ఖుఖు ప్రకాశ
శగవాదః ౧౪

శ్రీగణాధిపతయే నమః। ... త్వాదిపదానాం ... విచారణీయ [illegible] అనుమిత్యాపరామర్శస్య హేతుతాం ... ద్వయోః ...
... పండితైస్త్వ ... నమిరామ ... హృదయస్థితదిశా పర [illegible] సూక్ష్మదృష్ట్యా వలంబ్య ... ప్రసిద్ధార్థావిశేషస్య [illegible]
వప్రసిద్ధ్యాతి తత్ర ప్రసిద్ధసం [illegible] వ్యాప్తి [illegible] బుధాః। ... ధమస్య ... తత్రాయం ... త్యకరం ... [illegible]
పుణ్యాకారదానకే ... తత్రాస్వయవ్యతిరేకాభ్యాం అనుమితౌ పరామర్శస్య హేతుత్వమితి సిద్ధాంతః। తత్ర సామాన్యతో అనుమి
తిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేన పర్వతో వహ్నివ్యాప్య ... అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పర్వతో వహ్నివ్యాప్యవత్త్వా విశేష
త్వాదినా తత్ర వ్యాప్తిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తత్ర వ్యాప్తిత్వాదినా చేతి త్రివిధం। అత్ర ... వ్యక్తౌ ... నిరూపిత ... తత్ర వ్యక్తి ...
ప్రతి తత్ర వ్యక్తిత్వేన హేతుత్వస్య ... అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం కార్యకారణభావే అసతి బాధకే ... అనుమానాత్ ... [illegible]
నైయాయికా అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేన హేతుత్వస్య ... పర్వతో వహ్నివ్యాప్య ... అనుమితిత్వావచ్ఛిన్న [illegible] పర
త విశేష్యకవహ్నివ్యాప్యవత్తా నిశ్చయ ... త్వాదినా హేతుత్వమానాభావ ... తాదృశహేతుత్వానుపగమే పర్వతో వహ్నిమా ... [illegible]
అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నస్య కార్యతావచ్ఛేదకత్వం కార్యమాత్రవృత్తి ధర్మస్య కార్యతావచ్ఛేదకత్వనియమాదితి వాచ్యం। తస్య ... [illegible]
విరోధిసామగ్ర్యభావాదేః సామాన్యకార్యతావచ్ఛేదకత్వోపగమాత్। న చైవం ఘటవాన్ ... నిర్ణయ ... విరోధిసామగ్ర్యభావాది
సామగ్ర్యభావాత్ పర్వతో వహ్నివ్యాప్యవానితి ... అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ... తాదృశహేతుత్వమావశ్యకమితి వాచ్యం। విశేషసా
మగ్రీసహితాయామేవ సామాన్యసామగ్ర్యాః ఫలజనకత్వేన తత్ర వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నం ... విశేషసామగ్రీసహితాయామేవ ... [illegible]
సామగ్ర్యాత్ ... వహ్నిస్వప్రంతరాపత్త్యభావాత్ అత ఏవ ... అనుమితిత్వే వహ్నివ్యాప్యవత్తా నిశ్చయత్వ
వచ్ఛిన్నకారణతాప్రతియోగికకార్యతాయాః అవచ్ఛేదకం ... వ్యాప్తి ... తిష్ఠత్వమితి మూలస్వారస సిద్ధం। లక్షణం ... [illegible]

వహ్నిస్తమిత్యాదిప్రత్యయానాం చానుమితిత్వవ్యక్తిమాదాయ । తద్వ్యక్తిసమవేతప్రత్యక్షసమవేతధర్మసమవాయిత్వాదినా లక్ష్యతావచ్ఛే
న్వయమభిహితమితి వదంతి । తదసత్ తథా సతి సామాన్యతో అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేనాపి హేతుత్వప్రసంగాత్ సమా
యద్విశేషయోరితి నియమనిర్వాహాయ తథాహేతుత్వమావశ్యకమితి వాచ్యం । తాదృశ [illegible] విశేషమానాభావాత్ అను
మితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి జ్ఞానత్వేనాపి తాదృశనియమనిర్వాహాచ్చ । అథ కార్యతా [illegible] త్వాభావాధికరణత్వస్య కారణాభావాధి
కరణత్వప్రయుక్తతయా పరామర్శసామాన్యాభావకాలవృత్త్యనుమితిత్వావచ్ఛిన్నావృత్త్యభావాధికరణత్వే తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్న
ప్రతియోగితాకాభావవదనధికరణత్వస్య ప్రయోజకత్వే గౌరవాల్లాఘవేన పరామర్శత్వావృత్త్యభావాధికరణత్వస్యైవ ప్రయోజ
కత్వమిత్యుక్త్యా అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేన హేతుత్వసిద్ధిః । వహ్నిపర్వతవిశేష్యకవహ్నివ్యాప్యవత్తానిశ్చయ
స్యకాలవృత్తి పర్వతో వహ్నిమాన్ ఇతి విధేయకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నావృత్త్యభావాధికరణత్వే తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావవదన
ధికరణత్వస్య ప్రయోజకత్వే గౌరవాల్లాఘవేన పర్వతవిశేష్యకవహ్నివ్యాప్యవత్తానిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావాధి
కరణత్వస్య ప్రయోజకత్వమిత్యుక్తౌ పర్వతో వహ్నిమాన్ ఇతి విధేయకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పర్వతవిశేష్యకవహ్ని
వ్యాప్యవత్తానిశ్చయత్వాదినా హేతుత్వస్యాపి ఆవశ్యకత్వే తదుపరి [illegible] యుక్తిః న హేతుత్వసాధికా తథా సతి పర్వతో వహ్నిమాన్ ఇత్యా
దృశ్యవహేతోః తత్కాలవృత్తితాదృశానుమిత్యభావాధికరణత్వగురుతయా [illegible] విశిష్టసిద్ధ్యభావాధి
కరణత్వస్య ప్రయోజకత్వే గౌరవాల్లాఘవేనానుమి [illegible] విశిష్టతాదృశానుమిత్యభావాధికరణత్వస్య ప్రయోజకత్వమిత్యుక్తౌ భావా
నుమిత్యం ప్రతి అనుమిత్సావిరహవిశిష్టతాదృశానుమిత్యభావత్వేనాపి హేతుతాపత్తిరితి లాఘవతులనే సిద్ధే తత్తాదృశానుమితిత్వా
వచ్ఛిన్నం ప్రతి అనుమిత్సావిరహవిశిష్టసిద్ధ్యభావత్వేన హేతుతాపత్తిరితి [illegible] ప్రయోజకత్వే సామాన్యహేతుతా
యుక్తత్వస్యాంగీకారే వా ధర్మాభావాత్ అన్యథా యుక్తి హేతుత్వాసాధకత్వాసర్వత్ర విశేషహేతుతా [illegible] ప్రోపపత్తేః సామాన్యహేతుతా

ఉ.వా.

దప్రసంగాత్ పక్షతాహేతుతావచ్ఛేదకత్వ ... ధికరణవృత్తిత్వానుమితిత్వ ప్రత్యక్షాత్ పునరుక్తాపాదకాభావం తత్తద్ధర్మానుమితి వృత్తిం ప్రతి అనంతానాం తత్
తదనుమితి ప్రాగభావవ్యక్తీనాం అనంతహేతుతాపేక్షయా లాఘవేన తాదృశానుమితి హేతుత్వస్య ... తత్తద్వ్యవస్తుత్వసుపక్షతా హేతుత్వే
మతే పక్షతాత్వ ... త్మకతత్తద్ధర్మాభావస్య పృథగేవ హేతుత్వేన తాదృశానుమితిం ప్రతి అనుమిత్సావిరహవిశిష్ట తాదృశానుమిత్యభావత్వేనాతిరిక్త హేతు
త్వమేవోచితం న చ తత్తత్సిద్ధ్యభావస్య పృథక్ హేతుత్వే గౌరవాల్లాఘవేనైకరూపేణ హేతుత్వమావశ్యకమితి వాచ్యం (ప్రత్యేక) రూపేణ హేతు
త్వే ప్రత్యక్షత్వాదిధర్మితావచ్ఛేదకత్వం ప్రామాణ్యగ్రహానాభావాదీనామేకత్ర నివేశాపత్త్యా పరస్పరవిశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహాణాం అనేక
హేతుతాపత్త్యా గౌరవేణ తదపేక్షయా ప్రత్యక్షత్వాదిధర్మితావచ్ఛేదకప్రామాణ్యగ్రహాభావవిశిష్ట(ప్రత్యక్ష)సిద్ధ్యభావత్వేన పృథక్ హేతుత్వస్యోచి
తత్వాత్ ఏకరూపేణ హేతుత్వే ప్రత్యక్షానుమిత్యాద్యాత్మకతత్తత్సిద్ధీనామనంతానామనుగతానుమిత్సాభావానాం తత్తత్సిద్ధ్యభావత్వేనా
నుగతానామేవ నివేశాత్ ఏకత్ర నివేశే వినిగమనావిరహప్రయుక్తానంతహేతుతాపత్త్యభావేన లాఘవాత్ కిం చ ఏకరూపేణ హేతుత్వే ప్రామాణ్య
సంశయవిరోధితయా అనాహార్యసిద్ధ్యభావత్వేన హేతుతయా అనాహార్యత్వస్య ... తత్ సిద్ధిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావఘటకతయాపత్తే
యా అనంతానాం వేదానాం అనుమిత్యాద్యాత్మకసిద్ధీనామనంతానామనుగతానుమిత్సాభావానాం చ విశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణానంత
హేతుతాపత్తిః పృథక్ హేతుత్వే నానాహార్యత్వస్య ప్రత్యక్షాభావత్వేన హేతుతాయాం తన్నివేశేన ... అనుమిత్సాభావత్వేన హేతుతాయాం
అనుమిత్యాదౌ అనాహార్యత్వాభావాదిత్యత ఏవ ... ప్రత్యక్షాదినివేశః ... హేతుతాపత్తిరితి ప్రత్యక్షాభావత్వాదినా సిద్ధ్యభావ
స్య పృథక్ హేతుత్వే లాఘవం (అద్వైష...) ... విధేయకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పర్వతవిశేష్యకవహ్న్యాదిపృథక్త్వాని ...
త్వాదినా హేతుత్వే ... సమితిలక్షణం విహాయ ... దితి లక్షణే ... జమితి చ ...
నాస్య గురుతయా లాఘవేన ఏకరత్వాత్ ప్రమాణాచ దుష్టం ... స్యలక్షణాకరణాం ... మిత్యాశయేన వా లక్షణం తరకరణాదితి వి
ధి అథతథాపి పరామర్శస్యానుగతస్య దుర్వచతయా కథమనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేన సామాన్యతో హేతుత్వసంభవ ఇతి
త్వే ... నైకత్ర నివేశే ... తరథ
ఏకత్ర ... ప్రసంగే ... పరస్పరం విశేషణ విశేష్య ... వినిగమనావిరహేణానంత హేతుతాపత్త్యా పృథక్ హే ... తుత్వే

చేన్నపరామర్శత్వస్య జాతిత్వేనానుగతత్వాత్ న చ తత్ర మానాభావ ఇతి వాచ్యం అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నజన్యతానిరూపితజనకతావచ్ఛేదకతయా తస్య సిద్ధేః
న చ వాక్యోపలక్షణాదినా సాంకర్యాన్న తత్సిద్ధిరితి వాచ్యం తస్య మానసత్వవ్యాప్యత్వోపగమాత్ నన్వేవం చ వాక్యార్థాదిపరామర్శ [illegible] ఋణోత్తరం అనుమిత్యను
పత్తిరితి వాచ్యం తదా [illegible] తత్ర మానసపరామర్శ [illegible] మాత్రాదేవానుమిత్యుత్పత్తేః కారణాత్ అన్యథానుపపత్త్యా క్షణవిలంబాంగీకారే కారణాభావాత్ వాక్యా
ర్థాదిపరామర్శోత్పత్తి [illegible] క్షణ ఏవానుమితిరుత్పద్యత ఇత్యస్య చ స్వపక్షనిర్ణయయుక్తత్వాత్ అత ఏవ తస్య మానసత్వవ్యాప్య [illegible] త్వోపగమే స్మృతిత్వవ్యాప్య
మాదాయ వినిగమనావిరహ ఇతి చేన్న తస్య స్మృతి [illegible] త్వవ్యాప్యత్వోపగమే [illegible] స్మృతిత్వాత్ తత్ర పరామర్శోత్పత్తికాలే మానససామగ్ర్యాః సత్వేన తదా
పాతయా తత్ర ప్రతిబంధకత్వం తత్ర గురుభూతస్మృతిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వం కల్ప్యమితి గౌరవం మానసత్వవ్యాప్యత్వోపగమే చ మానసపరామ
ర్శోత్పత్తికాలే స్మృతివారణాయ తత్ర లఘుభూతమానససామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వం కల్ప్యం [illegible] ప్రతిబంధకస్య ఫలబలకల్ప్యత్వేన తథాభావాదేవ స్మృతివా
రణా [illegible] ప్రతిబంధకత్వమేవ వా న కల్ప్యమితి [illegible] లాఘవమితి తస్యైవ మానసత్వవ్యాప్యత్వోపగమే వినిగమకత్వాత్ కేచిత్తు పరామర్శత్వస్య స్మృతిత్వ
వ్యాప్యత్వే అపి శాబ్దపరామర్శాదనుమిత్యనుపపత్తిః అపి [illegible] శాబ్దజ్ఞానాత్ప్రకరణే నయనే తత్ర సంశయపరామర్శం కల్ప్యమిత్యపి అనుమి
త్యుపపాదనాసంభవాదితి మానసత్వవ్యాప్యమేవ పరామర్శత్వమిత్యాహుః॥ నవ్యాస్తు పరామర్శత్వస్య మానసత్వవ్యాప్యత్వోపగమం వినాపి
నకతావచ్ఛేదకతయా జాతిత్వసిద్ధౌ బాధకాభావః ఉపాధిసాంకర్యవత్ జాతిసాంకర్యస్యాపి దూషకతాబీజాభావేన దోషత్వాయోగాచ్చాక్షుషత్వాదినా
సాంకర్యస్యాకించిత్కరత్వాత్ అథ జాతిత్వాభావప్రయోజకసాంకర్యమేవ సాంకర్యస్య దూషకతాబీజం తథాహి తద్వ్యక్తిసమానాధికరణత్వే సతి తద్వ్యక్త్యభావస
మానాధికరణత్వే సతి తద్వ్యక్తిసమానాధికరణ [illegible] ప్రతియోగిత్వావచ్ఛేదక [illegible] త్వమేవ తద్వ్యక్తిసాంకర్యం అస్తి చేదం మూర్తత్వాదిసంకీర్ణే భూతత్వా
దౌ వంచ వివాదాస్పదం భూతత్వం న జాతిః మూర్తత్వసమానాధికరణత్వే సతి మూర్తత్వాభావసమానాధికరణత్వే సతి మూర్తత్వసమానాధికరణాభావప్రతి
యోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ యన్నైవం తన్నైవం యథా ఘటత్వమితి తత్త్వవ్యాప్తౌ [illegible] రూపసాధ్యవత్ ఘటాదావుద్యతి ఘటవ్యక్తేరన్యతరత్వాదిభ్యో వ్యాప్తిత్వాభావరూ
పసాధ్యస్యాభావవత్త్వసిద్ధేః [illegible] భావవత్ యథాద్రవ్యత్వాదిత్యస్య [illegible] ప్రతిరేకేణానుమానేన భూతత్వే జాతిత్వాభావనిద్ధిః అత్రేదం తులావచ్ఛే
దకకోటౌ ప్రథమసత్వం తత్ర మాత్రత్వాదౌ వ్యభిచారవారణాయ ద్వితీయసత్వం పృథివీత్వాదౌ వ్యభిచారవారణాయ ద్రవ్యత్వాదౌ వ్యభిచా
రవారణాయ విశేష్యదళం న చ మూర్తత్వసమానాధికరణస్య సత్తాత్మకస్యాపి యద్ఘటాదేః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య సత్తాదౌ సత్వాద్వ్యభిచా

౨

...గుణ శల

కత్తాదత్తత్వమితి వాచ్యం అవచ్ఛేదకత్వే వ్యాసజ్యవృత్తిధర్మానవచ్ఛిన్నత్వస్య నివేశనీయతయా ఘటయోర్వహ్న్యాదిప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే
స్యమోక్షరయుత్తావ్యవచ్ఛిన్నతయా వ్యభిచారవారణాయ ... ఏవమేవాన్యత్రాపి సాంకర్యస్య జాతిత్వభావసాధకత్వమపసిద్ధమితి చేన్న వ్యా
ప్తిగ్రాహకద్వేషతర్కస్య కారణాభావాదిరూపానుకూలతర్కవిరహేణాప్రయోజకత్వాత్ నచ విరూపాధికసహచారేణ
వాత్రానుకూలతర్కః తస్యానుకూలతర్కత్వేన సంగ్రహే తత్సత్త్వాత్ బలప్ర... ఘటత్వాభావవాన్ పటత్వాదిత్యాదిసదనుమానానాం విలయా
పత్తేరితి వాచ్యం తథా సతి ఉపాధిసాంకర్యస్యాపి దోషత్వాపత్త్యాపగమాపత్తేః పృథివీత్వం న జాతిః ఘటఘటాన్యతరత్వసమానాధికరణత్వే సతి ఘటఘ
టాన్యతరత్వాభావసమానాధికరణత్వే సతి ఘటఘటాన్యతరత్వసమానాధికరణభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ ఘటాకాశాన్యతర
౨ త్వవదిత్యాద్యనుమానసంభవేన తస్యాపి జాతిత్వబాధకతాయా అపరిహార్యత్వసంభవాత్ నిరుపాధికసహచారస్య వ్యాప్త్యనుకూలతర్కతయా అప్ర
యోజకత్వశంకాయాః అభావాత్ ... అనుగతాకారప్రతీత్యాదినా ప్రకారాంతరేణ పృథివీత్వస్య జాతిత్వసిద్ధ్యా పదర్శితానుమానస్య చా
బాధగ్రస్తతయోపాధిసాంకర్యస్య జాతిత్వబాధకత్వాభావాన్న దోషత్వమితి విభావ్యతే తదా ప్రకృతేపి తుల్యం భూతత్వస్యాప్యను
గతాకారప్రతీత్యాదినా ప్రకారాంతరేణ జాతిత్వస్య సిద్ధ్యా పూర్వోపదర్శితానుమానస్య బాధగ్రస్తతయా జాతిసాంకర్యస్యాపి జా
తిత్వబాధకత్వాసంభవేన దోషత్వమితి ప్రాహుః ॥ నను తథాప్యనుమితిత్వస్య వ్యాప్తివిశిష్టపక్షధర్మతాజ్ఞానజన్య
త్వరూపస్యాననుగతతయా కథమనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి పరామర్శత్వేన జనకత్వమితి చేన్న పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నజనకతా
నిరూపితజన్యతావచ్ఛేదకతయా అనుమితిత్వస్యాపి జాతిరూపత్వాత్ జనకతావచ్ఛేదకత్వమివ జన్యతావచ్ఛేదకతయాపి జాతి
సిద్ధిర్యుక్తత్వేన సర్వసంమతత్వాత్ నన్వనుమితౌ పరామర్శస్య హేతుతాయామేవ మానాభావః నచాన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం
తత్సిద్ధిరిత్యుపమీవేతి వాచ్యం అనన్యథాసిద్ధాన్వయవ్యతిరేకయోరేవ హేతుత్వసాధకతయా ప్రకృతే చరమకారణతయోరన్యథాసిద్ధత్వాత్
త్త

త్రు

అథ కిమనుమితికరణం యేనానుధాసిద్ధిరితి చేదత్రోచ్యతే వ్యాప్తిజ్ఞానమేవానుమితికరణమితి వదంతి కేచిత్తన్న వ్యాప్తిజ్ఞానస్యానుమితికరణత్వే
విశేషణితవ్యాప్తిఘటకీభూతపదార్థోపస్థితిమూలకత్వే విశేష్యవిశేషణామితి న్యాయేన విషయతాశాలినః పరామర్శాదనుమిత్యనాపత్తే
రిత్యభావజ్ఞానమేవానుమితికరణమిత్యాహుః॥ తన్న వ్యాప్తేరత్రాప్యభావవిషయకత్వజ్ఞానత్వాయోగాద్ధి విశేషణావిశేష్యభావే విశి
గమనాదివిరహేణ కారణతావచ్ఛేదకగౌరవం చేతి మనసా వానుమితికరణమిత్యాహుః॥ అన్యథాసిద్ధత్వం కథమితి చేత్తదేవాహ
తత్రాపి స్వజన్యపరామర్శ[..]సంబంధస్య కరణతాఘటకతయా పరామర్శస్య కరణతాఘటకసంబంధేన వ్యాప్తిజ్ఞానాదిరూపకర
ణాభావాదేవానుమిత్యభావోపపత్తేరనుమితౌ పరామర్శహేతుతా విస్తైవోపపత్తేరితి చేన్న అనంతరోత్పత్తికత్వఘటితస్య గురుత్వాత్ స్వజన్య
పరామర్శస్య సంబంధత్వాభావాత్ [..]వేనాత్తస్య గురుతయా తదపేక్షయా మతద్వయే సమవాయస్య లాఘవాత్తస్యైవ చ సంయోగ
స్య లాఘవేన కరణతాఘటకతయా తత్స్వభావసిద్ధత్వాభావాత్ సమవాయాదిసంబంధేన వ్యాప్తిజ్ఞానాదిరూపకరణసత్త్వేపి పరామ
ర్శాసత్త్వసంభవేన తదానీమనుమిత్యాపత్తివారణాయానుమితౌ పరామర్శహేతుతాయా ఆవశ్యకత్వాత్ [..]ద్వైవం కరణస్య వ్యాపా
రసంబంధేన ఫలజనకత్వమితి నియమభంగాపత్తిరితి వాచ్యం తాదృశనియమే మానాభావాత్ నచ స్వజన్యపరామర్శస్య కరణతా
ఘటకసంబంధత్వేనుమితౌ పరామర్శస్య హేతుత్వకల్పనేన లాఘవం సమవాయాదిసంబంధస్య కరణతాఘటకత్వే చ తత్కల్పనే
ప్రయుక్తగౌరవమితి వాచ్యం లాఘవాత్సమవాయాదిసంబంధేన కరణత్వసిద్ధావనుమితౌ పరామర్శహేతుత్వకల్పనాప్రయు
క్తగౌరవస్యోత్తరకాలీనత్వేన ఫలముఖతయాదోషత్వాత్ అత ఏవ నిష్ప్రతిపక్షపతితయా [..]దిత్యత్ర లాఘవాత్కారణతాయే సి
నిషాదస్య యోగ్యతాయుక్తవివాహ్యత్వకల్పనగౌరవస్య ప్రత్యాద్యౌపాధికయోగ్యతామిత్యత్ర [..]యనని[..]ధవాచ్యస్వార్థయోగ్యతామిత్య
స్యతత్త్వవద్వ్యయనేతరాభ్యయనపరత్వరూపసంకోచకల్పనగౌరవస్య చోత్తరకాలికత్వేన ఫలముఖతయాదోషత్వం ఏవం చ
ర్శానుకథకాలే [..]రోగ్యనాదర్శితేత్యలం తరథకాలే శబ్దస్య లాఘవాత్ప్రతియోగ్యనుభయాదిసిద్ధౌ తస్య స్థితా ప్రామాణ్యోపయుక్త

కే॰ శ॰ ౪౧ విశాష్ట్యంయునకేవలనగౌరస్య[illegible]త్వేనఫలవయుక్తతయాంద్రమోషత్వమితినిషంధప్తపత్ప్రతికరణాకథకారాధికరణ్యాసంగతిః అన్యథాతమాత్రై
దప్రసంగాత్ అపరేతువ్యాప్తిజ్ఞానాదీనామనుమితికరణాత్వేవ వతత్ప్యస్యపరామర్శసంబంధస్యకరణతాఘటకత్వసంభావనాత్రదేవనకిం[illegible]త్వ
త్రవానుమితికరణంఎవంచ[illegible]తస్యాన్యపరామర్శసంబంధస్య[illegible]స్యనకరణతావచ్ఛేదకత్వంసం
భవతితత్త్వాంతత్రవానితిప్రతీత్యభావేనతేనసంబంధేనాత్ర[illegible]త్వేనతాదాత్మ్యసంబంధేనతస్యానుమితికరణతాపత్[illegible]భావాత్మకయుక్త్యా
వ్యాప్తిజ్ఞానాభావజ్ఞానంతయోరనుమిత్యకరణత్వేపిమనసోనుమితికరణత్వేకింవాధకమితివాచ్యంతత్రాపిగౌరవస్యైవబాధకత్వాత్ తథాహి
తాదాత్మ్యసంబంధేనాత్మనఃకరణత్వేకారణ్యపథాయకవ్యాపారాప్రవిహితపూర్వక్షణావచ్ఛిన్నత్వఘటకరణావృత్తిభేదస్యైవకరణతాఘటక
త్వేనభేదస్యచనానాసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వేనభావాత్ కరణతాశరీరేఅభావప్రతియోగితాయాంసంబంధవిశేషావచ్ఛిన్నత్వని
వేశాత్లాఘవంసంయోగేనమనసఃకరణత్వేతుకరణతాఘటకభేదాభావప్రతియోగితాయాంసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నత్వని
వేశనమావశ్యకంఅన్యథాతథావిధవ్యాపారాధికరణాత్మనికాలికాదిసంబంధేనమనసోభావసత్త్వేనమనస్యప్యతథావిధాభావప్రతియో
గితావచ్ఛేదకత్వవిరహేణామనసఃకరణత్వానుపపత్తేరితితత్ప్రతియోగితాయాంసంబంధవిశేషావచ్ఛిన్నత్వనివేశాద్గౌరవమితి
నమనసోనుమితికరణత్వంకింతుతత్రైవతథాచోక్తరీత్యాన్యథాసిద్ధత్వభావాదనుమితౌపరామర్శస్యైవతుతాసిద్ధినిప్రత్యూహేతి
విలిప్రాపయంప్రకారాంతరేణాస్మిత్సత్పదార్థసంబంధేనసుమతిరుయంతత్స్వాదనుమితౌపరామర్శస్యహేతుతాంతయాభావవిధ్యంనిరా
యాంశమెవేతిసిద్ధంతదేవమిత్యర్థః[illegible]హేతుతాంతయాంకార్యతావచ్ఛేదకకోటౌపర్వతోవహ్నిమానిత్యనివేశాద్భూతలంవహ్నిమదితిత్యద్యనుమి
తౌవహ్నివిధేయకత్వనివేశాచ్చపర్వతోఘటవానిత్యాద్యనుమితౌనవ్యభిచారఃకేవలైవంసతిప్రత్యంవహ్నిమానుత్పర్వతోద్రవ్యవాన్
త్యాద్యనుమితౌపర్వతోద్దేశ్యకత్వవహ్నివిధేయకత్వయోఃసత్త్వాద్వ్యభిచారఃపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్నిత్వావ
చ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వాదేవహేతుతావచ్ఛేదకతయాతదవచ్ఛిన్నస్య[illegible]త్వాదితివాచ్యంపర్వతత్వావచ్ఛిన్న

౪

వైశిష్ట్యరత్వవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయకత్వం తయోర్నివేశనీయం తయోరప్రామోషాభావేన తథాపి ఘటత్వం వహ్నిమత్పర్వతో ఘటవానిత్యాదిసమూహా
వలంబనానుమితౌ వ్యభిచారతాదవస్థ్యమితి వాచ్యం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నోద్దేశ్యతానిరూపితవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయతాకానుమితిత్వస్యైవ కార్యతావచ్ఛేద
కత్వోపగమాత్ అథ పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకానుమితిత్వమేవ కార్యతావచ్ఛేదకమస్తు కిముద్దేశ్యతావిధేయ
తయోర్నివేశేన న చ విఘటితత్వాని వైశిష్ట్య వహ్నిమాన్పర్వతో ఘటవానిత్యాద్యనుమితౌ వ్యభిచార ఇతి వాచ్యం ఏవమప్యుద్దేశ్యతాయా నివేశే ప్రయోజ
నాభావాదితి చేన్న వ్యాపకతావచ్ఛేదకరూపస్యైవ పక్షతావచ్ఛేదకరూపస్యాపి తుల్యవృత్తికత్వేతరబాధాదికాలీనానుమితిభాన్నైన నీలేతరరూపాన్వహ్నిమాని
త్యాదితరబాధకాలీనాద్వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శాదుత్పన్నాయా నీలపర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితేరసంగ్రహప్ర
సంగాత్ తథాహి పర్వతత్వావచ్ఛిన్నత్వమత్ర శుద్ధపర్వతత్వావచ్ఛిన్నత్వం పర్వతత్వా[illegible]తిరిక్తధర్మానవచ్ఛిన్నత్వపర్యవసితమవశ్యం వాచ్యం అన్యథా వహ్ని
వ్యాప్యధూమవాన్నీలపర్వత ఇత్యాదిపరామర్శజన్యాయాం నీలపర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితౌ వ్యభిచారప్రసంగాత్ న చైతత్పూర్వం ప
ర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్నివ్యాప్యప్రకారతాశాలినిశ్చయసత్వాన్న వ్యభిచారప్రసంగ ఇతి వాచ్యం హేతుతావచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్టప
ర్వతత్వావచ్ఛిన్నత్వస్యాపి శుద్ధపర్వతత్వావచ్ఛిన్నత్వరూపత్వేన వివక్షణీయతయా తద్ఘటితహేతుతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నస్య పూర్వమసత్వే
న వ్యభిచారసంభవాత్ న చ తద్వివక్షణే కిం బీజమితి వాచ్యం వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్నీలపర్వతో వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వత ఇత్యా
దిపరామర్శాసంగ్రహాయ శుద్ధపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్నివ్యాప్యధూమాభావప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వఘటక
యా వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్న వా నీలపర్వత ఇత్యాదిసంశయావారణాయైవ తద్వివక్షణే బీజత్వాత్ ఏవం చోపదర్శితేతరబాధకాలీనానుమితేః పర్వత
త్వాతిరిక్తనీలావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకత్వేనాసంగ్రహాస్తు ఏవముద్దేశ్యతాయా నివేశే తద్ధ సంగ్రహ ఇతి చేత్ శ్రూయ ఇతరబాధకాలీనానుమితౌ వ్యాపకతా
వచ్ఛేదకరూపస్యైవ విధేయతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యధికరణత్వమితి నియమవత్ పక్షతావచ్ఛేదకస్యైవోద్దేశ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యధికరణత్వమి
తి నియమః తథా చోపదర్శితేతరబాధకాలీనపర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితావుద్దేశ్యతావచ్ఛేదకతాయాః పరామర్శీయవిశేష్యతావచ్ఛేదకపర్వ
తత్వరూపపక్షతావచ్ఛేదకమాత్రపర్యాప్తతయా పర్వతత్వాతిరిక్తధర్మానవచ్ఛి[illegible]న్నోద్దేశ్యతాకతయా సంగ్రహసంభవాత్ కిం చ విశేష్యతా

—నీల

ఉ.కా.౪౫ వచ్ఛిన్నానాం ప్రత్యక్షసాధారణ్యేనంతద్విశిష్టతానాం కార్యతావచ్ఛేదకకోటౌ ప్రవేశే ఇతి గౌరవాత్ప్రత్యేకవ్యాప్త్యవచ్ఛిన్నత్వోక్తైశ్యతానివేశేతుం ... ఘవమిత్యుక్తి
శ్యతానివేశ ఏవ సమీచీన ఇతి ధ్యేయం ౹ కేచిత్తు విశిష్టతానివేశే పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితేరేవాసంగ్రహః ప్రకారతాయాః సమనియత
త్వైశ్యతానిరూపితత్వేన చ విధేయతాయాః అప్రసక్తవిశిష్టతానిరూపితత్వాభావాదిత్యుక్తైశ్యతానివేశ ఇత్యాహుః ౹ అన్యే తు వహ్నివ్యాప్యధూ
మవాన్పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితిః వహ్నివ్యాప్యధూమః పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శాన్న పర్వతే వహ్నిరిత్యా
ద్యనుమితిః ౹ ధర్మితావచ్ఛేదకత్వేనోపసర్జనతయోర్భానే సవ్యభిచారత్వేనోపసర్జనతయోర్భానమితి నియమాత్ [illegible] భయవిధానుమిత్య
భయవిధపరామర్శయోరేకైక ఏవ కార్యకారణభావః ౹ తత్ర కారణతావచ్ఛేదకం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిషయతానిరూపితవహ్నివ్యాప్యత్వా
భయవిధతాశాలినిశ్చయత్వం కార్యతావచ్ఛేదకం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నోద్దేశ్యతానిరూపితవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయతాకానుమితిత్వం ... మత్ర
వచ్ఛిన్నవిషయతాశాలినిశ్చయత్వం విశేష్యతానివేశే పర్వతే వహ్నిరిత్యాద్యనుమితేరసంగ్రహః ౹ తత్ర పర్వతాదేః ప్రకారత్వాదిత్యుక్తైశ్యతానివేశ ఇతి వదంతి ౹ పర్వత
త్వోద్దేశ్యతాం విహాయ విశేష్యతానివేశే పర్వతే వహ్నిరిత్యాద్యనుమితౌ శాలిశాలిత్వోధాదౌ వ్యభిచారవారణాయానుమితిత్వనివేశః వహ్నివ్యాప్యధూమవ
త్వావచ్ఛిన్నోద్దేశ్యతానిరూపితవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయతాశాలిశాలిత్వపర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితేరనుదయాత్కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ పర్వతవిశేష్య
త్వాతలంఘటవ్యాప్యవాన్పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యపత్తిరత్రవ్యాప్యవాన్పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యా
రత్వవహ్నివ్యాప్యత్వాదినివేశః ౹ నచ తథాపి వహ్నివ్యాప్యధూమవత్ప్రత్యవ ... త్వావచ్ఛిన్ననిరూపితవ్యాప్త్యాదినివేశనీయతయోర్బోధాత్
ద్యనుమిత్యాపత్తిరితి వాచ్యం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యకత్వవహ్ని ... త్వావచ్ఛిన్ననిరూపితవ్యాప్త్యాదినివేశనీయతయోః ... పరామర్శాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమి
త్వేవమపి ఘటవ్యాప్యవాన్పర్వతః వహ్నివ్యాప్యధూమవద్భూతలమిత్యాదిసమూహాలంబనాత్పరామర్శాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమి
త్యాపత్తిస్తదవస్థైవేతి వాచ్యం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితాయా వహ్నిత్వావచ్ఛిన్ననిరూపితవ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చ
యత్వస్యహేతుతావచ్ఛేదకతయోక్తత్వాత్ వహ్నివ్యాప్యధూమవాంశ్చ పర్వత ఇత్యాదిసంశయాత్పర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితేరనుద
యాన్నిశ్చయత్వనివేశః ౹ అత్రేదం విచార్యతే కిమిదం నిశ్చయత్వం న తావత్ప్రతికూలాంశాభావత్వాదినా సంశయప్రసంగాత్ నచ బాధ్యత్వాదివ్యాప్యవిరుద్ధ

ఖణ్డే తన నిశ్చయత్వస్య నానాత్వే తన్నసాంకర్యం చాక్షుషత్వాదీనాం నిశ్చయత్వవ్యాప్య విరుద్ధత్వే తన నానాత్వే తథా తాదృశ వినిగమనా విరహాత్సర్వసంభవతి
నాం చాక్షుషత్వాదినానాత్వే … తరజాతి కల్పనం నిశ్చయత్వనానాత్వే చాక్షుషత్వాదివ్యాప్యవ్యాపకతయా తస్య … త్వాది విరుద్ధత్వే … జాతికల్పనమితి
వినిగమనా విరహాత్ సత్త్వాదితి వాచ్యం నిశ్చయత్వస్య నానాత్వే వ్యభిచారేణ కారణతావచ్ఛేదకత్వాసంభవాత్ నానాత్వే ఏకగమనసాంకర్యవార
ణాపి లాంఛితత్వే నావ్యాప్య వ్యక్తితయా తస్య జాతిత్వాసంభవాచ్చ అత్ర పర్యవసితత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూపిత వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియో
గితాకాభావ ప్రకారతా శూన్యత్వే సతి పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూపిత వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రకారతా శాలి జ్ఞానత్వాదికమేవ ప్రకృత నిశ్చయ
త్వమితి చేన్న వహ్నివ్యాప్య ధూమవత్ … దాదికేతరత్ర సంశయస్య వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాభావ ప్రకారత్వేపి వహ్నివ్యా
ప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాభావ ప్రకారతా శూన్య … త్వేన సంగ్రహాపత్తేః వహ్నివ్యాప్య … పర్వతో వహ్నివ్యాప్య ధూమవానిత్యాది
నిశ్చయస్య వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాక భేదరూ … పాభావ ప్రకారకత్వేనాసంగ్రహాపత్తేశ్చ నచ పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూ
పిత వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాత్యంతాభావ ప్రకారతా శూన్యత్వే సతి పర్వత … త్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూపిత వహ్నివ్యాప్యత్వా
వచ్ఛిన్న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాకాన్యోన్యాభావ ప్రకారతా శూన్యత్వే సతి పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూపిత వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న ప్రకారతా
శాలి జ్ఞానత్వమేవ నిశ్చయత్వమితి నోక్తదోష ఇతి వాచ్యం తథాపి వహ్నివ్యాప్య ధూమాభావవ … వహ్నివ్యాప్య ధూమవాంశ్చ పర్వత
ఇత్యాది సముచ్చయాత్మక పరామర్శ సంగ్రహాపత్తేః అత్ర కేచిత్ అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేనాన్యతర … గాహి జ్ఞానం సంశయః సామానాధికరణ్యేనోభ
యకోట్యవగాహి జ్ఞానం సముచ్చయః అయమేవ సంశయ సముచ్చయయోర్భేదః ఏవం చావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేనోభయమత్ర జ్ఞానకారణతావ
చ్ఛేదకే నిశ్చయత్వం పూర్వోక్తమేవ సామానాధికరణ్యేనోభయమత్ర జ్ఞానకారణతావచ్ఛేదక పూర్వోక్త నిశ్చయత్వ శరీరే చాంశ్యం … మన్యోన్యా
భావ ప్రకారతాయామవచ్ఛిన్న విశేష్యతా సంసర్గావచ్ఛిన్నత్వమధికం నివేశనీయం సముచ్చయస్య అవచ్ఛిన్న విశేష్యతా సంసర్గావ
చ్ఛిన్నాభావ ప్రకారతా శూన్యత్వేన సామానాధికరణ్యేనోభయమత్ర జ్ఞానకారణతావచ్ఛేదకకోటింతత్త్వాపన్నసంగ్రహ ఇత్యాహుః తచ్చిన్త్యం
ధూమాదివహ్నివ్యాప్య ధూమవాన్ జలత్వవాన్ పర్వత ఇత్యాదిభావ … సంశయస్యాంశ్యం తత్ర భావాన్యోన్యాభావ ప్రకారతా శూన్యత్వే

గుణపరీక్షణ

౬

నసంప్రతిపత్తేః యత్తు భావద్వయకోటికసంశయవిషయతా ఘటపటయోః తేస్మిన్ ఘటవాన్ పురుషో వాన్యమిత్యాదిసంశయప్రస్తారా
ఘటతదభావపురుషత్వతదభావాదిరూపచతుష్కోటికవేతి తదజ్ఞానవిలసితం భావద్వయకోటికత్వేన అనుభవసిద్ధ
స్య సంశయస్య చతుష్కోటికత్వంయోపపాదనస్య వచనమాత్రేణ సంభవాత్ తదుక్తమభియుక్తైః తదేతత్ స్వహస్తే శలంరయ
దనుభవో పివ్యత్వం యతో నామేతి అభావకోటికభాసకసామగ్ర్యా అసత్త్వే ప్రత్యేకసామగ్రీసమాజాదేవ భావద్వయకోటికో
[illegible] సంశయోత్పత్తిసత్త్వే చతుష్కోటికత్వాసంభవాత్ నచ తదానేం న జాయత ఏవ సంశయ ఇతి వాచ్యం అనుభవవిరోధా
త్ అనుభవానాదరే సంశయమాదష్యనువింతి జాగ్రయత ఇత్యస్య సువచత్వాయాః నిశ్చయత్వనిర్వచనాయ [illegible] త్ ఏ
తేన వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాత్యంతాభావప్రకారతానిరూపితత్వే సతి వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రతియో
గితావచ్ఛేదకతాకాన్యోన్యాభావప్రకారతానిరూపితత్వే చ సతి ధూమో వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితాప
ర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానత్వమేవ నిశ్చయత్వం సంశయే చ భావాభావోభయప్రకారతానిరూపితైకైవ
విశేష్యతా సముచ్చయే చ విశేష్యతాద్వయం అయమేవ సంశయసముచ్చయయోర్భేదః సముచ్చయే చ భావకో
టిప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాయాః అభావకోటిప్రకారతానిరూపితత్వాభావాత్ సంగ్రహః న చ సంశయే భావాభావోభయప్రకా
రతానిరూపితవిశేష్యతాద్వయం సముచ్చయే తు ఏకైవ విశేష్యతేత్యేవ కిం న స్యాత్ తథాపి సంశయసముచ్చయయోర్వైలక్షణ్యని
ర్వాహాదితి వాచ్యం తథా సతి వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానాం వహ్నివ్యాప్యత్వా
వచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాత్యంతాభావప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాయా చ వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రతియో
గితావచ్ఛేదకతాకాన్యోన్యాభావప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశూన్యత్వే సతి వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్ర
కారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానత్వరూపస్యైవ నిశ్చయత్వ[illegible]స్యోక్తత్వే గౌరవాపత్తేరియత్తు

యత్రే సంశయంతు భావాభావోభయప్రకారతానిరూపితైకవిశేష్యతాశాలిత్వేపి ప్రత్యేకప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాద్వయసత్త్వేపి బాధ
కాభావః ఏవంచ వహ్నివ్యాప్యధూమవానయం పర్వత ఇత్యాదిసంశయానామభావప్రకార[illegible]తానిరూపితభావకోటిప్రకారతానిరూపి
తపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిత్వేన కారణత్వసంభవః [illegible] ప్రత్యేకప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాద్వయశాలిజ్ఞానం ప్రతిసంశ
యసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వకల్పనాన్నదోష ఇతి వాచ్యం తథావిధప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావకల్పనే గౌరవాపత్తేరితి తేన్నత్ర సంశ
సంశయసాధారణజ్ఞానే [illegible]విశేష్యతాద్వయకల్పనాపేక్షయా తాదృశప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావకల్పనాయామేవ లాఘవాత్ అథవా
వహ్నివ్యాప్యవహ్నివ్యాప్యాన్యత్వం తద్భావోభయప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశూన్యత్వేసతి వహ్నివ్యాప్యవహ్నివ్యాప్యవదన్యా
త న్యాభావోభయప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశూన్యత్వేసతి వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావ
చ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానత్వమేవ నిశ్చయత్వం ఏవంచ సంశయస్య ప్రత్యేకప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాద్వయవత్త్వేపి బాధకాభావః భావాభా
వోభయప్రకారతానిరూపితైకవిశేష్యతాయా అపి సత్త్వేన తద్వారణసంభవాత్ అన్యస్మిన్ [illegible] భయప్రకార[illegible]తానిరూపితైకవిశేష్యతా ప్రక
సంశయేతు సముచ్చయే వా సిద్ధేరుభయత ఇతి పూర్వోక్తవినిగమనావిరహశంకాపి నావతరతి సముచ్చయేతు ఏకవిశేష్యతాంగీకారేతు లఘుయ
త్వాద్విశేష్యతాద్వయసత్త్వేపి బాధకాభావేన గురు[illegible]రూపిపూర్వోక్తనిశ్చయత్వస్య తత్రాసత్త్వేన తదసంగ్రహాపత్తేః నచ వహ్నివ్యాప్య
వహ్నివ్యాప్యత్వం తద్భావోభయప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యత్వాభావవిశిష్టాయా వహ్నివ్యాప్యత్వభావప్ర తా
కారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాయా [illegible] వహ్నివ్యాప్యవదన్యాన్యాభావోభయప్రకారతానిరూపిపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవి
శేష్యతాభావవిశిష్టా వహ్నివ్యాప్యవదన్యాన్యాభావప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాతచ్ఛూన్యత్వేసతి వహ్నివ్యాప్య
త్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానత్వరూపనిశ్చయత్వస్య సముచ్చయే సత్త్వాన్న తదసంగ్ర
హ ఇత్యస్త్యేవ వినిగమనావిరహ ఇతి వాచ్యం తథాప్యేతాదృశనిశ్చయత్వస్యాతిగురుతయా సంశయే ఏకవిశేష్యతాంగీకారే లాఘవస్య

౯౨ఒపరా౹౫౹

౯౧

ధ్వనిగమకతా[illegible]రూప్రప్రృష్టోపి వాతంయిత్యమశక్యత్వాదితి నిష్టఘసహితము పికే[illegible]చివ్యతమపాస్తం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ జలత్వవాన్ పర్వ
త ఇత్యాదిభావద్వయసత్తాదికసంశయానాం అత్యన్తాభావాన్యోన్యాభావప్రకారకతయా వారణే సంభవాత్ కేచిత్తు వహ్నివ్యాప్యని
రూపితవిరోధసంస[illegible]గావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిత్వే సతి వహ్నివ్యాప్యతావచ్ఛిన్నప్రకారతా
నిరూపి[illegible]తపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానత్వమేవ నిశ్చయత్వం సర్వత్ర సంశయే కోట్యోః స్వరూపసంసర్గతయా పరస్పరవిరో
ధ్యాభాసతైవ తు సముచ్చయే అన్యైవ సంశయసముచ్చయయోర్భేదః విరోధసంసర్గావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేనాత్ర
తాభావాన్యోన్యాభావప్రకారతానాం భా[illegible]వత్రూపవిరుద్ధధర్మప్రకారతానాం చానుగమాద్వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్నవా పర్వత ఇత్యా
ద్యాత్మకం త్వభావాన్యో[illegible]న్యాభావకో[illegible]కసంశయానాం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ జలత్వవాన్ పర్వత ఇత్యాదివిరుద్ధజలత్వా
దికోటికసంశయానాం చ వ్యుదాసః సముచ్చయస్య చ సంగ్రహః ఉత్తమయోః వ్యధికరణసంశయే విరోధో నాభాసత ఇత్యుక్తః
సంశయపదార్థానాం సంభవః నచ తాదృశ[illegible]సంశయే [illegible] తాదృశసంశయాకారేణ [illegible]
[illegible] విరోధభానే [illegible] సమానాధికరణ [illegible] సత్త్వాదితి పక్షధర్మ [illegible] తిరా [illegible]
గతాత్ [illegible] విశేష [illegible] సంశయవిశేష [illegible] తాదృశసంశయానాం [illegible] విరోధసంసర్గతా [illegible]
[illegible] త్రిపదార్థ [illegible] ప్రకారక [illegible] వస్త్వవిశేష [illegible] సంశయం [illegible] తత్ర జ్ఞానా
[illegible] నిశ్చయత్వసంశయవిశేష ఇతి [illegible] తత్ర జ్ఞానవిశేష సంశయం [illegible] ప్రకరణం ౯౪
[illegible] విశేష [illegible] ప్రకారతయా విరోధ [illegible] దీనాం [illegible] ౯౨
[illegible] విరోధ [illegible] సమానా [illegible] విరోధ [illegible]
[illegible] ధర్మ [illegible] సంశయే విరోధ [illegible] సంసర్గతయా [illegible] సంశయానాం [illegible]

ర్గాంశ సుఖరవేంశ తి కశ్యాంబి షాంష ఇత్యా హేతుః కపాల్య సత్త్వి ఉయ మతేనాం విశేషణ ఉపగ్గకవిష్ఠ యుత్తా యూం కరుత్రాప్రవృత్తా
ప్రతాల్య త్రుకలసంశ్లయసత్త్వి ఉయమతేనాంవిరోధసంసర్గక త్వేప్రవర్గాణాం భాంవక్కకచసమయుష్ట యుత్వైలక్షణ్య నివారకహరయాంక్ష
ణ్యేపిహా సంశయక్ష్యతిత్ర్తివాత్త్యం సంశయమకోంశి తాంఖ్యవిలక్షణాంవిషయతాంకాంశ నిషేవసమయుక్తయుత్వైలక్షణ్య
నివారకహర ప్రతిఘాచకోంపితాంఖ్యవిషయతాంశ్రీక్షత యూం వహ్నిత్వప్రకృతాభ్యవచ్ఛిన్నప్రకారతాంతిశతాంశితపర్యాప్తత్వా
వచ్ఛిన్నవిశేష్యతాంశాంవిజ్ఞానకత్వమేవనిశ్చయయత్వైవవం చపూర్వవతాంపక్ష యూం కారణంతాంవిధికశ్చలాంఘవమయిల్లు
తివేసంశయమసమయుచయమత్రైలక్షణ్యనివారకహర యకోంటితాంఖ్యవిషయతాంకల్పత్తెవిశేషంశ్చసాంసర్గకవిష్ఠయ
త్తాంవాంశక్తిష్ఠత్వనిష్ఠయత్రాకసత్యాదితివికగమసాంవిరహాంఇత్యపిప్రతాస్తంలాఘవవహ్నివవికగమకత్వఖిత్వా
హాయుః అఖరకతుపసంశయమకోంపితాంఖ్యవిషయతాంయూంమపివహ్నాంగ్రాహకసమయుక్తయుత్వైలక్షణ్యనివృత్తకోంటిద్వయ
ప్రకారతయోరవచ్ఛేద్యావచ్ఛేదకభావేంపేకమేకైవనివారకహరతఏవంచకోంటిత్రయప్రకారతాయాకవహ్నిత్వయూంవహ్నివాభ్య
త్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాంతన్నిరూపితపర్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాంవిజ్ఞానత్వంనిశ్చయత్వంశంకయమవ్యాదాసంశయసముచ్చయ
సంగ్రహంశ్చుత్యేకఏవఅధసంశయమకోంటిద్వయప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతయోరేవావచ్ఛేదకభావోస్తుతాకతాపిసముచ్చయ
త్వైలక్షణ్యనివారకహరతకోంచివిశేష్యతావచ్ఛిన్నాంయూంవహ్నివాభ్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నవిశే
ష్యతాతత్ప్రాతిజ్ఞానత్వకరాంపన్నినిష్ఠయయత్వస్యాప్తిసువచత్వాద్వితిచేన్నవిశేష్యతయోరవచ్ఛేద్యావచ్ఛేదకభావస్యత్వచిత్వవ్య
చ్ఛంశవిసత్త్వేనత్వస్యవైలక్షణ్యనివారకహరతాపత్తేసభకావకసముచ్చయంశవిశేష్యతయోరవచ్ఛేద్యావచ్ఛేదకభావానంగీకారా
త్సన్నదోషఇతివాచ్యంతథాసతిసంయోగతదభావాధికరణప్రభూతలవినితిద్వంద్వగర్భవతత్సురంషష్ఠ్యెద్వందోవ్యపస్థాపి
తసంయోగసంయోగాభావోభయప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాకసమయుచ్చయాత్మకజ్ఞానేవిశేష్యతయోరవచ్ఛేద్యా

ద్వయాత్మకపదార్థ

సంశయత్వస్య హానాస్పృష్టప్రతియోగికానాం సంశయాత్మకస్య సంగ్రహః

౧। గుణ। మంశబ్ద। వహ్నిదేశాభావవిశిష్టాని శ్చయం ఖలధర్మివిషయతాద్యం తథాపగమేయజ్ఞానస్య సమూహాలంబనతాపత్త్యా ఏకవాక్యతాభావ సమభ్యా
భావేన స [illegible] వహ్ని సమపత్తేరిత్యాహుః తదపి [illegible] చింత్యం కోటిద్వయప్రకారతానిరూపకధర్మిత్వావచ్ఛేదకాభావస్యాపి
ఘటపటోభయాభావోపాధిగుణాత్ ఇత్యాదికోటిద్వయవిశేష్యకసంశయం సాధారణ్యాభావేన సంశయసముచ్చయయతో
లక్షణస్య నిర్వాహకత్వాత్ న చ కోటి విశేష్యకః కం సంయుక్త ఏవ నాస్తీతి వాచ్యం కోటిప్రకారకస్యైవ తస్యాపి సంశయసిద్ధస్య
దురపహ్నవత్వాత్ ప్రామాణికత్వం ధర్మారసంపత్తతాత్ [illegible] వక్ష్యమాణరీత్యా సోపపత్తికం పదర్శితప్రకారస్య గౌరవగ్రస్తత్వాత్ అత్ర
ఆనవిశానాం [illegible] భావాదిసిద్ధం సంశయత్వం జాతిరూపం తదవచ్ఛిన్నలక్షణం నత్వరూపం నిశ్చయత్వం కారణత్వావచ్ఛేద
కం న చ చాక్షుషత్వాదినా సంకరాత్ కథం సంశయత్వం జాతిరితి వాచ్యం చాక్షుషత్వాదివ్యాప్యవిరుద్ధభేదేన తస్య నానాత్వాత్ తదభావకూటవ
త్త్వస్యైవ నిశ్చయత్వం ఘటకత్వాత్ అథవా సంశయత్వం జాతివ్యాప్యవ్యక్తికేవసంశయత్వవిశిష్టనిరూపిత [illegible] త్వమేవాస్య
వ్యాప్తిలతం ఖుసంశయోభయసాధ్యకోటివిషయతాయామేవ వాచ్యమితి యత్ర సన్దేహం సంశయనిశ్చయం సంశయాత్
రాఖిదవ్యసంగ ఇతి వాచ్యం సంశయసముచ్చయయోర్వైలక్షణ్యానుపపత్త్యా తస్య పదార్థత్వాత్ తథా చ సంశయత్వవిశి
ష్టనిరూపితానవచ్ఛిన్నవ్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నవిషయతానిరూపితపర్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకారి జ్ఞానత్వమేవ నిశ్చ
యత్వమితి సర్వసమంజసమిత్యాహుః అత్ర ఇదమవధేయం వ్యాప్యవ్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్యాప్తత్వావచ్ఛిన్నవి
ష్యతాశాలినిశ్చయత్వరూపప్రకారతావచ్ఛేదకఘటకం నిశ్చయత్వం జాతిరూపమేవ [illegible] జాతిత్వేవహానాభావ ఇతి వాచ్యం తస్య
నామిత్రసంగతాకారప్రవృత్త్యాకారకతావచ్ఛేదకతయా చ తస్య జాతిత్వసిద్ధేః న చ చాక్షుషత్వాదినా సంకరప్రసంగ ఇతి వా
చ్యం చాక్షుషత్వాదివ్యాప్యవిరుద్ధభేదేన తస్య నానాత్వే చ వ్యభిచారేణ కథం కారణతావచ్ఛేదకత్వమితి వాచ్యం నానా

౮

త్వేన మానసత్వ వ్యాప్యప్రతియోగిత్వయుత్వన్యావర్తకారకాంతావచ్ఛేదకతావలోకస్యైవం చ పూర్వవ్యాప్యపూర్వమవాద్యవచ్ఛేదకత్వ [illegible] విదాక్షేపా
దిశి గ్రాహ్యాం దసుమితి సత్యాదితివాదం తదాంశే మనసుమితిసామాన్యప్రకారతావచ్ఛేదకమానసత్వ [illegible] వ్యాప్యజాతివిశేషహానావ్యర్థత్వా
సైక్ష రూపసామాన్య ప్రత్యక్షనావయ్యతాం వైశ అసుమిత్యుసదయస్య [illegible] హేతావత్ సాధ్యవ్యాప్యవృత్తిర్నిత్యయుత్వసుఖత్వం జాతిత్వమితి వాచ్యం
అవ్యాప్యవృత్తి మత్తేశజాతిత్వ బాధకాభావాత్ యద్యోంశే రత్యాదిత్వయుత్వం వ్యాప్యవృత్తి శబ్దత్వయుత్వ విశిష్టనిరూపితత్వమేవ
అవ్యాప్యవృత్తి తదభావనిత్యయుత్వ విశి [illegible] నిరూపితత్వస్య వహ్నివ్యాప్యతావచ్ఛిన్న విధేయతాయాం నివేశ్యాదోషః అథవా
త్వయుత్వం విషయతా విశేషవవిషయతా విశేషత్వేన నిరూపితస్య వం అవ్యాప్యవృత్తిత్వం వాశధం నైవ మపి వహ్నివ్యాప్య
ధూమ మవాస్తేవా పక్షతేః ధూమాలంఘుటవదిత్యాది సమూహాలంబన సంశయాదసుమిత్యుపపత్తిః తస్యాపి వహ్నివ్యాప్యతావ
నిష్ఠప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిత్వ ధూమతలం ఘటవ[illegible]దిత్యాద్యవం శక్యం తావత్తంత తావచ్ఛేదితివాచ్యం
వహ్నివ్యాప్యతావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాశాలిత్వ యాంతావదేశ కారణతావచ్ఛేదకత్వస్యోక్తసం[illegible]శయాదసు
మిత్యుపపత్తిసంభవాత్ తత్ర ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితధూమాలతావచ్ఛిన్న విశేష్యతాశాలిత్వవచ్ఛిన్నయుత్వస్యైవ సత్వాత్
త ఏవ ప్రామాణ్య సంశయనిత్యయుత్వ వ్యాప్యవృత్తి జాతి విశేషా విషయితా విశేషాం వైత్యాదితి తదిత్యుక్తం వస్తు తస్తు అసుమి
తిసామాన్య ప్రకారతావచ్ఛేదక పరామర్శత్వ జాతివంత భాగ్యైవ వహ్నివ్యాప్యతావచ్ఛిన్న ప్ర[illegible]కారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛి
విశేష్యతాశాలి పరామర్శత్వావచ్ఛిన్న పర్వతే [illegible] త్వశవప్రితిదే యుక్తాంసుమితి తావచ్ఛిన్న ప్రతి హేతుతయా హేతుతావచ్ఛేదకం
జాతి నిత్యయుత్వ నివేశేపూర్వాన్నాం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాది సంశయోత్తర పరామర్శత్వ జాత్యనికారణం తత్ర
దసుమిత్యుపపత్తేః సంభవాత్ తత్ర వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వా పర్వతే ఘటవ్యాప్యవానిత్యాది సంశయ నిత్యయూహ్య
సమూహాలంబన పరామర్శత్వ జాతిరత్వ్యపి యుతే సాహి [illegible] పక్షాసుమిత్యుపపత్తిః అంత్యే సుఖాదసుమి[illegible]నాపత్తిః సద
తాదృశ జ్ఞానజ్ఞానాసుమితి జ్ఞానీయుత ఏవ కింతత్ర త్వరూపస్య [illegible] వ్యాప్యతదభావవాన్ విషయకాంశ దృశ్యవ్యాప్యవాన్
ధూతత్వాది పరామర్శాదేవ తివాదం తాదృశ జ్ఞానేపి పూర్వ శేషపక్షత వహ్నివ్యాప్యతదభావ వ్యంజ్య విషయక తత్సంబంధ వేశప

వ్యాంక్తవికల్పతాదశపక్షవృత్తేఃకపాంతరికప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావంకల్పయితుంతాదృశజ్ఞానస్యవహ్న్యాద్యభావతదభావవిశే
ష్యకత్వముపపాదనీయమితివాచ్యంతాదృశాంతరికప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావకల్పనేగౌరవాత్తస్యత్వరాపర్యవసానే
సంభవేనశ్చయతుని శక్యవహ్నికఇతి తదపవాదసత్వతత్కాలవిలంబేనసంశయమితియాత్తకజ్ఞానదయాప్యవ
భావపగమేనసంశయంనిత్యయాత్తకసమూహాలంబనేకజ్ఞానస్యాపివైనైకవికల్పసంభవాత్ తత్పసంశయత్వనిశ్చయ
త్వయోఃకార్యతికత్వం తత్ర తత్త్వోక్తం సూరసత్వవసంగచ్ఛతే ధర్మసంశయనిశ్చయాత్మకసమూహాలంబనోత్పత్తౌ వాధక
భావఃసంశయనిశ్చయసామగ్ర్యాఃకదాసమాజసంభవాదితిచేన్నసంశయసామగ్రీసత్వేసమానవిషయకనిశ్చయవారక
యవిషయవిశేషణకార్యసంశయసామగ్ర్యాఃప్రతిబంధకత్వకల్పనేగౌరవేణసామాన్యతోనిశ్చయమాత్రేవసంశయ
సామగ్ర్యాఃప్రతిబంధకత్వేనాన్యాంశేసంశయాత్మకస్యాన్యాంశేనిశ్చయాత్మకస్యాప్యేకసమూహాలంబనస్యాసంభవాత్ సామా
న్యతస్తాదృశప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావకల్పనేఅనుమితికారణతావచ్ఛేదకలాఘవాదిశాంచపహాంవిధలాఘవాంతరస్య
దిసంభవాత్ యద్వాసర్వత్రసమూహాలంబనస్థలేఏకస్యనైవజ్ఞానస్యఉభయధర్మవత్త్వాత్కారణాభావాత్ జ్ఞానద్వ
యయోగపద్యానభ్యుపగమప్రవాదస్తుప్రత్యక్షానుమిత్యాదివిరుద్ధజాతిద్వయస్యయుగపదనుత్పత్తిపరఃనచ
వ్యక్తిద్వయకల్పనేగౌరవంతథాసత్యుపదర్శితరీత్యాబహుతరస్థలేలాఘవసంభవాత్ వస్తుతస్తుపరామర్శత్వస్యవ్యాప్య
వృత్తిత్వోపగమాదవ్యాప్యవృత్తిపరామర్శత్వవిశిష్టనిరూపితత్వస్యవహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాయాంనివేశాద్వా
యోక్తవికల్పావసరఇతిధ్యేయం నచతథాపినిశ్చయత్వస్యజాతిత్వకల్పేతస్యకారణతావచ్ఛేదకత్వంపరామర్శత్వస్యవేత్యత్రవినిగ
మనావిరహఇతివాచ్యంసామాన్యకార్యతావచ్ఛేదకతయాక్లృప్తస్యపరామర్శత్వస్యవిశేషకారణతావచ్ఛేదకత్వసంభవతిత్వంవి
హాయోదాసీనస్యనిశ్చయత్వస్యకారణతావచ్ఛేదకతాకాంచిత్వాత్ నిశ్చయత్వస్యవ్యాపకధర్మతయాన్యథాసిద్ధత్వేనవ్యాప్య

స్వపరామర్శత్వస్య స్వప్రకారకారణతావచ్ఛేదకత్వేపి చిత్తాప్యైతి సంక్షేపః వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వత ఇత్యాది పరామ[illegible]ర్శాదిదం జ్ఞానం
వహ్నివ్యాప్యధూమవాంశ్చాయ వతి పర్వతో వహ్నివ్యాప్యధూమప్రకారకమిత్యాద్యాకారకాప్రామాణ్యగ్రహాసత్త్వే అనుమిత్యనుదయే
నాప్రామాణ్యగ్రహాభావస్యాపి కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనీయః అథాప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితపరామర్శే అనుమితికారణ
ణతావచ్ఛేదకపరామర్శత్వసంగీకారాత్ తత్సత్త్వే అనుమితివారణాసంభవేఽప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య కారణతావచ్ఛేదకకో
టౌ నివేశో నిరర్థకః నచ వహ్నివ్యాప్యధూమాంశే అప్రామాణ్యగ్రహాకాలీనవహ్నివ్యాప్యధూమవాంస్తు వ్యాప్యవాంస్తు పర్వత ఇ
తి సమూహాలంబనపరామర్శోత్తరమనుమిత్యనుదయాత్ తత్ర పరామర్శత్వస్యావశ్యముపేయతయా తత్సత్త్వేప్యనుమితివారణాయా
ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశ ఇతి వాచ్యం ఏకత్రేత్యాత్ తత్ర జ్ఞానస్యాయస్య స్వప్రాంశ్యప్రగమేన సమూహాలం
బనాత్మకైకజ్ఞానేన సఖ్యప్రగమాదితి చేన్న యత్ర వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాదిరపేక్షాబుద్ధ్యాత్మకపరామర్శస్తత్రా
నుమితిః స్యాత్ స్వపరామర్శ అనుమితౌ చాప్రామాణ్యజ్ఞానం తత్రాప్రామాణ్యజ్ఞానాత్పూర్వమనుమిత్యుదయేన తత్ర
రామర్శపరామర్శత్వస్యావశ్యముపేయతయా తత్సత్త్వేప్యప్రామాణ్యజ్ఞానోత్తరమప్యనుమితివారణాయ కారణ
తావచ్ఛేదకకోటౌ అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావనివేశస్య సార్థకత్వాత్ ఏవం చ ఇత్రావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన హేతుమత్తావగాహి
పరామర్శాద్వితీయస్య పక్షే హేతుమత్తావగాహిత్వేన సామానాధికరణ్యమాత్రావగాహి హేతువత్తాధికసామానాధికరణ్యస
వచ్ఛేద్యాద్యనుమితి పరామర్శాప్రామాణ్యానుమితిప్రజాతా తత్ర సామానాధికరణ్యేన సిద్ధౌ రవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేనాప్యనుమిత్యుత్ప
త్తిబంధకత్వాభావేన పునరనుమిత్యాపత్తివారణాయ అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ అవశ్యం నివేశనీ
యతావషు అత్రేదం విచారణీయం సంబంధసామాన్యాప్రతిభాసనాత్ప్రతియోగితాకో ప్రామాణ్యగ్రహాభావః పరామర్శే నివేశ్యతేయ

[illegible] గదా॥ తర్క[illegible] ద్వితీయత్వసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకో వా అద్వైత్రస్య పరామర్శసత్వేపి మైత్రస్య తత్ర ప్రామాణ్యగ్రహసత్వే చైత్రస్యానుమిత్యు
నుదయప్రసంగః మైత్రీయప్రామాణ్యగ్రహస్య కాలికాదిసంబంధేన చైత్రీయపరామర్శసత్వాత్ [illegible]ంత్య అప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందిత
పరామర్శకాలేప్యనుమిత్యాపత్తిః సమవాయాదిసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య పరామర్శసత్వాత్
సమానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యజ్ఞానాభావో నివేశనీయ ఇతి వాచ్యం జ్ఞానాంతరవిశేష్య
కప్రామాణ్యగ్రహసత్వేప్యనుమిత్యనాపత్తిః న చ స్వవిశేష్య[illegible]త్వస్వసామానాధికరణ్యోభయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితా
కాభావో నివేశనీయ ఇతి వాచ్యం తత్ర జ్ఞానాంతరవిశేష్యకప్రామాణ్యగ్రహ ఏవ ప్రమేయత్వాదినా పరామర్శజ్ఞానం తత్ర తత్
౧౦ పరామర్శాదనుమిత్యనాపత్తేః [illegible] ధర్మిణ్యయం ప్రామాణ్యప్రకారకతానిరూపితవిశేష్యత్వస్వసామానాధికరణ్యోభయసంబం
ధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యగ్రహాభావో నివేశనీయః [illegible] ప్రమేయత్వప్రకారతానిరూపితవిశేష్యత్వస్య పరా
మర్శసత్వేన [illegible] ఉభయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య తత్ర సత్వా[illegible] ఇతి చేన్న వ్యాప్యవృత్తినియా
మకసంబంధస్యాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వేన విషయ[illegible]తాసంబంధస్య వ్యాప్యవృత్తినియామక[illegible]తద్విశేష్యవిశేష్య
త్వసంబంధస్యాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వాద్విషయ[illegible] సంబంధస్య వ్యాప్యవృత్తినియామకత్వయా[illegible]సం
బంధత్వాభావాత్ సామానాధికరణ్యస్యాపి పరంపరాసంబంధాత్మకస్య సంబంధత్వ ఏవ మానాభావేన సంబంధత్వే వా వ్యాప్యవృత్తినియా
మకతయా ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధత్వాసంభవాత్ [illegible] అత్రోచ్యతే శాస్త్రే బహుళమిత్యాదిప్రతీతివ్యవహారాభ్యాం విషయతా
సంబంధస్య వృత్తినియామకత్వేన తద్విశేష్యవిశేష్యత్వసంబంధస్యాపి వృత్తినియామకత్వసిద్ధిః సామానాధికరణ్యస్యాపి గజభక్షణాదభయా
[illegible]రాజా ద్వారాజాయం గవతీతి విశిష్టప్రతీతివ్యవహారాభ్యాం సంబంధరూపైకత్వమిత్యాదిప్రతీతివ్యవహారాభ్యాం చ వృత్తినియా[illegible]మక
సంబంధత్వసిద్ధిః వస్తుతస్తు వృత్తినియామకసంబంధస్యాప్యభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే బాధకాభావః తథా చోక్తోభయసం

బంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య విశేషణతావిశేషసంబంధేన వైశిష్ట్యస్య పరామర్శే నివేశనీయత్వే తయా
నన్నో విరోధ ఇతి కేచిత్తన్న [illegible] స్తావిషయత్వసంబంధేనాప్రామాణ్యజ్ఞానవత్త్వస్యైవ పరామర్శే నివేశనీయత్వాన్న చోక్త [illegible] రధాపప్రామా
ణ్యజ్ఞాన [illegible] పరామర్శాదనుమిత్యనుదయాపత్తిః తన్నిష్ఠవిషయతాసంబంధేనాప్రామాణ్యజ్ఞానవత్త్వాదితి వాచ్యం పంకశంక్యైవ ఘటాదౌ సత్త్వా
దు ఇత్యాదిప్రతీత్యా భేదస్యాకాంక్షావ్యాప్యవృత్తిత్వేనాదోషాదిత్యాహుః అన్యే తు అప్రామాణ్యజ్ఞానవిశేష్యత్వసామానాధికరణ్యేన విషయా
భావవత్త్వపరామర్శే [illegible] హితుతేత్యాహుః తదుభయమప్యసత్ అతీతైవోపపత్తేః ఏతాదృశగురుతరసామానాధికరణ్యనివేశనే తథాపి
ప్రమేయప్రమేయత్వాద్యాకారకప్రమేయత్వాద్యవచ్ఛిన్నపరామర్శవిశేష్యకాప్రామాణ్యగ్రహదశాయామనుమిత్యనుపపత్తేః తథా
హి విషయతాసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య పరామర్శే అనాహార్యత్వాదితి చేన్న స్వీయత్వప్రా
౮ ప్రకార మాణ్యతాదిశరావితపరామర్శతావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకత్వస్తోమో విషయసంబంధఘటకతయా అపేక్షావశ్యపదర్శి
త [illegible] వ ప్రమేయత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతావత్పరామర్శే సత్యేవ పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతావత్తత్ర అనాహార్యత
[illegible] విషయసంబంధావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య తత్ర సత్త్వాత్ సత్త్వేవం తజ్జన్యత్వప్రమేయత్వాదా
కారకతత్ర [illegible] తావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకా [illegible] ప్రామాణ్యగ్రహసత్త్వేప్యనుమిత్యాపత్తిరితి వాచ్యం తత్ర [illegible] తావచ్ఛిన్నవిశేష్య
౧౧ పుధ తాకాప్రామాణ్యగ్రహాభావస్య [illegible] వైశిష్ట్యం [illegible] ప్రవృత్తిధ [illegible] తత్రాప్య
[illegible] తావ [illegible] అప్రామాణ్య [illegible] ప్రకారతానిరూపితతాదృశవిషయతా [illegible] తావచ్ఛిన్నవిశేష్యతేవ స్వరూపసామానాధికర
ణ్యావచ్ఛిన్నసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యజ్ఞానస్య [illegible] కతాయాం [illegible] దకత్వాత్ ఏవం చ [illegible]
[illegible] తావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యజ్ఞాన [illegible] శాయామనుమిత్యనుదయేన [illegible] తావచ్ఛిన్నవిశేష్యతా
[illegible] సంబంధావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాకారకతా [illegible] దకత్వాత్ [illegible]
తత్ర [illegible] పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నత్వాపత్తిః అత్ర ప్రామాణ్యప్రకారతా [illegible] సంబంధఘటకతా అప్రామాణ్య [illegible] కతా

ప్ర॥ శబ్ద॥ రత్ప్రకారకత్వేన యోగ్యత్వేన ప్రమేయత్వాదినా అప్రామాణ్యప్రకారకస్య ప్రామాణ్యత్వప్రకారతావచ్ఛేదకతాకస్య చ జ్ఞానస్య దశాయాం నానుమిత్యను
మిత్యుపపత్తిః న వా అప్రామాణ్యత్వేన ఘటాద్యవగాహిజ్ఞానదశాయాం ఘటానుమితిత్వాపత్తిః ఏవం చ ఘటాద్యంశే ప్రామాణ్యత్వనిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛే
దకతానిరూపకప్రకారతానిరూపితపరామర్శత్వాదినిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకవిశేష్యత్వసామానాధికరణ్యోభయసంబంధావచ్ఛి
న్నప్రతియోగితాకజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నాభావః పరామర్శనిష్ఠానుమితికారణతావచ్ఛేదక ఇతి ఫలితం న చ పరామర్శత్వాదినా ఘటాదావప్రామాణ్య
జ్ఞానదశాయామప్యనుమిత్యనుదయప్రసంగః తదుపపత్తయే పరామర్శత్వాదినా ఘటాదావప్రామా
దావేవ సత్త్వేన పరామర్శే అభావాదితి చేదత్ర కేచిత్ కేవలసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకః పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాఘటా
న్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలిగ్రహత్వావచ్ఛిన్నాభావో నామ వక్తవ్యః కారణతావచ్ఛేదకత్వం తత్ర ప్రతియోగితాకానాం పరామర్శత్వావచ్ఛి
౧౧ వలసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యగ్రహత్వావచ్ఛిన్నాభావస్యోప
త్వేనానుపపత్త్యభావాత్ అద్వైత ... మితి పరామర్శవ్యక్తినిష్ఠతద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యజ్ఞానదశాయాం తత్ర
ప్యనుమితిః న స్యాత్ తద్వ్యక్తిత్వం తత్ర కేవలసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్య
గ్రహత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య సత్త్వాదితి చేన్న కేవలసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకా
ప్రామాణ్యగ్రహ ... భావస్య తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యగ్రహత్వావచ్ఛిన్నాభావత్వేన నవిశేషః అపి తు తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నా
భావత్వేన ఏవం చాన్యపరామర్శకాలే సపరామర్శాంతరవ్యక్తినిష్ఠతద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యగ్రహస్య సత్త్వే భావస్య కారణ
తావచ్ఛేదకత్వే నివేశానాన్యపరామర్శాదనుమిత్యనుపపత్తిః అథ ప్రథమపరామర్శే తద్వ్యక్తిత్వేనాప్రామాణ్యజ్ఞాన ... తత్ర ... సిద్ధి
రిత్యుపపరామర్శాదనుమితిర్న స్యాత్ తత్ర కేవలసామానాధికరణ్యసంబంధేన తదప్రామాణ్యగ్రహవ్యక్తేరపి ప్రథమపరామర్శాదనుమిత్యనుత్పా
దనే తదప్రామాణ్యగ్రహవ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య ... వక్తవ్యం కారణతావచ్ఛేదకే నివేశాదితి చేన్న
[illegible] ద్వితీయస్య పరామర్శస్య తదప్రామాణ్యగ్రహవ్యక్తౌ సత్త్వే జనకత్వేనా

వలి సామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య ద్వితీయపరామర్శాభావవిశిష్టతదప్రామాణ్యగ్రహావృత్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావ
స్య ద్వితీయపరామర్శేన సత్త్వాత్ న చ తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావకారణతా స్వకారణతావచ్ఛేదకత్వే తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకః తే
త్రదప్రామాణ్యజ్ఞానవ్యక్తిస్వభావే [illegible] తత్తద్వ్యక్తిసమానా[illegible]కాలీనవాయయం సంబంధేతాగాదివ్యక్తిస్వభావ్యా వానిచేత్తర్హి ఇతి వినిగమనావిరహా
ఇతి వాచ్యం అనన్తగత్వాత్ తాదృశవినిగమనావిరహాన్స్య కిం చ తత్తద్వ్యక్తిత్వాదినా హేతుః హేతుస్తు తస్య స్వయం ప్రామాణ్యత్వనిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతా నిరూ
పక్షప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతానిరూపితనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతా త్రయాణాం ఖలు తత్పరామర్శత్వవ్యధికరణత్వస్వసామానాధికరణ్యోభయం తా
సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నాభావ ఏవ కారణతావచ్ఛేదకః పరామర్శత్వావచ్ఛిన్నత్వే విశేష్యతాకప్రామాణ్యజ్ఞానద ది
తాయాం చ పరామర్శే తజ్జ్ఞానీయపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాయా అభావేఽపి తత్[illegible]జ్ఞానీయవిశేష్యతావచ్ఛేదకమాత్రతత్పరామర్శత్వాద్వ్య కీ
ధికరణత్వస్య సత్త్వేనానుమిత్యనుదయాపత్తేః పూర్వోక్తమతం తు న సమీచీనం తథాసతి పరామర్శత్వాద్యవచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకత్వప్రామాణ్య
త్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలిత్వజ్ఞానత్వాదీనాం మిథో విశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణానన్తతత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావానాం చ మిథో
విశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణానన్తత్వే ఖలు తద్వితీయస్య పరామర్శాభావానాం తత్తద[illegible]ప్రామాణ్యజ్ఞానవ్యక్తీనాం చ పరస్పరం
విశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణానన్తకార్యకారణభావాపత్తేరవచ్ఛేదకగౌరవాపత్తేః కిం చ యత్ర ప్రథమమేకపరామర్శసత్త్వా
వపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకాప్రామాణ్యజ్ఞానం తత్పరామర్శం తదనన్తరం తత్ర ద్వితీయపరామర్శాదనుమితేరభావేన తాదృ
శాప్రామాణ్యజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య కారణతావచ్ఛేదకే అవశ్యం నివేశనీయత్వాత్ తయా ప్రథమపరామర్శాదనుమి
త్యనుదయాపత్తేః కేవలసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య తాదృశాప్రామాణ్యజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నాభా
వస్య ప్రథమపరామర్శే అభావాత్ న చ ఆద్యపరామర్శనిష్ఠసామానాధికరణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్య తాదృశా
ప్రామాణ్యజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య కారణతావచ్ఛేదకతయా తస్య చ ప్రథమపరామర్శేన సత్త్వాన్నదోష ఇతి వాచ్యం అనాదౌ

గుణపటము

౧౨

నాధికరణ్యస్య ఏకం రూపమిత్యాదిప్రతీతివ్యవహారాభ్యాం సామానాధికరణ్యత్వేనైవ సంబంధత్వం రూపాద్యపరామర్శనిష్ఠసామానాధికరణ్య
త్వేన సంబంధత్వే మానాభావాత్ కించిత్తు సమవాయేన సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యగ్రహాభావేః సామానాధికర
ణ్యసంబంధేన పరామర్శనిష్ఠకారణతావచ్ఛేదకే అతఏవ అప్రామాణ్యజ్ఞానరాహిత్యసమిత్యాపత్తిః తదానీమాత్మనిష్ఠఘటాద్యవచ్ఛిన్న
మవాయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాధికరణతాయాస్సత్త్వేన పరామర్శసామానాధిక
ణ్యసంబంధేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య సత్త్వాత్ నచ జ్ఞానవత్త్వే నిష్ఠతాదృశపక్షే దినాపి కథం తదభావః ప్రతియోగ్య
భావాధికరణత్వం యోవిరోధాదితి వాచ్యం ఆత్మవిశేషగుణానాం సమవాయేన అప్రామాణ్యవ్యత్తితాత్ ప్రతియోగ్యభావా
ధికరణత్వం యోగ్యతావచ్ఛేదకే విశిష్టతయా శరీరావచ్ఛిన్నజ్ఞానాధికరణత్వోపగమాద్ అభిన్నజ్ఞానాభావాధికరణత్వయో
రవిరోధాదితి చేన్న ప్రకృతే నిరవచ్ఛిన్నాధికరణతాఘటితస్య ప్రతియోగ్యసామానాధికరణ్యస్య కారణతావచ్ఛేదకతాఘటకసం
బంధత్వోపగమేనాప్రామాణ్యజ్ఞానకాలే తాదృశసామానాధికరణ్యసంబంధేన పరామర్శే సమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియో
గితాకాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య సత్త్వాత్ అన్యథా పూర్వవదిత్యాహుః తదపి న సమీచీనం పూర్వోక్తసకలదోషాణాం
దుర్వారత్వాత్ ఏతన్మతే సామానాధికరణ్యసంబంధేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవిశిష్టపరామర్శస్య పరామర్శవిశిష్టాప్రామా
ణ్యజ్ఞానాభావస్య హేతుత్వమితి వినిగమనావిరహస్య దుర్వారత్వాదృక్ కించ ప్రామాణ్యజ్ఞానస్యానాహార్యత్వే పిత్యుక్తసామా
నాధికరణ్యసంబంధేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావః పరామర్శే సమవేతత్వనిష్ఠత్వేనాప్రామాణ్యజ్ఞానమితి ప్రతీతిత్వాత్
ప్రతియోగ్యప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాధికరణతాయాః శరీరావచ్ఛిన్నత్వాత్ప్రతీతిబలాదాత్మవృత్తేరవచ్ఛేదకత్వంగీకా
రస్య సకలాభియుక్తసమ్మతత్వాత్ తథా చ సర్వత్ర పరామర్శాదనుమిత్యసంభవేనానుమానమాత్రోచ్ఛేదప్రసంగ ఇతి

ర్యతాంతు రామశర్మానుమితికార్యకారణభావవిచారేణ ఏతేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య నపరామర్శనిష్ఠకారణతావచ్ఛేదకత్వం ఇతర
కారణతావచ్ఛేదకేనసంబంధేన స్వవిశిష్టవిశేషణాభావేవినిగమనావిరహేణ కార్యకారణభావబాహుల్యాపత్తేర్దరగౌరవంచ[illegible]
పత్తేః కింత్వసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య సమవాయసంబంధేనానుమితౌ స్వాంత[illegible]
[illegible]నాహేతుత్వం అత ఏవబాధవిశిష్టస్మరణే అతివ్యాప్తిరిత్యాదిగ్రంథేనానుమితి[illegible]స్మరణే అతివ్యాప్త్యాశంకాపి దీధితి[illegible]ర్యత[illegible]స్య
తే అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్యానుమితికారణతావచ్ఛేదకే అనివేశేనానుమితిస్మరణయోః కారణతావచ్ఛేదకధర్మస్యైకత్వేన అన
భ్యాసదశాపన్నాప్రామాణ్యకజ్ఞానాదపి స్మరణోదయేన అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య స్మరణకారణతావచ్ఛేదకే [illegible]నివేశేనానుమి
తికారణతావచ్ఛేదకే [illegible] నివేశేన చ [illegible] దసంగతిరేవస్యాత్ అత్రాపి స్వరూపం పూర్వోక్తరీత్యా మోఘమిత్యపి కేషాంచిన్మతం
ప్రాస్తం అత్రాపి పూర్వోక్తరీత్యా సకలదోషాణాం దుర్వారత్వేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య తరకారణతావచ్ఛేదకేన విశిష్టవిశేషణా
భావే వినిగమనావిరహాత్ప్రయుక్తకతిపయకార్యకారణభావ[illegible]బాహుల్య[illegible]వచ్ఛేదకగౌరవముంగీకృత్యపరామర్శనిష్ఠానుమితికా
రణతావచ్ఛేదకత్వస్య వసపుష్టి[illegible] తత్తత్సత్వేంద్రదీధితికారస్య స్మరణేతివ్యాప్త్యాశంకాగ్రంథస్యాసంగమనీయత్వాచ్చ [illegible]సం[illegible]
ప్రామాణ్యకజ్ఞానాత్ స్మరణానుదయేనాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య స్మరణ[illegible]కారణతావచ్ఛేదకకోటావపి నివేశ ఇత్యాశయేన దీధితికారస్య స్మ
రణే అతివ్యాప్తిశంకాగ్రంథః సంగమనీయ[illegible]శక్యత్వా[illegible]దితి చేన్నసంభవనత్త్వే వినిగమనావిరహాత్ప్రయుక్తానంత కార్య[illegible]
కారణభావావచ్ఛేదకగౌరవస్య పూర్వోక్తదోషాభావేపి యత్ర ప్రథమం పరామర్శస్తతో భావి పరామర్శాత్ పూర్వకాలిన విశిష్టతాకాప్రామాణ్య
జ్ఞానం [illegible] తతః పరామర్శాంతరం తత్ర ప్రథమపరామర్శాదనుమిత్యనుదయ ఇత్యపూర్వోక్తదోషాభావశ్చాపి దుర్వార ఇత్యత[illegible]నియ్యత్వవి
శిష్టతావచ్ఛేదకతాశ్రయీభూత పరామర్శత్వాధికరణక్షణస్య ప్రథమపరామర్శసత్త్వాదితిచేన్న సంబంధ[illegible]షు కావచ్ఛేదకతాయాం

గం॥ప॥ శకుం॥ నిరవచ్ఛిన్నత్వస్య నివేశితత్వేన పరామర్శత్వనిష్ఠతద్వ్యక్తీయవిశేష్యతావచ్ఛేదకతాయాస్సామానాధికరణ్యసంబంధేన భావిత్వావచ్ఛిన్న
తం యా నిరవచ్ఛిన్నత్వాభావేన ప్రథమపరామర్శే దనుమిత్యుదయాపపత్తేః న చైవం ద్వితీయపరామర్శాదప్యనుమిత్యు
దయాపత్తిరితి వాచ్యం సామానాధి[illegible]కరణ్యసంబంధేన భావిత్వవిశిష్టపరామర్శతానిరూపితాధికరణతాఘటితతాదృశోభయ
సంబంధావచ్ఛిన్నజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాంతర్గతస్యాపి తాదృశతావచ్ఛేదకీభూతనివేశనతస్య ద్వితీ
యపరామర్శే అభావేన తస్మాదనుమిత్యాపత్త్యసంభవాత్ అథ తథాపి ఏకత్రద్వయమితి న్యాయాత్తేన భావిత్వపరామర్శత్వా
వచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకప్రామాణ్యజ్ఞానదశాయాం ప్రథమపరామర్శాదనుమిత్యనుపపత్తి దుర్వారా తత్తద్వ్యక్తీయప
౧౨ రామర్శత్వనిష్ఠవిశేష్యతావచ్ఛేదకతాం తత్ నిరవచ్ఛిన్నత్వఘటితత్వేన అవచ్ఛేదకతాం తయా వ్యాపకవృత్తిత్వసంసర్గకాధికరణతాన్వి
తజ్ఞానస్యావభావాత్ అవచ్ఛేదకతాంశే వ్యాపకవృత్తిత్వం సంసర్గకాలే తు సంబంధఘటకతావచ్ఛేదకతాంశే నిరవచ్ఛిన్నత్వప్రవిష్టత్వస్య
చ స్వనిరూపకత్వవిశిష్టతానిరూపితత్వసంబంధేన కంబిన్నిష్ఠావచ్ఛేదకతావిశిష్టత్వస్య పునర్నివేశాన్నానుపపత్తిః పరామర్శత్వనిష్ఠత
ద్వ్యక్తీయవిశేష్యతావచ్ఛేదకతాయా నిరుక్తసంబంధేన భావిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతావిశిష్టత్వేన తదన్యావచ్ఛేదకతాఘటితతాదృశోభయ
సంబంధావచ్ఛిన్నజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య ప్రథమపరామర్శేన తాదృశస్య ద్వితీయపరామ[illegible]శా ౯౬
దప్యనుమిత్యాపత్తిరితి వాచ్యం భావిత్వపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నాధికరణత్వఘటితతాదృశోభయసంబంధావచ్ఛిన్నజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతి
యోగితాకప్రామాణ్యజ్ఞానాంతర్గతాభావస్యాపి తాదృశతావచ్ఛేదకఘటకతయా తస్య ద్వితీయపరామర్శే అసత్త్వేన తస్మాదనుమిత్య
పత్తేరసంభవా[illegible]దితి ఏవం చ నిష్ప్రామాణ్యత్వనిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతానిరూపితస్వని
రూపకవిశేష్యతానిరూపితత్వసంబంధేనావచ్ఛేదకతావి[illegible]శిష్టాస్వని[illegible]వచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాశ్రయీభూతపరామర్శత్వాధికర
ణత్వస్య సామానాధికరణ్యోభయసంబంధావచ్ఛిన్నజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రామాణ్యజ్ఞానాభావో విశేష్యతావచ్ఛే

ప్రకాపరామర్శనిష్ఠానుమితికారణతావచ్ఛేదక ఇతిఫలితం అత్రవదంతి అక్షరీత్యా అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య కారణతావచ్ఛే
దకతాపావిశేష్యయా అప్రామాణ్యత్వస్థానే ప్రామాణ్యత్వం నివేశ్యైక్యైత్రాఘటియసంబంధే[illegible]న నిశ్చయత్వరూపేణాప్రామాణ్యనిశ్చయ
స్యకారణతావచ్ఛేదకత్వమేవలాఘవాదుచితం తావతాప్యప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితపరామర్శానుమితికారణసంభవాత్ నచప్రా
మాణ్యగ్రహే అప్రామాణ్యగ్రహసత్త్వే అనుమిత్యనుదయేన సంభవతాప్రామాణ్య[illegible]గ్రహేఽపిప్రామాణ్యగ్రహోనివేశనీయస్తత్రాపిప్రామాణ్య
గ్రహఇత్యనవస్థాపత్తిరితివాచ్యం తథాప్యప్రామాణ్యగ్రహే అప్రామాణ్యగ్రహసత్త్వే అనుమిత్యుదయేనాప్రామాణ్యగ్రహే ప్యప్రామా
ణ్యగ్రహాస్కందితత్వేజనకత్వం తత్రాప్యప్రామాణ్యగ్రహాస్కందితత్వమనవస్థాయాః దుర్వారత్వాత్ యదిచాప్రామాణ్యగ్రహే అప్రామాణ్య
గ్రహసత్త్వేఽప్యనుమిత్యనంగీకారేణ ప్రామాణ్యజ్ఞానేనాప్రామాణ్యజ్ఞానస్కందితత్వేజనకత్వే ఇతినానవస్థేత్యుచ్యతే తథాపి ప్రామాణ్యగ్ర
హే అప్రామాణ్యగ్రహసత్త్వే అనుమిత్యంగీకారేణ ప్రామాణ్యగ్రహే సప్రామాణ్యగ్రహానివేశ ఇతినానవస్థేతి తుల్యం అథ[illegible]సంశయాంశే
ప్రామాణ్యగ్రహే అనుమిత్యనుదయేన ప్రామాణ్యనిశ్చయనివేశనమావశ్యకం సంశయనిశ్చయసాధారణ్యప్రామాణ్యజ్ఞానాభావ
నివేశ ఏవోచిత ఇతిచేన్న అప్రామాణ్యజ్ఞానే అప్రామాణ్యసంశయే అనుమిత్యనుదయేన లాఘవాదప్రామాణ్యజ్ఞానే అప్రామా
ణ్యనిశ్చయస్యాస్కందితత్వేజనకత్వం వాచ్యం మయాతు ప్రామాణ్యనిశ్చయే అప్రామాణ్యసంశయే అనుమితివారణాయ ప్రామాణ్యనిశ్చ
యేసంశయనిశ్చయసాధారణప్రామాణ్యజ్ఞానాభావ ఏవ నివేశ్యత ఇతి లాఘవాత్ యథామతోక్తరీత్యా అప్రామాణ్యజ్ఞానేనా
ప్రామాణ్యజ్ఞానేనాస్కందితత్వేజనకత్వమితి నోక్తలాఘవం సంభవతీత్యుచ్యతే తదాపి నక్షతిః అప్రామాణ్యస్య త్వం తత్తన్నిష్ఠప్రామాణ్యాభావఘటితే
ప్రమత్వరూపతయా ప్రామాణ్యాభావప్రామాణ్యైదరరూపతయా చ చాతుర్విధ్యేన తాదృశతాదృశాప్రామాణ్యగ్రహకాలే అను
మిత్యనుదయేన తావదప్రామాణ్యజ్ఞానాభావనివేశాపేక్షయా ప్రామాణ్యనిశ్చయనివేశే లాఘవాత్ నచప్రామాణ్యస్యాపి త్వం

త్రానైర్వాన్యాభావఘటితత్రయము [illegible] త్వాభావరూపత్వంయాం తద్వతి తత్ప్రకారకత్వాదిరూపత్వయాంచకేద్వేశ ప్రామాణ్యనిశ్చయంతేనానివేశ్య
త ఇత్యత్ర వినిగమనావిరహ ఇతి వాచ్యం తద్వతి తత్ప్రకారకత్వరూపప్రామాణ్యనిశ్చయంనివేశే లాఘవస్యైవ వినిగమకత్వాత్
కించాప్రామాణ్యజ్ఞానగత్వ ఇవాప్రామాణ్యవ్యాప్యవత్తాజ్ఞానాప్రామాణ్యావచ్ఛేదకధర్మదర్శనసత్వేప్యనుమిత్యనుదయ
స్యానుభవసిద్ధత్వయాం తావదభావనివేశాపేక్షయా లాఘవాత్ప్రామాణ్యనిశ్చయంనివేశ ఏవ సమ్యక్ అపిచాప్రామాణ్య
జ్ఞానాభావనివేశ ఏవ విశిష్టవ్యాప్యధూమవాన్పర్వత ఇత్యాదిజ్ఞానమప్రమేతిప్రత్యక్షశాబ్దబోధాదౌ పర్వతోవహ్నిమాని
త్యనుమిత్యనుమితి సామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వకల్పనే గౌరవం ప్రామాణ్యనిశ్చయంనివేశే తాదృశానుమితిసామగ్రీకాలే ప్రా
౧౪ మాణ్యనిశ్చయంతు స్యావశ్యకత్వేన తస్యబాధకముద్రయా క్లుప్తప్రతిబంధకత్వం తత్రైవోపపత్తౌ తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః
అతిరిక్తప్రతిబంధకత్వాకల్పనాత్ లాఘవం ఏతేన ప్రామాణ్యనిశ్చయంనివేశే అత్యంతాసైర్వాన్యాభావఘటితత్వే
న త్వేకకోటికప్రామాణ్యాభావప్రమాఖిదకోటికచతుర్విధసంశయఘటితనిశ్చయత్వనివేశే గౌరవమితి తదపేక్షయా సంశయ యాం
నిశ్చయసాధారణాం చతుర్విధాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావనివేశ ఏవ సమీచీన ఇత్యపి పరాస్తం ప్రామాణ్యనిశ్చయంనివేశే అపదర్థ
తానంత్యప్రతిబంధకత్వాకల్పనేన బహుతరలాఘవసత్వాత్ నచైవం తత్ర ప్రామాణ్యగ్రహాభావవిశిష్టపరామర్శేనను ప్రా
మాణ్యగ్రహవిశిష్టస్తత్రానుమిత్యనుదయాపత్తిరితి వాచ్యం ఇష్టాపత్తేః తత్ర ప్రామాణ్యగ్రహవిశిష్టపరామర్శం కల్పయిత్వా
అనుమిత్యుప[illegible]గమాత్ ఉక్తలాఘవేనక్షణవిలంబాదికల్పనాయాః అదోషత్వాత్ అత ఏవ ప్రవృత్తిం ప్రతి కృతిసాధ్యత్వాదినిశ్చయం
హేతురితి సిద్ధాంతస్సంగచ్ఛతే అన్యథా తత్రాపి కృతిసాధ్యతాదిజ్ఞానకాలే ప్రవృత్తివారణాయ కృతిసాధ్యతాదిజ్ఞానాభావ ఏవ హేతుః
స్యాదితి తస్య లోపాపత్తిః అథార్థసిద్ధాంతసంగమనం ప్రకారాంతరేణాప్యసంభవతీతి చేదిహోచ్యతే కృతిసాధ్యత్వాభావవానిత్యాది

ప్రవృత్తిం ప్రతి తత్సాధ్య... వ్యతిరేక నిర్ణయ విషయత్వం యాం కృతిసాధ్యత్వ ప్రకారక ఇతి నిర్ణయః కృతిసాధ్యత్వాభావ ప్రకారక [illegible] నాపరే ఇతి
నిర్ణయస్య హేతుత్వే తత్ర పరస్పరవిరహాత్మకత్వే తత్ర వ్యభిచారవారణాయ స్వకార్యతావచ్ఛేదకకోటౌ వ్య [illegible] వహితోత్తరత్వ సంబంధేన
కృతిసాధ్యతాది నిశ్చయ వైశిష్ట్యమవశ్యం నివేశనీయం తథా చ తత్తన్నివేశే తద్ఘటితనాభావః తథా చ ప్రవృత్తేరపి కృతిసాధ్యతాది నిశ్చయ
విశిష్టత్వరూప కృతిసాధ్యతాది నిశ్చయ కార్యతావచ్ఛేదకగౌరవం తత్త్వమితి [illegible] హేతుం తన్మతే ప్రోపపత్తౌ నాతిరిక్తం కృతిసాధ్య
తాది నిశ్చయ హేతుత్వం కల్పనీయమిత్యాశయేన నోక్తం సిద్ధాంతే ఇతి చిద్ద్రవత్త్వే ప్రదర్శితః పరేషాః ఏకత్వేనయ ఉభాభ్యాం గంత
వ్యం త్వేవ అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావ ప్రామాణ్యయోశ్చ ప్రామాణ్యనిశ్చయే హేతుతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనీయః త్వదుక్తరీత్యా వ్యాప్తిస్మరణస్యానుమి
సాధారణానుగత ప్రామాణ్యనిశ్చయత్వేన హేతుతేత్యేవ ప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితపరామర్శకాలే అనుమితివారణాసంభవాత్ ఏవం చాతివలాఘ
వం అనుమితిలక్షణతావచ్ఛేదక స్మృతిలఘుత్వేన అత ఏవ దీధితికారః స్వవిశిష్టస్మరణం ప్రతి వ్యాప్తిరిత్యాదినానుమితిలక్షణస్య స్మృతావతివ్యాప్తి
శంకానవసర ఇత్యేవ సంగచ్ఛతే అస్మాభిస్తు జనకతావచ్ఛేదకకోటౌ వత్ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య ప్రామాణ్యనిశ్చయే [illegible] స్యవానివేశే న
స్మృతిజనకతావచ్ఛేదకకోటౌ తదనివేశేన తదత్వం తత్రాసంగతమేవ స్యాత్ నచ సంశయాదివ్యవహితోత్తా ప్రామాణ్యక జ్ఞానాత్మస్మృత్యభావేనా
ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య ప్రామాణ్యనిశ్చయం [illegible] స్యవా స్మృతిజనకతావచ్ఛేదకత్వమిత్యాశయేన సమూహాలంబనం గమితప్రాయమేవేతి వాచ్య
సంశయాదివ్యవహితప్రామాణ్యక జ్ఞానాత్ స్మరణాభావ సూపపత్తౌ స్మృత్యుత్పత్తౌ ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావ ప్రామాణ్యనిశ్చయయోః
తత్తస్యాపి సంస్కారజనకతావచ్ఛేదకత్వైకమోపపత్తయః అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య ప్రామాణ్యనిశ్చయస్య వా స్మృతిజనకతావ
చ్ఛేదకత్వమపి తత్త్వతత్త్వం గమకస్య సంభవాదిత్యలం విస్తరేణ॥ ఆహార్యప్రకారకా [illegible] దిత్యర్థః ఆహార్యత్వాత్
ప్రకారాంతరేణ విధికకోటౌ నివేశనీయం తత్ర సత్త్వగతా యేవ ఆహార్యప్రకారకాస్తత్త్వప్రత్యక్షతావచ్ఛేదప్రతియోగితాకత్వే
వకాంతరత్వం అనుగతాహార్యత్వ సర్వవర్తమవశ్యకత్వ ఆహార్యత్వావచ్ఛిన్న విక్షేప సమూహసర్వసద్వర్తమ శక్యతావల

ఉపా॥ ప॥ ౧౪॥ ద్రాహార్యత్వం వా ప్రత్యక్షతాప్రయోజకవిరుద్ధయోర్జాతివిశేషయోర్వా విశేషం వా తదవచ్ఛిన్నత్వమేవాంగాహార్యత్వం నైదాఘ
ప్రసక్తకారణం తావదనైదకత్వేనానుకరాదితి చేన్న తద్ధాంసత్రివహ్నివ్యాప్యవద్ధూమవాన్ పర్వతో ధూమవానిత్యాది ధూమవాన్ ప్రత్యక్షే ఆహా
ర్యప్రకారమశర్ఘదర్శనమిత్యనుదయప్రసంగాత్ తద్ధేతుకాసన్నకారణం తావదనైదకత్వేన విశేషణాంతరాణాం ఆహార్యపరామర్శస్య
త్వేదాని వైశేషికత్వస్య దర్శనమితి సంభవాత్ అత్ర కేచిత్ ఆహార్యపరామర్శాద్దర్శనమితి వా రకారణం ఆహార్యపరామర్శాంశానాం
తత్తద్వ్యక్తిత్వేనవ్యక్తిప్రతిబంధకత్వమేవ కల్ప్యతే నైదకప్రకారకరణం తావదనైదకత్వం భేదానాం పరస్పరం కారణం తావదనైదకప్ర
త్యక్షేతరపదార్థానాం చ విశేష్యవిశేషణభావవైశిష్ట్యానాం విషయీణాం తత్కారణం తావదనైదకానాం కరవాం పత్తేః ప్రవృ
త్తశక ర్యపరామర్శోత్పత్తేకాలే తుల్యాహార్యపరామర్శదర్శనమిత్యనుదయప్రసంగ ఇతి వాచ్యం లాఘవేనైకైకం
౧౫౪ లంబకల్పనాయా అదోషత్వేన తత్రాహార్యపరామర్శానాం సంతత్యేవానుమిత్యభ్యుపగమాత్ తదాహార్యపరామర్శ
వ్యక్తిప్రతిబంధకతాయాం తదుత్తరకాలోత్పన్నాహార్యపరామర్శవ్యక్తేః ఉత్తేజకత్వకల్పనే తత్రాహార్యపరామర్శస్య
త్వేప్యనుమితిసంభవాచ్చ యత్ర తత్తద్వ్యక్తిత్వేనాహార్యపరామర్శస్య ప్రతిబంధకత్వం కింతు తత్తద్ధర్మప్రకారకత్వావచ్ఛిన్నత్వ
మిత్యభావాత్ వ్యక్తిగమకానామనియోగదర్శనాదర్శనం ప్రతిబంధకమిత్యుక్తమేవేతి వాచ్యం తత్తద్వ్యక్తిత్వేనాహార్యపరామర్శానాం వైజాత్యే కార్యభేదం ప్ర
తిబంధకవ్యక్తేః కారణతాభ్యుపగమే నైదకాంశస్యైకకారణం తావదనైదకత్వాత్ పరస్పరసహకారిణాం ఫలజనకత్వాభ్యుపగమే తైక
హార్యపరామర్శవ్యక్తేః దర్శనాయాం అన్యాహార్యపరామర్శవ్యక్తిభిన్నపరామర్శసత్త్వేపి తదాహార్యపరామర్శవ్యక్తిభిన్నపరామర్శరూపప
రామర్శాంతరవిరహేణానుమిత్యనుదయసంభవాత్ నైవాహార్యపరామర్శదయసత్త్వే అనుమిత్యుత్పత్తిస్తదానీం సకలకారణసత్త్వాదితి వా
చ్యం కతిపయతాదృశవ్యక్తినైదకత్వయసామ్యేప్యత్ర నివేశానింకాలానాం కథం దమేవ కారణమితి వాచ్యం ప్రతిబంధకతావచ్ఛిన్నవిలంబాత్ ౩౪
దికల్పనే తు లఘుతాభ్యాదితి తత్కనైదకానాం ప్రత్యేకకారణం తావదనైదకత్వేన భేదానాం పరస్పరం విశేష్యవిశేషణభావవిరహానాం విరహ
ప్రయుక్తానాం కరవాం భావేపి తత్తదాహార్యపరామర్శవ్యక్తి నైదకసకారణం తావదనైదకను ప్రత్యక్షేతరపదార్థస్య చ విశేష్యవిశేషణభావవిరహ
విషయానాం విరహప్రయుక్తేః కంత్రకారణం తావదనైదకకారవసత్వదుష్టదాహార్యత్వేనాహార్యపరామర్శవ్యక్తీనాం తత్తద్వ్యక్తిత్వేన ప్రతిబంధకతాయా

లఘు కేవలసమభివ్యాహారరూపపరామర్శవ్యక్తీనాం తత్ర వ్యక్తిత్వేన ప్రతిబంధకత్వే తత్కాలీనసంయోగాదివ్యక్తీనామపి
తత్ర వ్యక్తిత్వేన ప్రతిబంధకతాపత్తావాహ వినిగమకావిరహాదితి వాచ్యం ఆహార్యరూపపరామర్శజ్ఞానైదస్య కారణతావచ్ఛేదకత్వే
పిపరామర్శస్యాహార్యపరామర్శత్వేన కారణతా ఉత తత్కాలీనసంయోగాదివ్యక్తేః ప్రతిబంధకత్వం పరామర్శస్యాపరామర్శ
త్వేనైవ కారణత్వమితి వినిగమకావిరహస్య దుఃసమాధేయత్వాత్ లక్షణస్య వం నిష్టయత్తస్యాపి కారణతావచ్ఛేదకత్వం నస్యాత్తస్యా
ప్రామాణ్యజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వాం సంశయరూపాప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితో ఉపరామర్శాదనుమితి వారణాయోపదర్శితరీత్యా
లాఘవేన సంశయస్య ప్రామాణ్యజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకతా కల్పనస్యౌచిత్యాదితి చేన్న అప్రామాణ్యాతిరిక్త కారణస్య విశిష్టస్య
లాఘవేన సంశయస్య ప్రామాణ్యజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకతాకల్పనస్యౌచిత్యాదితి చేన్న ఇత్యాపత్తేః ఏతేన ఇదం ధితి కారణతావచ్ఛేదకతావ్యతిరేకిణా కారణం తావచ్ఛే సఽ
నైతదనుమితిలక్షణాతివ్యాప్తౌ శంకనమసంగతం ఆహార్యత్వస్యానుమితికారణతావచ్ఛేదకతాఘటకత్వేనాపూర్వసంగతం విశే
దకతాఘటితాతివ్యాప్తేరేవాభావాత్ ఏవం విశిష్టవైశిష్ట్యబోధేఽనుమితిలక్షణాతివ్యాప్త్యాశంకనమపూర్వసంగతం యఃప్రతి
ణం తావచ్ఛేదకప్రకారకసంశయకాలేవి విశిష్టవైశిష్ట్యబోధాపత్తివారణాయ విశేషణతావచ్ఛేదకప్రకారకసంశయప్రతి
బంధకత్వస్యైవాంగీకృత్యవ్యవస్థాపితత్వేన నిశ్చయత్వస్య విశిష్టవైశిష్ట్యబోధజనకతావచ్ఛేదకత్వేనానుమితికారణంతా
వచ్ఛేదకత్వేనాతివ్యాప్తేరేవాభావాదితి కేషాంచిత్ప్రలపితమపి పరాస్తం అనాహార్యత్వస్యాహార్యత్వం జ్ఞాత్వేదృగ్యుతా
౨ళ్ళ వచ్ఛేదకఘటిత్వాభావేనోపదర్శితాతివ్యాప్త్యాశంకనసంగతేరితి వదంతి వస్తుతస్తు ఆహార్యత్వం జ్ఞానాంతైకమాత్రత్వావ్యా స౪
విశేషాణాం తత్తదవచ్ఛిన్నభిన్నత్వఘటనాం ఆహార్యత్వంచాహార్యత్వస్య జాతిత్వేన సాంకర్యాభియారోగాం తావచ్ఛేదకమా[illegible]కేసత్వే
ప్యాహార్యతావచ్ఛిన్నాంశత్వమేవ కారణతావచ్ఛేదకం వాక్యాభావాదాహార్యజ్ఞానేఽనుమితిజనకతావచ్ఛేదకమానేచాహ
ర్యాపరామర్శత్వరూపజాత్యభావాంశేవ తన్నిష్ఠమనుమితివారణం సంగ్రహాంతేచవిషయాంతరం చాఆహ
ర్యపరామర్శాదనుమిత్యనుదయాపత్తిరితి వాచ్యం ఆహార్యాణాం హార్యాం విశేషణం హాలంబనానా జాద్యపగమ

౧గు౧ శ౹౧౬౫॥ తే నచతాదృశసపక్షతాయాం పక్షలంబితాత్తత్రాం భావాత్ ఇతి వాచ్యం అనుమానపరిచ్ఛేదకం త్రయాపేక్షా
నసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా తాదృశాతిరిక్తప్రతిబంధకతాకల్పనే గౌరవమితి వాచ్యం అనుమితిం ప్రతి
పరామర్శజనకతావచ్ఛేదకకోటౌ భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదికం ప్రత్యనుమితిసామగ్రీప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకకోటౌ చ తత్తత్
వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకానాం తద్భేదకూటానివేశప్రయుక్తమహాగౌరవలాఘవసత్త్వేన తాదృశప్రతిబంధకతాకల్ప
౨౯ నస్య [redacted] గౌరవస్య కించ లింగజ్ఞానాదౌ వ్యాప్తివృత్తిత్వపక్షధర్మత్వవిశిష్టనిరూపితత్వస్య ప్రాభాకరమత్వే వహ్నివ్యాప్యత్వాభావవాన్ ప్య
విషయతాయాం నివేశనీయత్వ ఇతి ఉక్తసమూహాలంబన [redacted] సాధ్యపగమే పినర్ష్ట తిరితి ధ్యేయం అపరే తు వస్తుగత్యా
యోగ్యానాం పరామర్శజ్ఞానానాం తేషాం తత్తద్వ్యక్తిత్వేనైవ జన్యత్వే వహ్నివ్యాప్య జన్యతాసంబంధేన భావత్వేనానుగతమపరా
మృత్వేన తదవచ్ఛిన్నభిన్నత్వమనాహార్యత్వం కారణతావచ్ఛేదకం నచాహార్యజ్ఞానానాం తత్తద్వ్యక్తిత్వేనైవ జన్యత్వాద్ధ్యేయ
గమనే గౌరవమితి వాచ్యం విషయవ్యాపకేన భిన్నాయా అనుమితిం ప్రతి పరామర్శాభిన్నజనకతాయా భిన్నవిషయక
ప్రత్యక్షాదికం ప్రత్యనుమితిసామగ్రీప్రతిబంధకతాయా వచ్ఛేదకకోటౌ భేదకూటానివేశప్రయుక్తానంత్యకారణభావా కార్య౪
ప్రత్యాభావేన లాఘవాత్ యుక్తమ్ అత్ర ఉపాదానాదిభావాత్ స్వోపాదానం పర్యతే వహ్నివ్యాప్యవత్తా [redacted] జ్ఞానసంస్కారాయతామిత్యా
కారత్తైధారాసనవానా వ్యాః తద్వాసత్తి విషయాంతరాంశాపార్ధపరామర్శానుమితత్వజనకతాపత్తేః నాత్యేః పర్వ
తేరస్య విద్యమానసంస్కారాయతామితి ష్టదీనానాం హార్దపరామర్శానుమితిజనకతావారణీయతే తేషాం తత్తద్వ్యక్తిత్వే

వచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదకూటస్యానుమితిజనకతావచ్ఛేదకహేతుత్వనివేశాపత్త్యోర్వ్యర్థత్వలాఘవాసంభవాదితి తదసత్ పర్వతేకస్య
చిజ్జ్ఞానం జాయతామితి ఇచ్ఛాకాలీకేచ్ఛాధీనోపరి కృపరామర్శా[illegible]ణాం తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదకూటస్యా
నుమితి జనకతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశేపి పర్వతే వహ్నివ్యాప్యవత్త్వజ్ఞానం జాయతామితి ఇచ్ఛాకాలీకేచ్ఛాధీనానాం తత్ర పరోక్షపరామ
ర్శాణాం తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదకూటానివేశప్రయుక్తలాఘవసత్త్వేనాన్తిమకల్పే బాధకాభావా
త్ వస్తుతస్తు ఇచ్ఛానామిచ్ఛాత్వేనోపాదానేపి న దోషః న చైవం విశేష్యాంశం తత్రాంశం పరామర్శస్యానుమిత్యుజన
కతాపత్తిరితి వాచ్యం తత్తద్వ్యక్తిత్వరూపపక్షతావచ్ఛేదక[illegible]భిన్నకోనుగతఇచ్ఛాతానామేవ సంబంధతయా వి
శేష్యాంశత్రాంశం పరామర్శ్యత్వాత్ తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నేచ్ఛాతానాం ప్రత్యేక[illegible]నుమి[illegible] ననుగతఇచ్ఛా
తానామేవ సంబంధతయా విశేష్యాంశత్రాంశం పరామర్శస్యానుమిత్యుత తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నేచ్ఛాతానాం ప్రత్యే
తానుమితి జనకతావచ్ఛేదకభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకసంబంధతయా నభ్యుపగమేన ఇతరతత్తద్వ్యక్తిత్వా
వచ్ఛిన్నేచ్ఛాతాసంబంధేనైవ తదన్యత్వస్య తత్రాపి సత్త్వేన తత్స్యానుమితిజనకతాసంభవాదితి ప్రాహుః అ[illegible]
మవఛేదయం అనాహార్యత్వే నానుమితిజనకతావచ్ఛేదకం ఆహార్యజ్ఞానం వా న పృథక్ తత్తద్వ్యక్తిత్వేన అనుమితిప్రతిబంధకం ఆ
హార్యపరామర్శస్య బాధాదికాలీనత్వేన తత్రోపక్షిత వహ్నివ్యాప్యధూమాభావాదేరపి జ్ఞానే బాధకాభావేన తస్య సంశయాకారకవహ్ని
వ్యాప్యధూమాభావాద్యప్రకారకత్వరూపనిష్ఠాయాం తత్త్వభావాత్తదు[illegible]త్తరమనుమిత్యాపత్తేః వస్తుతస్తు తత్రానుమితి జనే
కతావచ్ఛేదకపరామర్శత్వరూపజాత్యభ్యుపగమేన న తత్స్పర్శాదనుమిత్యాపత్తిః కింకాపి విశేషకార్యకారణభావస్యాపి అనుమితిసా

పరామర్శ మాన్యకారణతావచ్ఛేదకపరామర్శత్వజాతిమత్త్వం త్రజ్ఞానత్వైవాంగీకారాత్ న చ వహ్నివ్యాప్యవత్తాం చైత్రపర్వత ఘటవ్యాప్యవత్తాం చైత్ర
నాహార్యసమూహాలంబనజ్ఞానేయదినపరామర్శత్వం తథా ఘటాత్ర్యను మితి ర్నస్యాత్ యదిచ పరామర్శత్వం తదా వహ్నివ్యాప
మితి రపి స్యాదితి వాచ్యం ఉక్తరీత్యా ఆహార్యానాహార్య సమూహాలంబనం ఘనానభ్యుపగమెన వహ్నివ్యాప్యత్వాద్యవచ్ఛిన్న
యామెవా వ్యాప్యవత్తి పరామర్శత్వవిశిష్టనిరూపితత్వనివేశనవా అధోషాత్ ఎతేనసర్వత్రాహార్యపరామర్శే పూర్వోక్త
82 స్యాపివహ్నివ్యాప్యధూమాభావాది బాధనం నసంభవతి తథాహి యత్ర వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ పర్వత ఇతి నిర్ణయో అత్ర
మాన్యజ్ఞానం తతో వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ పర్వత ఇత్యుపేక్షాయుత్వా తస్యాని ర్ణయస్తతః స్మరణాద్యాత్మక ఆహార్య వహ్నివ్యా
౭ ష్ఠసా వ్యధూమప్రకారక పర్వతవిశేష్యక నిర్ణయే తద్ధనత్వా వగాహి వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యనాహార్యనిర్ణయః తత్ర
వహ్నివ్యాప్యధూమప్రకారక పర్వతవిశేష్యక నిర్ణయే జాతః వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాహార్యనిర్ణయః పరామర్శాత్
౭ స్వ కస్తత్రాహార్యపరామర్శే వహ్నివ్యాప్యధూమాభావప్రకారకతయానభ్యాసనం భవతి తత్ప్రతిబంధకీభూతస్యానాహార్యబాధనిర్ణయస్య సత్వా
త్ ఎవం యత్ర వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇతి నిర్ణయో జాతః తతో వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ పర్వత ఇతి నిర్ణయస్తత ఉపేక్షాత్మక
గితాసంబంధాభావ వహ్నివ్యాప్యధూమత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావవ్యాప్యవాన్ భావః వహ్నివ్యాప్యధూమవాంశ్చ పర్వత ఇతి స
మూహాలంబనాత్మకో వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యంశే ఆహార్య ఇతరాంశే అనాహార్యనిర్ణయస్తత్రాపి న వహ్నివ్యాప్యధూమాభా
వభావం తస్యాభావాంశే ప్రతియోగితా సంబంధేన వహ్నివ్యాప్యధూమప్రకారకతయా ప్రతిబంధకీభూతస్య తదభావవ్యాప్యవత్తా
నిర్ణయస్యకార్యకాలే సత్వాత్ ఎవం యత్రాపి వహ్నివ్యాప్యధూమవత్పర్వత నిర్ణయః అప్రామాణ్యజ్ఞానం తతో వహ్ని
వ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యుపేక్షాత్మక నిర్ణయస్తతో వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇతి నిర్ణయస్తదప్రామాణ్యగ్రహ

నాంశేషు తత్తదా వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇతి నిర్ణయేఽభావాత్ తత్రైవ వహ్నివ్యాప్యధూమవానపర్వత ఇత్యాహార్యనిశ్చయస్తత్రాపి న వ
హ్నివ్యాప్యధూమాభావవత్తానం బాధనిర్ణయస్య ప్రాక్ ఉత్పన్నత్వాత్ ఏవం చ తత్ర వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవానపర్వత ఇతి నిర్ణయస
త్వే వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇతి ప్రత్యక్షే ఆసత్వేన సత్వాచ్చ ఘటాదిభిన్నవిషయతాకానుమితిసామగ్ర్యాం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ప
ర్వత ఇత్యాహార్యప్రత్యక్షం తస్యాపి న వహ్నివ్యాప్యధూమాభావప్రకారకత్వం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యకవహ్నివ్యాప్యధూమాభావప్రకారక
ప్రత్యక్షం ప్రతిబంధకధూమతాం యథా కింతాశ్రయతద్వ్యక్తిత్వప్రకారకేచ్ఛావిరహవిశిష్టభిన్నవిషయతాకానుమితిసామగ్ర్యాః సత్వాత్ త
థా చోక్తాహార్యపరామర్శేషు వహ్నివ్యాప్యధూమాభావాప్రకారకత్వరూపనిర్ణయత్వస్య సత్వాత్ తదుత్తరం న అనుమిత్యుత్పత్తిరిత్య
నాహార్యత్వానానుమితికరణతావచ్ఛేదకత్వం ఆహార్యజ్ఞానస్య తత్తద్వ్యక్తిత్వేనాపృథగనుమితిప్రతిబంధకత్వం వా అవశ్యమభ్యుపే
యత్వం చైవం క్తాహార్యపరామర్శేషు వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవత్పర్వతత్వం తామాకేకత్రద్వయమితి చేత్ త్వధర్మివిశేషణతయా
భానవిషయపెంరుతె నతుత యిత్యా విశేషణావిశేష్యతావచ్ఛేదకభావః తాదృశజ్ఞానస్య నిర్ణయత్వం తావచ్ఛేదకతయా తత్ర బాధాదిని
ర్ణయ[illegible]యతో అకించిత్కర ఇత్యుక్తాహార్యపరామర్శేషు న వహ్నివ్యాప్యధూమాభావాప్రకారకత్వరూపనిర్ణయత్వసంభ
వ ఇతి చేన్న వహ్నివ్యాప్యధూమాభావాప్రకారకత్వమాత్రం న నిర్ణయత్వం కింతు పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్ని
వ్యాప్యధూమాభావప్రకారతాశూన్యత్వం ఏవం చోక్తాహార్యపరామర్శేషు ఏకత్ర ఘటంయమితి కేత్యా వహ్నివ్యాప్యధూమాభావప్రకారకత్వే
పి నిర్ణయత్వం దురపవాదమితి తద్వారణాయ నాహార్యత్వస్యానుమితికరణతావచ్ఛేదకత్వమాహార్యజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వం వా ఆవశ్యకమితి కే
షాంచిన్మతే నానాం మతమపి పరాస్తం ఉక్తాహార్యనిర్ణయేషు పరామర్శత్వజాతిఘటితానుమితికారణతావచ్ఛేదకాభావేనైవ తేభ్యోఽనుమిత్యా

పత్తివారణాసంభవాత్ అత ఏవోక్తరీత్యా సంశయవారణే అనుమితికారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నిష్కంపయత్వానివేశాత్
ర్యపరామర్శవారణమిత్యాశంకాపి నిరస్తా సంశయవారణావశ్యకత్వే వాహార్యపరామర్శవారణాసంభవాదితి తదుక్తం నిష్కంపత్వనివేశప్రయుక్తాహార్
ర్వతవాన్ దేశ ఇత్యాది పక్షవిశేషణకపరామర్శాదనుమితేరనుదయేన కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ తు కపక్షే విశేష్యతాయాం మయూఖత్వముత్పశ్యామః వహ్నివ్యాప్యధూమవత్త్వ
విశేష్యతాగతం మయూఖత్వం [illegible]చ విషయతాత్వవ్యాప్యవిశేష్యతాత్వవత్ విశేష్యతాత్వవ్యాప్యస్వరూపసంబంధవిశేషరూపమయూఖత్వమపి నివేశనీయం
విశేషరూపం వా తచ్చ వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాది పరామర్శీయపక్షవిశేష్యతాయామేవాస్తి తత్రైవ పక్షమయూఖవిశేషరూపమయూఖం డోపాధి
రాత్ న తూక్తపక్షవిశేషణకపరామర్శీయపక్షవిశేష్యతాయాం తత్ర పక్షమయూఖవిశేష్యకత్వవ్యవహారాభావాదితి న తత్సాధ్యనుమితిః కించి
ప్రకారతాభిన్నత్వమేవ మయూఖత్వం పక్షవిశేషణకపరామర్శీయపక్ష[illegible]ప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాయాం దేశాదినిష్ఠవిశేష్యతా
నిరూపితప్రకారతాత్మకత్వేన మయూఖత్వాభావాన్న తత్సాధ్యనుమితిః అథ తస్యాః ప్రకారతాత్మకత్వే కింమానమితి చేత్ వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వత
పర్వతవాన్దేశ ఇత్యాదిసమూహాలంబనాత్ పక్షవిశేషణకపరామర్శస్య వైలక్షణ్యానుపపత్తిరేవ అస్య ధూమాంశే ఏవ వహ్నివ్యాప్యధూమప్రకారకత్వ
పర్వతవిశేష్యకత్వం తయోః పర్వతప్రకారకత్వ[illegible]దేశవిశేష్యకత్వం తయోశ్చ సత్త్వేన వైలక్షణ్యానుపపత్తేః తస్యాః ప్రకారతాత్మకత్వే చ పక్షవిశేషణకపరామ
ర్శస్య దేశాదినిష్ఠవిశేష్యతానిరూపితప్రకారతాత్మికాయా హేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాశాలిత్వేన ఉక్తసమూహాలంబనస్య చ దే
శాదినిష్ఠవిశేష్యతానిరూపితప్రకారతాభిన్నాయా హేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాశాలిత్వేన తయోర్వైలక్షణ్యోపపత్తిస్సం
భవత్యేవ అత ఏవోక్తసమూహాలంబనస్యానుమితిజనకత్వమపి నానుభవసిద్ధమిత్యాహుః తదసత్ పక్షవిశేషణకపరామర్శస్యోక్తసమూ
హాలంబనాద్వైలక్షణ్యానుపపత్త్యా దేశాదినిష్ఠవిశేష్యతానిరూపితప్రకారతాత్మికాయా హేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాశాలిత్వే
దేశాదినిష్ఠవిశేష్యతానిరూపితప్రకారతాభిన్నాయా హేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతావహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వత ఇత్యాదిపక్ష

ముఖ్యవిశేష్యకపరామర్శసాధారణే తస్మింయామపి శేషామంగ్రే సత్తాచ్ఛత్ర ఖ్యాతిత్వేపి బాధకాభావేన తత్సాధనమితి ప్రసక్తి దుర్వారత్వాత్ పూర్వోక్తేతి
త్యా సమూహాలంబనాత్మకైకజ్ఞానానభ్యుపగమేన తత్ర్వలక్షణ్యే సుపపత్తిరఖ్యాపాస్య ప్రకారతాభిన్నతావచ్ఛిన్నసంధానదశాయామపి విశేష్య
తానిరూపకముఖ్యత్వప్ర[illegible]త్వయుక్తవ్యవహారయోగాస్సర్వజనసిద్ధత్వేన విశేష్యతాగతముఖ్యత్వస్య ప్రకారతాభిన్నత్వరూపత్వాసంభవా
ష్యతైన ప్రకారతాభిన్నత్వం నముఖ్యత్వం విశేష్యతాత్వప్రకారతాత్వంతో విరుద్ధయోరయోత్తస్య వ్యావర్తకత్వాత్ కింత్తు ప్రకారతా
నవచ్ఛిన్నత్వం పక్షవిశేషణకపరామర్శసాధ్యకసమూహాలంబనాత్మ్యైలక్షణ్యే సుపపత్త్యాదేశాదినిష్ఠవిశేష్యతానిరూపితప్రకారతావచ్ఛి
న్నాయాహేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపిత[illegible]తపక్షవిశేష్యతాత్ ఖ్యాతిత్వేన న తత్సాధనమితి తోక్తసమూహాలంబనస్యాపి దేశాదినిష్ఠవి
ష్యతానిరూపితప్రకారతానవచ్ఛిన్నాయాహేతునిష్ఠప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాత్ఖ్యాతిత్వాదనుమితిజనకత్వం సుఘటమిత్యపి వ
రాస్తం ఉక్తదోషాపత్తేః అథానుమితిజనకతావచ్ఛేదకపరామర్శత్వానభ్యుపగమేపి పక్షవిశేషణకపరామర్శానుమిత్యోరసంభవేన కారణతావచ్ఛేద
కకోటౌ ముఖ్యవిశేష్యతానివేశప్రయోజనాభావ ఇతి చేన్న ఏవమపి పక్షనిష్ఠవిశేష్యతాత్వేన తాదృశవిశేష్యతాసామాన్యస్య నివేశాపేక్షయా ప
క్షనిష్ఠముఖ్యవిశేష్యతాత్వేన ముఖ్యవిశేష్యతామాత్రనివేశే తదితరవిశేష్యతానామనివేశేన లాఘవాన్ముఖ్యవిశేష్యతా[illegible]నివేశనస్యైవ సముచిత
సషు. త్వాత్ అథ[illegible]పక్షవిశేషణకనిర్ణయానుమితిసం[illegible]దేహేన వ్యభిచారసందేహాత్ తాదృశనిర్ణయోపరామర్శత్వమభ్యుపేత్య కారణతావచ్ఛే
దకకోటౌ ముఖ్యవిశేష్యతాంశానివేశ్య తత్సాధారణరూపేణ కారణత్వమేవ ప్రోచితమితి చేన్న లాఘవతర్కవిరహాద్విశిష్టస్యైవ వ్యభి
చారసందేహాస్య కారణతావిఘటకతయా లాఘవసత్త్వేన వ్యభిచారసందేహాస్యాప్రయోజకత్వాత్ పాకానుమానేపక్షముం
విశేష్యకపరామర్శత్వానుమితిహేతుత్వం కేంతరవేణైవోక్తవతాం పక్షధరమిశ్రాణామప్యయమేవాశయః కేచిత్తు ఆహార్యత్వ
[illegible]కసత్త్వాభావేన తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగికభేదకూటవత్వరూపమేవానాహార్యత్వం అనుమితికారణతావచ్ఛేదకం ఏవం

శ౧౧౦౮ పక్షవిశేషణకపరామర్శస్యాప్యనుమితిహేతుత్వేఽహార్యాలాద్యపరామర్శాదనుమితివారణాయ తూనాం తత్ర తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్న
ప్రతియోగితాకభేదానాం కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనే తత్తద్వ్యం పరస్పరం విశిష్టవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణాచాతీవగౌ
రవం పక్షముఖ్యవిశేష్యకపరామర్శస్యైవానుమితిహేతుత్వేనోక్తరీత్యా గౌరవమితి పక్షముఖ్యవిశేష్యకపరామర్శస్యైవానుమి
తిహేతుత్వమితి పక్షధర్మితాగ్రన్థాశయః వస్తుతస్తు తాదృశపూర్వోక్తపరామర్శితత్వానుగతానాహార్యత్వస్యైవానుమి
తికారణతావచ్ఛేదకత్వాత్ అనాహార్యత్వస్య కారణతావచ్ఛేదకత్వమేవ నేతి సాధ్యవ్యాప్యవదితి తాదృశ ఏతేన పక్షముఖ్యవిశేష్యకత్వం
నానుమితికారణతావచ్ఛేదకం అప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితపరామర్శాదనుమితి స్వీకారేనుభవవిరోధాత్ పక్షవిశేషణకపరామ
[redacted]శాదనుమితి స్వీకారే తదభావేనైతస్మాదనుమితి స్వీకారే బాధకాభావాత్ అప్రామాణ్యానుభవవిరోధాభావేపి లాఘవాది
రూపసాధకవిరహేణ తస్మాదనుమితి స్వీకారస్య నిరుపాధికతయా సాధకాభావ ఏవ [redacted] బాధక ఇతి చేన్న వస్తుమాత్రానుకూలత్వా
షవరూపసాధకస్యాపి సత్వాత్ తథాపి పక్షవిశేషణకపరామర్శాదనుమితి స్వీకారే తాదాత్మ్యాదిసంబంధేన వహ్నివ్యాప్యధూమవత్వ
ర్వతత్వాద్యవచ్ఛిన్నలింగకపర్వతత్వాద్యవచ్ఛిన్నపక్షకవహ్న్యాదివిధేయకానుమితిసామగ్ర్యాభిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదికం ప్రత్యేతి శే
ప్రతిబంధకత్వం నకల్ప్యతే తాదృశానుమితిజనకీభూతవహ్నివ్యాప్యవహ్నివ్యాప్యధూమవత్పర్వతవాన్పర్వత ఇత్యాద్యాకారక పరా
మర్శఘటితవహ్నివ్యాప్యధూమవత్పర్వతత్వావచ్ఛిన్నలింగకానుమితిసామగ్ర్యాం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపిత
వహ్నివ్యాప్యధూమాదిప్రకారతాశాలిపరామర్శఘటితధూమత్వాద్యవచ్ఛిన్నలింగకపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యకవహ్న్యాదివిధేయకానుమి
తిసామగ్ర్యాః ఆవశ్యకత్వే నక్లృప్తతత్తజ్జనకత్వైరేవోపపత్తేరితి లాఘవం పక్షముఖ్యవిశేష్యకపరామర్శాదేవానుమితి స్వీకారేచ తాదృశా
నుమితి[redacted]సామగ్ర్యాం పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్నివ్యాప్యధూమాదిప్రకారతాశాలిపరామర్శఘటితధూ
మత్వాద్యవచ్ఛిన్నలింగకానుమితిసామగ్ర్యాః అభావేనానంతగురుతరతాదృశానుమితిసామగ్ర్యభిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదికం ప్రత్య

౧౮

తిరిక్తప్రతిబంధకత్వమవశ్యం కల్ప్యనీయమితి గౌరవం తథాప్య[illegible]పేక్షితవిశేషణాంశే పరామర్శస్య జనకత్వేఽవచ్ఛేదకతయా నపేక్షము విశేష్యకత్వ
స్య కారణతావచ్ఛేదకత్వే న స్వరూపాకారానుమానస్థలేఽంశతః పక్షధరమిశ్రగ్రంథవిరోధ ఇతి వాచ్యం తర్కేణ గ్రంథవిరోధస్య తాదృశ
గనాదరణీయత్వాత్ ఇతి కేచిత్ నావాం మతే [illegible] పాస్తం పక్షము విశేష్యకపరామర్శాదీనామితి స్వాకారేఽపి ము విశేష్య
తాతిరిక్తానామనంతవిశేష్యతానాం కారణతావచ్ఛేదకత్వ[illegible] నివేశేన లాఘవసంభవాత్ కించ హేతుతావచ్ఛేదకభేదేనానుమ
తిసామగ్ర్యా న విభిన్న ప్రతిబంధకత్వం ఏవం చ పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతానిరూపిత వహ్నివ్యాప్యతావచ్ఛిన్నప్రకారతా
శాలి పరామర్శత్వేన ధూమత్వావచ్ఛిన్నలింగకపరామర్శం నివేశ్య విశేష్యతావచ్ఛిన్న విషయకప్రత్యక్షాదికం ప్రతి ధూమత్వావచ్ఛి
న్నలింగకానుమితిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వం తథాపి పక్ష విశేష్యకపరామర్శాదీనామితి స్వాకారేఽపి తాదృశానుమి
తిసామగ్ర్యాః ఛిన్న విషయకప్రత్యక్షాదికం ప్రత్యతిరిక్త ప్రతిబంధకత్వం న కల్ప్యతే ప్రతిబంధకతాంతరం పత్తే
రితి చేన్న తథాపి విశేష్యకత్వస్య మితి కారణతావచ్ఛేదకత్వం న విచారసహం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాది వా
ప్యవిశేష్యకపరామర్శాదపి పర్వతో వహ్నిమాన్ మిత్యనుమిత్యుదయేన తదసంగ్రహప్రసంగాత్ పర్వతత్వావచ్ఛిన్న
ప్రకారతానిరూపిత వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతాశాలిపరామర్శత్వేన పృథక్కారణత్వం కల్ప్యనీయం పరామర్శద్వయం
స్యాపి కారణతావచ్ఛేదకేషు అవ్యవహితోత్తరత్వాదిసంబంధేన వైశిష్ట్యం నివేశ్యాపి వచనపరస్పరవ్యభిచారానుమితౌ వ్యభిచారి
ఇతి వాచ్యం గౌరవాపత్తేః న చ విశేష్యత్వమనివేశ్య విశేష్యతామాత్రం నివేశ్య తత్ప్రకారక వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకా
రతానిరూపిత పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విశేష్యతాశాలిత్వాభావాదితి వాచ్యం ప్రకారతాత్వేన విశేష్యతాత్వేన విశేష్యత్వం నావివేశ్య
వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్న విషయతానిరూపిత పర్వతత్వావచ్ఛిన్న విషయతాశాలిపరామర్శ[illegible]త్వేనానుమితి పరామర్శసాధారణ
పి స్వావకారణతావచ్ఛేదకత్వమతే అనుమానాంశే భావని వేశానుమితి [illegible] పరామర్శద్వయం తస్య కారణత్వసం

కా॥ శేషప్రకరణం

భవంతి తథా హి ఏకరూపేణ పరామర్శద్వయస్య హేతుత్వే వహ్నివ్యాప్యధూమవదభావవతి పర్వతే వహ్నివ్యాప్యధూమప్రకారకమిదం జ్ఞాన
నమిత్యాద్యాకారకపక్షవిశేష్యకపరామర్శద్వయాత్ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య పర్వతాభావవతి వహ్నివ్యాప్యధూమే పర్వతప్రకారకమిదం జ్ఞాన
నమిత్యాద్యాకారకవ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శద్వయాత్ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్యైకత్ర నివేశో వాచ్యః తథా చైకవిధపరామర్శద్వయాత్ప్రా
మాణ్యజ్ఞానసత్వేఽన్యవిధపరామర్శాదప్యను[illegible]మిత్యనుత్పాదాపత్తిః ద్వివిధాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య సత్వాదేవం వహ్ని
వ్యాప్యధూమాభావాద్యప్రకారకత్వరూపపక్షవిశేష్యకపరామర్శీయనిష్ఠత్వస్య పర్వతాభావాద్యప్రకారకత్వరూపవ్యా
ప్యవిశేష్యకపరామర్శీయనిష్ఠత్వస్యైకత్ర నివేశో వాచ్యః తథా చ పర్వతో వహ్నివ్యాప్యధూమవానిత్యాకారకాన్ వహ్నివ్యాప్య
౧౦ ధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాద్య[illegible]పరామర్శాత్ వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వతే నవా వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాదిపరా
మర్శాత్ప్రాగనుమిత్యనుదయప్రసంగః తత్ర ప్రాక్తననిష్ఠయోరుభయోరభావాత్ ఏవం తత్ర ద్వయోః తద్భిన్నప్రతియోగికభేద
కూటవత్త్వరూపానాహార్యత్వస్య కారణతావచ్ఛేదకత్వే పక్షవిశేష్యకానాహార్యపరామర్శవ్యక్తిభేదకూటస్య వ్యాప్య
విశేష్యకానాహార్యపరామర్శవ్యక్తిభేదకూటస్యైకత్ర నివేశనీయత్వే తయోస్తేషాం భేదానాం పరస్పరం విశేష్యవిశేషణభావే వి
నిగమనావిరహేణాననుగమాత్ కారణాభావాపత్తిః తస్మాత్ పరామర్శద్వయస్యైకైకవిధాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాదికం
నివేశ్య భిన్నరూపేణ పృథక్కారణత్వకల్పనమేవ సమీచీనమితి చేన్న పూర్వోపదర్శితరీత్యా అత్ర ప్రామాణ్యజ్ఞానాభావానాహార్యత్వ
నివేశయోస్తత్తత్కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివిష్టవాధకాభావాత్ తత్ర ఏవ ఉపదర్శితరీత్యా కించ వ్యాప్యవిశేష్యకా పక్షవిశేష్య
కాప్యపరామర్శాదనుమిత్యుదయాదిత్యాదినా గృహ్యమాణపరామర్శద్వయస్యానుగతరూపేణ కారణతాప్రతిపాదనే నుమితిసం
గచ్ఛత ఇతి చేన్నైవం పక్షవిశేష్యకపరామర్శద్వయస్యానుగతరూపేణ కారణత్వాసంభవాదగత్యా వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శ
స్య పృథక్కారణత్వకల్పనాయామావశ్యకత్వేన ముఖ్యవిశేష్యకత్వఘటితేన పక్షవిశేష్యకపరామర్శనిష్ఠానుమితికారణతావచ్ఛేదకేన తదస

గ్రహం స్యాదితి శంకాయాం తథా హి పరామర్శవిషయతయా సాధ్యవ్యాప్యత్వేన గృహీతం హేతుం పక్షే విశేష్యకపరామర్శకాలే సిద్ధిసత్త్వే వ్యాప్తివిశేష్యకపరామర్శజ
న్యానుమితిజననాయ తాదృశానుమిత్యుత్పాదకశ్చ సత్త్వే అనుమిత్యాపత్తిః వ్యాప్తివిశేష్యకపరామర్శకాలే అనుమిత్యుత్పాదకస్య వ్యాప్తివిశేష్యకపరామ
ర్శజన్యానుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛావిరహవిశిష్టసిద్ధ్యభావాదిసహకృతస్య వ్యాప్తివిషయతానిరూపితపక్షవిషయతాశాలిపరామ
ర్శత్వావచ్ఛిన్నస్య తదానీమపి సత్త్వాత్ ఏవం వ్యాప్తివిశేష్యకపరామర్శకాలే సిద్ధిసత్త్వే పక్షవిశేష్యకపరామర్శజన్యానుమితిజ్ఞా
నయతామిత్యాకారకేచ్ఛాసత్త్వే అనుమిత్యాపత్తిః పక్షవిశేష్యకపరామర్శకాలే అనుమిత్యుత్పాదకస్య పక్షవిశేష్యకపరా
మర్శజన్యానుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛావిరహవిశిష్టసిద్ధ్యభావాదిసహకృతస్య వ్యాప్తివిషయతానిరూపితపక్షవిషయ
తాశాలిపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నస్య తదానీమపి సత్త్వాత్ పరామర్శద్వయస్య విభిన్నరూపేణ పృథక్కారణత్వే
తాదృశాపత్తిః వ్యాప్తివిశేష్యకపరామర్శకాలే అనుమిత్యుత్పాదకస్య వ్యాప్తివిశేష్యకపరామర్శజన్యానుమితిత్వప్రకార
కేచ్ఛావిరహవిశిష్టసిద్ధ్యభావాదిసహకృతస్య పక్షప్రకారతానిరూపితవ్యాప్తివిశేష్యతాశాలిపరామర్శత్వావచ్ఛిన్న
స్య ఏవం పక్షవిశేష్యకపరామర్శకాలే అనుమిత్యుత్పాదకస్య పక్షవిశేష్యకపరామర్శజన్యానుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛావిర
హవిశిష్టసిద్ధ్యభావాదిసహకృతస్య వ్యాప్తిప్రకారతానిరూపితపక్షవిశేష్యతాశాలిపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నస్య
చాత్రమతే కారణత్వం స్థలద్వయేఽపి అభావాత్ పరామర్శద్వయస్యైకరూపేణ కారణత్వే తు పూర్వోక్తరీత్యా ఆపత్తివారణే
ఽప్యనుమితిత్వనాశే తత్సందేహే సాధ్యాంశే కారణతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నస్యైకరూపేణ కారణతావచ్ఛేదకతయా ఏకరూపేణ కారణత్వే ఉక్తరీత్యా సంభవాత్ న చ ప
రామర్శద్వయస్య విభిన్నరూపేణ కారణత్వే పరామర్శద్వయస్యైకరూపేణ కారణతాప్రతిపాదకస్య గ్రంథస్య కించ వ్యాప్తివిశేష్యకాదితావిధి
ద్వితీయగ్రంథస్యాసంగతిరితి వాచ్యం ఏతదస్యవరసత్త్వే వ్యాప్తివిషయత్వకత్వేనానుమితిం ప్రతి విశేష్యాంశే సామ్యమితి ద్వితీయాకారస్య కలాంతరా
నుసరణేన చ తథాపి విభిన్నరూపేణ కారణత్వే పరస్పరజన్యానుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ కార్యతావచ్ఛేదకకోటౌ పక్షవ

కు॥ శేష॥ ౨౧॥ హేతుతోత్తరత్వేన విశేషగౌరవాపత్తేరితి వాచ్యం అన్వితార్థానుపపత్త్యా ప్రామాణ్యసంశయగౌరవస్యాదోషత్వాత్ తదుక్తం సర్వత్రైవ ఫలవతీ త్వేన
ధ్యానుపపత్తేరితి వస్తుతస్తు సర్వత్ర పక్షవిశేష్యకపరామర్శాదేవానుమితిర్నతు వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శాదపీతి వ్యాప్యవిశేష్యకపరామ
ర్శస్య పృథక్కారణత్వే మానాభావాత్ కల్పనీయస్యాపి న చ వినిగమనావిరహః సర్వత్ర వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శాదేవానుమితిరస్తు పక్షవిశేష్యకప
రామర్శాదిత్యస్యాపి సువచత్వాదితి వాచ్యం లాఘవస్యైవ వినిగమకత్వాత్ తథాహి పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వే ధూమవాన్
వధూమావహ్న్యాదికోటికసంశయచ్ఛేద ఏవ కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనీయ ఇతి లాఘవం వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వే
తు పర్వతాభావపర్వతవహ్న్యాదికోటికసంశయచ్ఛేదః కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనీయః ఏవం వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వహ్నివ్యాప్య
౧౧ ధూమవాన్ భావాభావపర్వత ఇత్యాద్యాకారకకోటిద్వయవిశేష్యకసంశయచ్ఛేదోత్పత్తికోటౌ నివేశనీయః సమవధానసంశయకోటౌ
వితత్వనుత్పాదస్యానుభవసిద్ధత్వాదితి గౌరవం న చ కోటిద్వయవిశేష్యకసంశయ ఏవ నాస్తీతి వాచ్యం తస్యాపి సకలానుభవసిద్ధత్వ
౭లాంప సంప్రత్యక్షత్వేనానుభవసిద్ధత్వేన బాధయితుమశక్యత్వాత్ న చ పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణతాత్వేఽపి వహ్నివ్యాప్యధూమవ
ాన్ పర్వతః పర్వతత్వావచ్ఛిన్నేత్యాద్యాకారకకోటిద్వయం తు విశేష్యసంశయచ్ఛేదస్య కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనే గౌరవమితి వాచ్యం
తాదృశసంశయస్య పక్షసాధ్యవ్యాప్యాభావాద్యనవగాహిత్వేన తత్సంశయాదనుమిత్యంశే కారణత్వే ప్రామాణ్యానుభవవిరోధాభావాత్ తాదృశసం
శయచ్ఛేదస్య కారణతావచ్ఛేదకకోటావనివేశాత్ తాదృశసంశయచ్ఛేదస్య కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశేఽపి తత్సామాన్యాభిషిక్తస్య మతే
వ్యాప్యధూమవస్త్వభిన్నవాన్ పర్వత ఇత్యాద్యాకారకకోటిద్వయవిశేష్యకసంశయస్య వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శకారణతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశనసామ్యా
భావాత్ ఏవం పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్యానుమితికారణత్వే పర్వతవిశేష్యకవహ్నివ్యాప్యప్రకారకప్రత్యక్షాదపర్వతో వహ్నిమానిత్యాద్యనుమితిసామగ్ర్యా
ప్రతిబంధకత్వం నకల్ప్యతే ఇతి లాఘవం తాదృశానుమితిసామగ్రీకాలే తద్ఘటకస్య వహ్నివ్యాప్య ధూమవాదిప్రకారకపర్వతాదివిశేష్యకపరామ

భావ

శరస్య వహ్నికతయా తస్య తదభావవ్యాప్యవత్తానిర్ణయాత్మక గ్రంథయా ఘటప్రతిబంధకత్వనైష్ఫల్యాపత్తేః వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణ
త్వేన తు తాదృశప్రత్యక్షాదౌ తాదృశానుమితిసామగ్ర్యా అతిరిక్తప్రతిబంధకత్వకల్పనమావశ్యకం తాదృశానుమితిసామగ్రీకాలే తద్ఘటకస్య పర్వ
తాదిప్రకారకవహ్నివ్యాప్యధూమాదివిశేష్యకపరామర్శస్య సత్త్వేపి తస్య తాదృశప్రత్యక్షాది మాన విశేష్యకతావచ్ఛేదక నతదభావవ్యాప్యవత్తా
నిర్ణయాత్మకగ్రంథయా ఘటప్రతిబంధకతయా అనివార్యత్వాదితి గౌరవం న చ వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వే పర్వతే న వహ్నివ్యాప్యధూ
మ ఇత్యాద్యాకారకవహ్నివ్యాప్యధూమాదివిశేష్యకపర్వతాభావాదిప్రకారకప్రత్యక్షాదౌ తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వకల్పనే
లాఘవమితి వాచ్యం పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వేపి వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ పర్వత ఇత్యాద్యాకారకపర్వతాదివిశేష్యకవహ్నివ్యా
ప్యధూమాభావాదిప్రకారకప్రత్యక్షాదౌ తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వాకల్పనేన తత్ర సామగ్ర్యాత్ అథ ఘటపటాదిప్ర
త్యక్షాదౌ తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః అతిరిక్తప్రతిబంధకత్వము ఖండనం వా ఇతి చేత్ ఏవం చ తత్ర ఘటపటాదిరూపవిషయవిశేషమనివేశ్య
సామాన్యతో వహ్నిభిన్నవిషయకప్రత్యక్షత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః ఏకమేవ ప్రతిబంధకత్వం కల్ప్యత ఇతి
వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వేపి నోక్తాతిరిక్తప్రతిబంధకతానంతరకల్పనమితి చేన్న ఇచ్ఛాభావముత్తేజకత్వేన
న ఏకప్రతిబంధకత్వకల్పనాసంభవాత్ తథాహి తాదృశానుమితిసామగ్ర్యాపి ఘటప్రత్యక్షం జాయతాం పటప్రత్యక్షం జా
యతామిత్యాద్యాకారకేచ్ఛాసత్త్వే ఘటపటాదిరూపవహ్నిభిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదుత్పత్త్యా తాసాముత్తేజకత్వమవశ్యం వాచ్యం
ఏకప్రతిబంధకత్వే చ తత్రేచ్ఛావిరహాంశే నాము పైకత్రైవ నివేశనీయత్వం ఏవం చ తాదృశానుమితిసామగ్రీకాలే ఘటప్రత్యక్షం జాయ
తామిత్యాద్యాకారకేచ్ఛాసత్త్వే ఘటప్రత్యక్షాదిసామగ్ర్యా సత్త్వే పటాదిప్రత్యక్షాపత్తిః తదానీం ఘటప్రత్యక్షం జాయతామిత్యాద్యాకార
కేచ్ఛావిరహాభావేన తద్ఘటితేచ్ఛావిరహాంశే విశిష్టతాదృశానుమితిసామగ్ర్యాః అభావాత్ ఏవం తత్రేచ్ఛావిరహాంశే రుప్యపరస్ప

—ఠాం

రం విశేష్యవిశేషణాభావే విశినిగమనావిరహేణానంత్య కార్యకారణాభావాప[illegible]త్తిస్థలే తిష్ఠతు పర్వతాదిరూపే విషంతు విశేష్యం నివేశ్యేష్ట
తు ప్రత్యక్షతావచ్ఛేదకభిన్నం ప్రతిఘటప్రత్యక్షం జ్ఞానం తు తావిల త్వాద్యాశ్రయకారకేభావిరహవిశిష్టతాదృశానుమితిసామగ్య్రాః ప్రతి
కే ప్రతిబంధకత్వకల్పనే మహాగౌరవం తథా చ వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వే ఉక్తరీత్యా వహ్నిత్వావచ్ఛేదకప్రత్యక్షానా[illegible]
దృశప్రత్యక్షాభావవిరహవిశిష్టతాదృశానుమితిసామగ్య్రాః అతిరిక్తప్రతిబంధకత్వకల్పనప్రయుక్తగౌరవం పక్ష[illegible]రణే రూప
21 మేవం పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్య కారణత్వే సమానవిశేష్యకత్వమపి వినిగమకమనుమితేః పక్షవిశేష్యకత్వనియమసత్వస్య
పర్వతో వహ్నిమాన్ వ్యాప్యవానుమితిసమానవిశేష్యకత్వాత్ నానా సమానవిశేష్యకత్వస్య వినిగమకత్వే మానాభావః సా[illegible]
మస్యైవ కల్పకత్వే నిష్ఠలఘుపదార్థఘటితత్వేన సమానవిశేష్యకత్వస్యాపి లాఘవత్వేన వినిగమకత్వమితి వాచ్యం తస్య లా
ఘవత్వేన సమానాభావాత్ సమవ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్య పర్వతాద్యవిశేష్యక వహ్ని[illegible] విధేయకానుమితిం ప్రతి వహ్ని
వ్యాప్యధూమాదివిశేష్యకపర్వతాదిప్రకారకపరామర్శత్వేన కారణత్వే అనంతపక్షేదిక కారణతా [illegible] భేదాపత్త్యా గౌరవ
పక్షవిశేష్యకపరామర్శస్య తు వహ్న్యాదివిధేయతానిరూపితవిశేష్యతాసంబంధేన అనుమితిం ప్రతి వహ్నివ్యాప్య[illegible]ధూమాదిప్రకార
తానిరూపితవిశేష్యతాసంబంధేన పరామర్శత్వేన కారణత్వే పక్షభేదేన కారణతాభేదాభావాత్ లాఘవమితి లాఘ
వమయాలతయా సమానవిశేష్యకత్వస్య వినిగమకత్వమితి వాచ్యం వ్యాప్యవిశేష్యకపరామర్శస్యాపి వహ్న్యాదివిధేయతా
నిరూపిత వి[illegible]శేష్యతాసంబంధేన అనుమితిం ప్రతి వహ్నివ్యాప్యధూమాదివిశేష్యతానిరూపితప్రకారతాసంబంధేన ప
రామర్శత్వేన కారణత్వే పక్షభేదేన కారణతాభేదాభావాదితి చేన్న అనుపవిశేషాం అభ్యుపగమే ఇతి న్యాయంలు సమానవిశేష్యకత్వస్యాపి

నాదికారణతాంతరాం లాఘవాచ్చ [illegible] వలాన్ తంత్రేణైవ విశిష్టపరామర్శత్వేన తత్తద్వ్యక్తివిశిష్టపరామర్శాదీనామితరేషామనుగమాలాభాత్ తద్వ
ద్వ్యక్తివిశిష్టపరామర్శత్వస్యానుమితికారణతావచ్ఛేదకత్వే సకలోపి విరోధః ఇత్యాలమతివిస్తరేణ నను ప్రకారతాశాలి తావచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్ట స్వవ్యా
పకీసాధ్యసామానాధికరణ్యరూపవ్యాప్తేః స్వత్వఘటితతత్తద్రూపేణ తు తావచ్ఛేదకఘటకతయా దుష్ప్రవేశత్వాద్వ్యాపక్యతావచ్ఛేదకత్వే వహ్నిప్రకారక
నిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకపరామర్శత్వాదినా విశేషరూపేణైవ కారణత్వం వాచ్యం న తు సామాన్యతో వహ్నివ్యాప్యత్వావ
చ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకపరామర్శత్వాదినా తథాచ వహ్నివ్యాప్యవాన్ పర్వత ఇత్యాకారకాలోకా
దిలింగకపరామర్శజన్యాయాం పర్వతోవహ్నిమానిత్యాద్యనుమితౌ వ్యభిచారః [illegible] పర్వతో [illegible] కవహ్ని విధేయకానుమితిత్వ
విరూప [illegible] కార్యతావచ్ఛేదకత్రాం [illegible] త్వేన తద్వ్యక్తిత్వే [illegible] పూర్వక్షణే వచ్ఛిన్న తదధికరణనిరుక్తకారతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసత్వాత్ న చ విశిష్టా
పంతు తావచ్ఛేదకత్వము నివేశ్య సామాన్యతో లింగజ్ఞానానుమితిత్వ పక్షసామానాధికరణ్యరూప వ్యాప్తివిశిష్టవల్లిం నిష్ఠత్వేన ధూమవత్తాలోకాదిలిం
గకనిఖిలపరామర్శానామేకరూపేణ హేతుత్వసంభవాన్న వ్యభిచార ఇతి వాచ్యం తథాసతి వహ్ని [illegible] శాలికాదివ్యాపకతావగాహి
నః పర్వతో వహ్ని ధూమసంబంధావగాహినః పాలోకవ్యాపకవహ్నిసమానాధికరణధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాదినిశ్చయాదపి వహ్నిమిత్యాపత్తేరితి
తత్ర కేచిత్ [illegible] ధూమాదిలింగకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ధూమాదిలింగకపరామ [illegible] ర్శత్వేన కారణత్వస్యావశ్యకత్వాత్ సా
న్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారః ధూమాదిలింగకత్వం చ వ్యాపకతావచ్ఛేదకతా [illegible] సంబంధేన ధూమాదివిశిష్టపరామ
ర్శవిశిష్టత్వం [illegible] నిష్ఠత్వప్రకారతానిరూపిత వ్యాపకతావచ్ఛిన్నతత్రధూమాదిపరామర్శవిషయపూర్వక్షణ [illegible]
సామాన్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ విశేష్యముత్తరత్వం తద్వ్యక్త్యధికరణసమయధ్వంసాధికరణత్వం అన్యలింగకా
నుమిత్యుత్పత్త్యధికరణధూమపరామర్శావిషయపూర్వక్షణోత్పన్నతాదృశధూమపరామర్శనిరూపితముత్తరత్వమతో న తత్ర
వ్యభిచారః ధూమాదిపరామర్శానాం తత్తదాలోకాన్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ విశేషణం తచ్చ

గదాధరీ ౨౪

౧౨

ధికరణసమయధ్వంసాధికరణసమయధ్వంసాధికరణసమయధ్వంసానధికరణత్వం [redacted] క్షణాద్యసమయసాధారణోఽవ్యవధానోత్తరత్వం
అత్రానుమిత్యుత్పత్త్యధికరణధూమపరామర్శోత్పత్తిక్షణాదిక్షణే చ ధూమపరామర్శాధికరణసమయధ్వంసాధికరణక్షణోత్త
రోత్పత్తికో యక్షణోత్తరసమయధ్వంసాధికరణక్షణోత్తరో యస్తద్వృత్తి యక్షణోత్తరసమయధ్వంసానధికరణత్వాభా
వాన్నైతాదృశం ధూమపరామర్శనిరూపితమవ్యవధానమతో నాతివ్యాప్తిరిత్యాశయః నచ లాఘవాత్ స్వాధికరణసమయధ్వం
సాధికరణసమయధ్వంసానధికరణత్వరూపమేకక్షణసాధారణమవ్యవధానమేవ తద్వస్తుక్షణవిశేషణం తావతాప్యుక్తవ్యాప్తి
వారణాసంభవాదితి వాచ్యం తథా సతి ధూమపరామర్శోత్పత్తిక్షణే ఘనానుమితేరసంగ్రహాత్ సంగా [redacted] యుత్తరే
క్షణాద్యసాధారణాని రుక్తావ్యవధానవిశేషిత అపేక్షాబుద్ధేః క్షణోత్తర యో విశేషాయుత్పన్న అయమేతో వ్యభిచారవ్యా
ప్యధూమపరామర్శ పర్వత ఇత్యాద్యుత్తరక్షణసమూహాలంబనాపేక్షాబుద్ధ్యుత్తరక్షణ ధూమపరామర్శ చతుర్థక్షణోత్పన్నస్య ధూ
మలింగకానుమితేరసంగ్రహో దుర్వారః నచ స్వాధికరణసమయధ్వంసాధికరణసమయధ్వంసాధికరణసమయధ్వం
సాధికరణసమయధ్వంసానధికరణత్వరూపం క్షణత్రయసాధారణమవ్యవధానం ని[redacted]ద్యమతో నోక్తానుమితే
నా
రసంగ్రహ ఇతి వాచ్యం తథా సత్యపేక్షాబుద్ధ్యుత్తరధూమపరామర్శ చతుర్థక్షణోత్పన్నస్య లింగకానుమితావ్యభిచా
రాపత్తేరితి తదవిచారితాభిధానం అపేక్షాబుద్ధ్యుత్తరపరామర్శేణ ధూమాద్యాత్ తద్వావాత్ స్వాత్ తుర్యక్షణే అను
మితేరసంభవేన తదసంగ్రహాసంభవాత్ తథాహి అద్యా అపేక్షాబుద్ధిస్తతః ద్విత్వం తతః ద్విత్వద్విత్వత్వనిర్వికల్పకం తతో
ద్విత్వత్వప్రకారకద్విత్వప్రత్యక్షం అపేక్షాబుద్ధినాశః తతో అపేక్షాబుద్ధినాశ[?]స్య ద్విత్వనాశహేతుతయా ద్విత్వనాశ
ఇతి క్రమః తత్రాపేక్షాబుద్ధేః తృతీయక్షణ ఏవ ఇతరజ్ఞానవత్ స్వావ్యవహితోత్తరక్షణోత్పన్నస్య సమానాధికరణవి
శేషగుణేన నాశే తన్నాశస్య ద్విత్వనాశహేతుత్వేన యాచత్తు చతుర్థక్షణే ద్విత్వనాశాపత్త్యాత తద్ద్వితీయక్షణే తృతీయక్షణే విషయస్య నా
శస్య సహభావేనైవ ప్రత్యక్షహేతుత్వాదపేక్షాబుద్ధ్యుత్పత్తి తృతీయక్షణే సమానాధికరణవిశేషగుణేన తాదృశధ్వ

గస్య

పైత్వాపేక్షాబుద్ధినాశే ద్విత్వనివిరోధికల్పకస్య సత్వం తత్రైవకారణత్వమస్యాపి త్వాచ తుర్థక్షణ ఏవ నాశో౽స్య పేయం ఇత్య
పేక్షాబుద్ధేః క్షణత్రయావస్థాయిత్వం ద్విత్వప్రత్యక్షస్యానుపపత్త్యా కల్ప్యత ఇతి సిద్ధాంతస్సరణిః అపేక్షాబుద్ధ్యుత్పత్తి
పరాపరవిశేషణచతుర్థక్షణే ద్విత్వప్రత్యక్షోత్పత్తిస్తదానుమితితేవనయాయం తత్త్వతదసంగ్రహాత్ ఇత్యాదిచ
నతదుత్పత్తిః తదా తదన్యథానుపపత్త్యాభావేన తస్యాః క్షణత్రయావస్థాయిత్వమానాభావేన ద్వితీయక్షణ ఏవ అనుమి
త్యాయుత్తేన తచ్చతుర్థక్షణోత్పన్నస్య తృతీయక్షణద్వయసాధారణనిరుక్తాన్యథానవిశిష్టక్షణోత్పత్తికత్వాపన్నాసంగ్రహా
త్ప్రభేదయుక్తాపి అపేక్షాబుద్ధ్యుత్పత్తికరపరామర్శాస్ప తుర్థక్షణోక్తానుమితేరసంభవేన తదసంగ్రహః ఇత్యుక్తమపి అపేక్షాబుద్ధిమాత్ర
స్య క్షణత్రయావస్థాయిత్వమానాభావః విషయస్యైకస్య సహాభావేన ప్రత్యక్షే హేతుత్వమానాభావేన ద్విత్వప్రత్య
తా క్షానుపపత్త్యాభావాత్ భవతు [redacted] త్వధాపి న ద్విత్వప్రత్యక్షానుపపత్తిః స్వవృత్తిప్రాగభావప్రతియోగిత్వేషు సంబంధేనైవా
పేక్షా [redacted] బుద్ధినాశస్య ద్విత్వనాశహేతుత్వం యత్తృతీయక్షణే అపేక్షాబుద్ధినాశేపి నిరుక్తసంబంధేన అపేక్షాబుద్ధినా
శస్య చతుర్థక్షణ ఏవ సత్త్వేన పంచమక్షణ ఏవ ద్విత్వనాశాత్ సంబంధశ్చ స్వసంబంధిత్వం ప్రతియోగిత్వం కాలికసంబంధే
[redacted] నఅభావాత్ అపేక్షాబుద్ధినాశస్య న ద్విత్వనాశహేతుత్వం కింతు ద్విత్వస్య వికల్పకస్యైవేతి వ్యక్తయుక్తం అపేక్షాబుద్ధినాశ [illegible] చతుర్థ
౹యయ క్షణే ద్విత్వనాశాభావాత్ తత్ర ప్రత్యక్షానుపపత్తిః [illegible] అతస్తృతీయక్షణే ద్విత్వప్రత్యక్షోపపాదనం అపేక్షాబుద్ధేః క్షణత్రయా
వస్థాయిత్వమం [illegible] ద్విత్వప్రత్యక్షోపపాదనేనాపేక్షాబుద్ధేః స్వసమానాధికరణవిశేషగుణరూపనాశ్యత్వ [redacted] సామా
న్యవిలాత్త్వతీయక్షణే నాశకారణేయం అపేక్షాబుద్ధ్యుత్పత్తిక్షణే దర్శనానుగతస్య స్వసమానాధికరణవిశేషగుణప్రతిప్రతి
స్య బంధకత్వకల్పనేనాపేక్షాబుద్ధినాశానంతర్యత్వతీయక్షణే సంబంధకల్పనే నాపి గౌరవం తత్ర [illegible] పరామర్శా
దినాశోత్పత్తిసమయసంస్థానాంగుణకరాదయః సమయానాం పరామర్శాదినిరూపితనిరుక్తప్రవత్తి

౬గుంటశర్మ తేనాత్రతత్ప్రత్రాంతత్తద్వ్యక్తి తదుత్పన్నానాం ధూమపరామర్శాదిపూర్వకాలీనానుమితింగర్తానుమితౌ వ్యభిచార ఇతి తద్వారణాయ
క్షణోత్పత్తిపర్యాప్తేయావచ్ఛిన్నాయా నపేక్షావృత్తధూమవాంత్సైత్యాకారకానుమితింగర్తౌ నుమితౌ ధూమమాదిపరామర్శవ్యవహితోత్తరక్షణావ్య
త్తిత్వేన వ్యభిచార ఇతి తదవారణాయ తదుత్తరోత్పత్తి నివేశః అథా వ్యవహితోత్తరక్షణోత్పత్తికత్వసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వ
స్యకార్యతావచ్ఛేదకత్వోక్తౌ ప్రవేశే వైశిష్ట్యం త్ర్యయోః ధూమపరామ [illegible] శావ్యవహితోత్తరక్షణోత్పత్తిత్వనిష్ఠయాఽప్రసిద్ధ్యానుమితింగర్తా
నుమితౌ వ్యభిచారాదువారణాయ తస్మాదవ్యవహితోత్తరక్షణోత్పత్తికత్వసంబంధేన ధూమపరామర్శవిశిష్టత్వరూప ధూమప
రామర్శకార్యతావచ్ఛేదకత్వోక్తౌ తత్త్వేన తదవ్యవహితపూర్వక్షణోత్పత్తిదేనత దధికరణక్షణోత్పత్తి ధూమపరామర్శాభావాదితి
చేన్న అవ్యవహితోత్తరక్షణోత్పత్తికత్వసామానాధికరణ్యోభయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వస్యైవ కార్యతావ
చ్ఛేదకత్వాత్ తదవచ్ఛేదకానుమితింగర్తానుమితౌ చ నానాధికరణ్యసంబంధేన ధూమపరామర్శాభావాన్నైక్యోభయసంబంధేన ధూమ
పరామర్శవిశిష్టత్వమతో న వ్యభిచార ఇతి వదంతి దీధితికారాను [illegible] సస్య అవ్యవహితోత్తరక్షణోత్పత్తికత్వసామానా ధ్వ
ధికరణ్యోభయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వమేవ ధూమాదిలింగకత్వం పరంతు సంబంధే ఘటకావ్యవధానం ఘటకం క్షణోపాధి
౬న స్వధ్వంస [illegible] సామానాధికరణ్యసముదాయత్వం స్వాధికరణత్వరూపం తత్ప్రతియోగిత్వాభావాత్ తత్పరామర్శస్థలేక్షణత్రయసాధారణం తదనాత్మక పరామ
ర్శస్థలే [illegible] క్షణద్వయసాధారణం ఏవం చాపేక్షాబుద్ధ్యాత్మకపరామర్శస్థలే తుర్యక్షణోత్పన్నధూమలింగకానుమితేరపి నాసంగ్రహః తదుం
౪ త్వ తదధికరణావృత్తితుర్యక్షణోత్పన్నత్వం సామానాధికరణ్యభూతేనాయుతత్వతుర్యక్షణోత్పన్నత్వం సామానాధికరణత్వాభావ యుక్తం చేత్ తత్రాపేక్షాబుద్ధ్యా
త్మకపరామర్శస్య తుర్యక్షణే నానుమితిసంభవతీతి విభావ్యతేతదాపి నూతనరూపావ్యవధానం సంబంధఘటకం క్షణం తత్స్వధ్వంసేత్యాది రీత్యావధి
వలాన్యం వా తద్యత్తత్ర స్వపదం ధూమాదిపరామర్శసామాన్యపరం తత్ర తుర్యక్షణపరం వా నానాద్యనుత్పన్నవృత్తిత్వసమయసత్త్వేతి తద్ధూమాదిపరామ
ర్శత్వం సాధికరణసమయధ్వంసాధికరణత్వేన నిరుక్తావ్యవధానాసిద్ధిః నదృష్టాంతత్వాత్ తథా సతి కార్యకారణభావస్య తత్రసిద్ధిః

విశ్రాంతత్వతావచ్ఛేదకత్వేన తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తత్తద్వ్యక్తిత్వేన హేతుతయైవోపపత్తేః అవ్యవహితోత్తరత్వఘటితత్వాభావాయసం
బంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వం కార్యతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశ్య కార్యకారణభావస్వీకారే అవ్యవధానాదినివేశనైరర్థక్యాపత్తే
రితి చేన్న అస్మదీయానావ్యవధానాదేరస్య నిరూపితసంబంధతావచ్ఛేదకత్వే వా నతిప్రసంగ ఇత్యస్య పరిహారాయ ఉక్తత్వాయసంబంధఘటకావ్యవ
ధానాదిశరీరఘటనితైవైనోక్తవికల్పానవకాశాత్ ఏతేనాత్ర స్వపదేన తత్తద్వ్యక్తివివక్షణే అననుగమాపత్త్యా స్వపదేన ధూమపరామర్శసామా
న్యమేవ వివక్షణీయం ఏవం చ ధూమపరామర్శావ్యవహితత్వస్య సతి ధూమపరామర్శోత్తరత్వమేవ దళద్వయం యథాదర్శితపర్వతసన్నికర్షే తి
ధా చ ధూమపరామర్శావ్యవహితపూర్వక్షణోత్పన్నస్య లింగజ్ఞానానుమిత్యా వ్యభిచారో దుర్వారః తదుత్పత్త్యధికరణక్షణే ఏతద్ధూమప
రామర్శావ్యవధానస్యాతీతధూమపరామర్శోత్తరత్వస్య చ సత్త్వేన వ్యక్తిద్వయమాదాయ దళద్వయసత్త్వాదితి ద్వితీయపక్షాస్తుం స్వ
స్వప్రవేశేనాన్యవ్యక్తినిరూపితా[illegible]వ్యవధానస్యాన్యవ్యక్తినిరూపితోత్తరత్వస్య చాన్యవ్యక్తినిరూపితసంబంధాఘటకతయా ఏకవ్యక్తి
నిరూపితదళద్వయఘటితస్యైవ సంబంధత్వపర్యవసానేనైనోక్తానుమిత్యుత్పత్త్యధికరణే ఏకవ్యక్తినిరూపితదళద్వయాభావేన వ్యభిచారా
భావాత్ న చ తథాప్యతీతాఽవ్యవహితోత్తరత్వయోర్విశేష్యవిశేషణభావే వినిగమనావిరహేణ కార్యకారణభావద్వయాపత్తిః సం
బంధతావచ్ఛేదకగౌరవాపత్తిశ్చేతి వాచ్యం స్వావ్యవహితత్వస్వోత్తరత్వోభయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టక్షణోత్పత్తిక
త్వస్యైవ సంబంధతయోక్తదోషాభావాదితి వదంతి కేచిత్తు అవ్యవహితోత్తరత్వసామానాధికరణ్యోభయసంబంధేన ధూమా
దిపరామర్శవిశిష్టత్వమేవ ధూమాదిలింగకత్వం లాఘవాత్ అనుమితేః స్వావ్యవహితోత్తరత్వమవ్యవహితత్వే సత్యుత్తరత్వం అవ్యవహితత్వం చ
స్వాధికరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణక్షణావృత్తిత్వం ధూమాదిపరామర్శద్వితీయక్షణోత్పన్నానుమితేః ప్రథమక్షణో[illegible]త్తరక్షణస్వాధి
కరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణద్వితీయక్షణావృత్తిత్వేన తృతీయక్షణోత్పన్నానుమితేశ్చ ద్వితీయక్షణోత్తరక్షణస్వాధికరణసమయ

ధ్వంసోత్పత్త్యధికరణావృత్తియత్క్షణావృత్తిత్వేనసంగ్రహః ఏవమన్యత్రాపి ధూమాదిపరామర్శచతుర్థక్షణోత్పన్నాన్యలింగకానుమితౌ సర్వాధికరణ
సమయధ్వంసాధికరణచతుర్థక్షణావృత్తిత్వేనవ్యభిచారవారణాయోత్పత్తీతి తస్యామేవ సర్వాధికరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణక్ష
లసమయవృత్తిత్వేనవ్యభిచారవారణాయ తు క్షణేతి అథవా సర్వాధికరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణత్వమేవావ్యవహితత్వం అధి
కరణత్వం చ కాలికసంబంధేన నన్వత్రోత్తరత్వనివేశో వ్యర్థః ధూమపరామర్శావ్యవహితపూర్వక్షణోత్పన్నాన్యలింగకానుమితౌ
నుపరామర్శాధికరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణత్వాభావాదేవ వ్యభిచారాప్రసక్తేః అథాపేక్షాబుద్ధ్యాత్మకాయాం తస్యాం
వ్యభిచారః తస్యాః ధూమపరామర్శద్వితీయక్షణేపి సత్త్వేన ప్రథమక్షణోత్పన్నధూమపరామర్శాధికరణసమయధ్వంసోత్పత్త్యధికరణత్వా
త్సర తదనుమితిపూర్వం యది సంస్కారశాదిఘటితఘటాదిప్రత్యక్షసామగ్రీసమవధానం తదా ఘటాదిగోచరత్వసహితప్రత్యక్షస
మగ్రీసత్త్వేన సమానవిషయకప్రత్యక్షసామగ్ర్యా బలవత్త్వాదితరత్వవిషయకత్వసంబంధేన తస్యా అపేక్షాబుద్ధ్యాత్మకత్వం యది చ న తాదృ
శసామగ్రీసమవధానం తదా ద్విత్వప్రత్యక్షసామగ్ర్యాభావేనాగ్రే ద్విత్వప్రత్యక్షానుత్పత్త్యా తదన్యథానుపపత్త్యాభావేన న తస్యాః క్షణత్రి
యవ[redacted]త్వేన తత్ర వ్యభిచార ఇతి వాచ్యం యత్ర తదనుమితిపూర్వం న తాదృశసామగ్రీసమవధానం కిం తు త్రిచతు
త్రిక్షణోత్తరక్షణే వా తత్రాగ్రే ద్విత్వప్రత్యక్షోత్పత్త్యా తస్యాం క్షణత్రయావస్థాయిత్వస్యావశ్యకత్వేన వ్యభిచారాత్ యదు
చైవోత్తరేత్యపేక్షాబుద్ధేః క్షణత్రయావస్థాయిత్వమానాభావేన తదా తృతీయానుమితౌ న వ్యభిచార ఇతి విభావ్యతే తదాపి ధూమపు
పరామర్శక్షణోత్పన్న పర్యాప్తామేవ విషయమాన్యూనవ్యాప్య ధూమపరామర్శతృతీయక్షణోత్పన్నాన్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారోద్ధారః
తస్యాః ధూమపరామర్శద్వితీయక్షణే సత్త్వేనోక్తావ్యవధానసత్త్వాత్ అత్ర సత్త్వాదిలింగకానుమిత్యుత్తరత్వనివేశే తత్ర వ్యభిచారావార
ణాత్ తథాపి ఉత్తరత్వం హి సర్వాధికరణసమయధ్వంసాధికరణత్వం అధికరణత్వం చ కాలికసంబంధేన ఏవం చోక్తానుమితే

ధూమపరామర్శవిషయత్వావచ్ఛేదకస్య ప్రథమక్షణే ధూమపరామర్శాధికరణసమయంతు ధ్వంసాధికరణత్వాన్న తత్రానవ్యాప్తిః
భిచారకారకతయా అవ్యావర్తకత్వేనోత్తరత్వనివేశస్య వ్యర్థత్వమితి చేత్ స్వకాలికసంబంధేన స్వవృత్తి ప్రాగభావప్రతియోగి
త్వరూపోత్తరత్వస్యాత్ర నివేశే నోక్తానుమితి ప్రాగభావస్య కాలికసంబంధేన ధూమపరామర్శావృత్తితయా తత్ర వ్యభిచారాభావ
త్ సార్థక్యోక్తరూపావ్యవహితోత్తరత్వయోర్విశేషణవిశేష్యభావే వినిగమనావిరహోక్తకార్యకారణభావద్వయాపత్తిః
౧౩ సంబంధతావచ్ఛేదకగౌరవం చేతి పృథక్ సంబంధత్వమేవోచితమితి వాచ్య[illegible]విశేషణస్వాధికరణసమయధ్వంసాధికరణత్వ
వృత్తి ప్రాగభావప్రతియోగిత్వస్య సామానాధికరణ్యేతత్రితయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వమేవ ధూమాదిలింగకత్వం
ధూమాదిమత్వాభావాత్ పరేతు అవ్యవహితత్వాదిత్రితయసంబంధేన ధూమాదిలింగకత్వం పర్యవసితమిత్యాహుః అపరేతు అవ్యవహితత్వ
ఇత్రితయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వమేవ ధూమాది[illegible]లింగకత్వం పరంత్వవ్యవహితత్వం న స్వాధికరణసమయ
త్వాదిరూపం తస్యోత్పత్తిఘటితత్వేన గురుత్వాత్ కింతు స్వవృత్తి ప్రాగభావప్రతియోగిత్వసంబంధావచ్ఛిన్నస్వనాశత్వావచ్ఛిన్నప్రతియో
౧౪ గితాకాభావత్వం ప్రథమస్వపదం ధూమాదిపరామర్శనాశపరం ద్వితీయస్వపదం ధూమాదిపరామర్శపరం ధూమాదిపరామర్శనాం
త్వే[illegible]తోత్పన్నాన్యలింగకానుమితౌ చ స్వవృత్తి ప్రాగభావప్రతియోగిత్వసంబంధేన ధూమాదిప[illegible]రామర్శనాశస్య సత్త్వేనోక్తరూపా
వ్యవహితత్వమతోన తత్ర వ్యభిచారః ధూమపరామర్శనాశాన్యలింగకానుమితిసాక్షాద్యోగ్యత్వావచ్ఛిన్నధూమపరామర్శనా
శవృత్తిప్రతియోగితాకాభావమాదాయోక్తానుమితౌ వ్యభిచారతాదవస్థ్యము తః స్వనాశవృత్తిప్రతియోగితాకాభావత్వరూ
పాయోక్తానుమితౌ వ్యభిచారతాదవస్థ్యము [illegible] స్వనాశవృత్తిప్రతియోగితాకత్వపర్యవసాయకస్వనాశత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగి
తాకత్వాభిధానం న చ తథాప్యన్యలింగకానుమితివ్యక్తిర్యావద్విశేషణావృత్తిత్వవిశిష్టధూమపరామర్శనాశత్వావచ్ఛిన్నస్యవిశ
౧ ప్రతియోగితాకాభావమాదాయాన్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారోనవారణీయ ఇతి వాచ్యం స్వనాశత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతా[illegible]నిరూపితభిన్నస్య గ

క్షితత్వాత్ ఘటాద్యుపరాగే మధ్యనాశత్వవిశిష్టస్యోత్తరాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య చానన్యలింగకానుమిత్యధికరణక్షణావృత్తిత్వాద్వ్యాప్తి
స్సతలయా అదోషాత్ న చ ప్రాగభావఘటితస్వవ్యాపకత్వస్య ప్రకృతత్వస్య చ న సంభవ ఇతి ప్రాగభావ ఏవ ప్రమాణాభావాత్ న చ ఘటాదిరూప
కార్యానుత్పాదదశాయాం ఘటో నాస్తీత్యాదిప్రతీత్యనుభవసిద్ధ ఇతి వాచ్యం తస్యాః అతీతాత్యంతాభావవిషయకత్వేనైవోపపత్తేః న చ ఘటో భవిష్యతీత్యాదిప్ర
తీత్యా ప్రతీతిసిద్ధిః భవిష్యత్వస్య వర్తమానప్రాగభావప్రతియోగిత్వరూపత్వాదితి వాచ్యం వర్తమానకాలోత్తరకాలోత్పత్తికత్వరూపభవిష్యత్
విషయకత్వేనైవ తదుపపత్తేః యత్తు సహస్రతంతుకపటాదిస్థలే ప్రాగభావస్వీకార ఆవశ్యకః తథాహి సమవాయితంతుత్వం తత్ర తత్కారణ
త్వాపత్తిరూపవైశిష్ట్యాతిప్రసంగవారణాయ సమవాయేన తద్వ్యక్తిం ప్రతి విశేషణతావిశేషేణ తద్వ్యక్తిప్రాగభావస్య హేతుత్వాత్ న చ తత్తంతు
సంయోగానామేవ తద్వ్యక్తిత్వేన తద్వ్యక్తిం ప్రతి హేతుత్వాన్నోక్తాపత్తిరితి వాచ్యం సమవాయేన తత్తత్తంతుసంయోగానామధికరణతత్తత్తం
సమవాయిత్వేన తద్వ్యక్తిత్వాభావప్రభిచారేణ తేషాం సమవాయిసంబంధేన హేతుత్వాసంభవేన కాలికాదిసంబంధేనైవ హేతుత్వస్య వాచ్యతయా
తేనోక్తాపత్తివారణాసంభవాత్ న చ తత్తంతుసమవాయిత్వం తత్త్వమాత్రవృత్తిస్వసమవాయిసమవేతత్వఘటితేన స్వసమవాయినాధికరణత్వనిరూపితసమవేతత్వవిశేష
సంబంధేన తేషాం హేతుత్వకల్పనాన్నోక్తాపత్తిరితి వాచ్యం తథాపి బహువిధతత్తత్తంతుసంయోగానాం తద్వ్యక్తిత్వేన బహువిధహేతుతా
ము...కల్పేతద్వ్యక్తిప్రాగభావస్యైవ హేతుత్వలాఘవేన తస్యైవోచితత్వాత్ అత ఏవ తద్వ్యక్తిప్రాగభావహేతుత్వేపి తద్వ్యక్తిం ప్రతి చరమతంతుసం
యోగస్య హేతుత్వమావశ్యకం అన్యథా తద్వ్యక్తిప్రాగభావాధికరణేషు తద్వ్యక్తిసమవాయితంతుష్వేవకేషుచిత్తంతుసంయోగేషు
ఘుచిజ్ఞానానుగతేషు తద్వ్యక్త్యుత్పత్తేః ఏవం చ కాలికాతిప్రసంగవారణాయ ఆవశ్యకల్పనీయేన చరమతంతుసంయోగహేతుత్వేనైవ
తద్వ్యక్తిసమవాయితంతుత్వం తత్రైషు తద్వ్యక్త్యుత్పత్తిరూపవైశిష్ట్యాతిప్రసంగస్యాపి వారణసంభవాత్ ప్రాగభావహేతుత్వే మానాభావ
ఇతి చేన్న తద్వ్యక్తిం ప్రతి చరమతంతుసంయోగస్య సమవాయేన హేతుత్వే తద్వ్యక్తిసమవాయిషు సర్వేషు తంతుషు

నితేసంయోగేషు తద్ఘటజనకతావచ్ఛేదకత్వం తథా నైయాయికత్వ పయిపే తస్య తత్ఘటం ప్రతి సమవాయసం

తదభావవిశిష్టాభావాభావప్రసంగాత్ కాలికసంబంధేన హేతుత్వస్య చ వాచ్యత్వం యథాతత్ సత్త్వే కాలికాతిప్రసంగవారణస్య సంభవాత్ తత్ఘటప్రాగభావ హేతుత్వస్య
వక్తవ్యత్వాత్ ఏవమన్యత్రాపీతి తన్నతత్ఘటజనకేషు సకలతత్తత్సంయోగేష్వేకల్పసంయోగత్వేన కాలికాతిప్రసంగవారణసంభవేన తత్ఘటప్రాగభావహేతుత్వస్య
వ్యర్థత్వాత్ అథ తత్ఘటజనకసంయోగేషు జనకతావచ్ఛేదకత్వం తథా నైయాయికత్వ కల్పసమసంఖ్యావిశిష్టరూపాదిజన్యతావచ్ఛేదకతయా సిద్ధేన సంయోగనిష్ఠ
నైయాయికత్వేన సాంకర్యాత్ కథం తదితి చేత్ తత్ఘటజనకత్రింశద్రూపజన్యసంయోగేషు తత్ఘటజనకసంయోగజన్యసంయోగే చ పరస్పరవ్యభిచారి
రూపవిశిష్టసమానయోగ్య నైయాయికత్వయోః తత్ఘటజనకత్రింశద్రూపజన్యసంయోగే సమానాధికరణ్యాత్ న చ త్రింశద్రూపజన్యతావచ్ఛేదకసంయోగనిష్ఠ
నైయాయికత్వవ్యాప్యవిరుద్ధధర్మేణ తత్ఘటజనకతావచ్ఛేదకనైయాయికత్వస్య నానాత్వాత్ సాంకర్యమితి వాచ్యం తథా సతి పరస్పరవ్యభిచారిణామనేక
ధర్మాణాం కారణతావచ్ఛేదకత్వే గౌరవాత్ కారణాభావ వ్యాపకత్వాచ్చ తత్ఘటప్రాగభావస్యైకవిధహేతుత్వస్యైవోచితత్వాదితి చేత్ తథాపి కాలికా
తిప్రసంగవారణాయ విశేషకల్పనాయాం హేతుతావచ్ఛేదకస్య చరమతత్తత్సంయోగస్య సమానాధికరణ్యాన్యతమత్వవిశిష్టసంబంధేనైకవిధహేతుత్వ
కల్పనేనైవ చరమోపపత్తౌ కాలికాతిప్రసంగవారణసంభవాత్ తత్ఘటప్రాగభావహేతుత్వకల్పనం వ్యర్థమేవ కల్పకార్యతావచ్ఛేదకభేదేన
కారణతావచ్ఛేదకభేదేన కారణత్వస్య భేదాత్ చరమతత్తత్సంయోగస్య తత్ఘటత్వావచ్ఛిన్నకారణతానిరూపితకార్యాధికరణం యత్తద్వ్యక్తి నిష్ఠా
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మవత్త్వరూపం వ్యాపకత్వమేవ కారణతాఘటకం న తు యావద్వ్యక్తిగ [illegible] త్వవాత్ ఏవం చ తత్ఘటం ప్రతి
చరమతత్తత్సంయోగస్య సమవాయసంబంధేన హేతుత్వస్య సంభవాత్ నైవ ద్వివిధాతిప్రసంగవారణసంభవే ప్రాగభావహేతుత్వస్య నిర్ణయ కల్పన
వనాచరమతత్తత్సంయోగత్వేన హేతుత్వస్యాసంభవ ఇతి వాచ్యం తద్వ్యక్తిత్వేనైవ చరమతత్తత్సంయోగ
స్య హేతుతాయాః అపి చోక్తయుక్త్యాసావయవపటాదిప్రాగభావసిద్ధావపి అనుమితిప్రాగభావాసిద్ధ్యా న తత్ర క్వచిదనిర్వాహః అనుమితిప్రా
గభావసిద్ధావపి న వ్యవహితోత్తరత్వ సంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టస్యకార్యతావచ్ఛేదకతానిర్వాహాత్ ఏతేన ఏకక్షణోప
లక్షణానాం సమనియత రూపరసాదీనాం [illegible] లక్షణోపపత్తౌ [illegible] ప్రాగభావసిద్ధిః అన్యథా కారణతైలక్షణ్యస్యైవ కార్యవైలక్షణ్యాధాయకత

ంరూపత్రిషాంనాం విలక్షణఘటాదిరూపకారణేషు సత్సు తంరూపవైలక్షణ్యానుపపత్తేశ్చ తత్రాపి వంశాంయకారణా స్వాభావ్యమేవ గత్యరసాదే వైల
క్షణ్యోపపాదకాత్ వైలక్షణ్యమితి వాచ్యం తావతా కారణగుణపూర్వకాణ్ గోమపాకజరూపరసాదీనాం వైలక్షణ్యోపపాదనేపి పాకజరూపరసాదీనా
మవిలక్షణపాకాసమవాయికారణకత్వేన వైలక్షణ్యానుపపత్తేః పరిహారాత్ ప్రాగభావాంగీకారే తు ప్రతియోగిభేదేన తద్భేదస్య దుర్నిరూపత్వాత్
మానసిద్ధత్వాయాం నిమిత్తకారణరూపరసాదిప్రాగభావవైలక్షణ్యేన రూపరసాదీనాం వైలక్షణ్యోపపత్తిరిత్యపి నిరస్తం తావతా రూపరసాదిప్రా
గభావసిద్ధావప్యనుమితిప్రాగభావాసిద్ధేరితి చేన్నైవం అనుమితిప్రాగభావానంగీకారే అనుమితిసామగ్రీకాలే భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదీనాము
త్పత్తివారణాయ భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాదౌ సిద్ధ్యభావాదిసహకృతపరామర్శరూపగురుతరానుమితిసామగ్ర్యాః అనంతవిషయక
౨౨ భేదేన ప్రతిబంధకత్వకల్పనే గౌరవం అనుమితిప్రాగభావాంగీకారే తు అక్లృప్తోత్పత్తివారణాయానుమిత్యన్యజ్ఞానమాత్రే స్వవృత్తిప్రతియోగికత్వ
సంబంధేన కృతివిశిష్టస్యానుమితిప్రాగభావస్యైవ ప్రతిబంధకత్వమేకం కల్ప్యతే న తు అనంతవిషయభేదేన ప్రత్యక్షాదిజ్ఞానభేదేన చా
క్తానుమితిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వమితి లాఘవమితి యుక్త్యా అనుమితిప్రాగభావసిద్ధిః అనుమితిసామగ్రీశూన్యకాలేపి భావ్యనుమితిప్రా
గభావరూపప్రతిబంధకసత్త్వేన భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాద్యనుపపత్తిరతోనుమితిప్రాగభావే స్వవృత్తిప్రతియోగికత్వసంబంధేన కృతివి
శిష్టత్వనివేశనం వృత్తిత్వం చ కాలికసంబంధేన భావ్యనుమితిప్రాగభావస్తు న స్వవృత్తిప్రతియోగికత్వసంబంధేన కృతివిశిష్టః కృతేర్ల
క్షణమాత్రస్థాయిత్వాత్ ఉత్పత్తిరేకాలే భావ్యనుమితేస్తత్కాలీనకృతివృత్తిత్వాభావేన తత్స్వతత్కాలీనకృతివృత్తిప్రతియోగికత్వా
భావాదతో నానుమితిసామగ్రీశూన్యకాలే భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాద్యనుపపత్తిః అనుమితిసామగ్రీకాలే నష్టదవ్యవహితోత్తరక్ష
ణోత్పత్తికానుమితిప్రాగభావస్తు స్వవృత్తిప్రతియోగికత్వసంబంధేన కృతివిశిష్ట ఏవ తత్కాలీనకృతేస్తదనుమిత్యుత్పత్తిక్షణసత్త్వేన త
త్ప్రతియోగ్యనుమితేస్తత్కాలీనకృతివృత్తిత్వేన స్వతత్కాలీనకృతివృత్తిప్రతియోగికత్వాదతో నానుమితిసామగ్రీకాలే న భిన్నవిషయకప్రత్యక్షా
ద్యుత్పత్తిః న చ సర్వదా కృతిసత్త్వమావశ్యకమితి [redacted] నుమితిసామగ్రీదశాయాం భిన్నవిషయకప్రత్యక్షాద్యుత్పత్తిం తదాను

[redacted] ॥ శూన్యకాలీనా ॥

మితి ప్రాగభావస్యోక్త సంబంధేన వృత్తి విశిష్టత్వాభావాదితి వాచ్యం అంత్యే తయో ర్ధ్వంసయోః నిరుక్తస్య ప్రాగభావ త్వేనానుమితి ప్రాగభా
వస్యోక్త సంబంధేన వృత్తి విశిష్టత్వ సంభవాత్ ఉక్తైతద్ధ్వంస విశిష్టక ప్రత్యక్షాదావ్యాప్తేరనుమితి సామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వ వ్యావర్తకం
న్యధా స్వవృత్తి ప్రతియోగికత్వ సంబంధేన వృత్తి విశిష్టస్యానుమితి ప్రాగభావస్య ప్రతిబంధకత్వే ప్రత్యక్ష సామగ్రీకాలే సమానవిషయ
కానుమితి వారణాయ [illegible] తుల్య యుక్త్యా సమానవిషయకానుమిత్యాం స్వవృత్తి ప్రతియోగికత్వ సంబంధేన వృత్తి విశిష్టస్య ప్ర
త్యక్ష ప్రాగభావస్య తత్ర స్త్రీవ ప్రతిబంధకత్వస్య వక్తవ్యతయా తత్ర వహ్న్యనుమితి సామగ్రీ వహ్ని ప్రత్యక్ష సామగ్రీ ఘటానుమితి
సామగ్రీ ఘట ప్రత్యక్ష సామగ్రీ చేతి సామగ్రీ చతుష్టయ సంవలనం తత్రానుమితి ప్రత్యక్షయో రుభయో రేవ యుగపదుత్ప
త్తి ప్రసంగః తత్రానుమితేః ప్రత్యక్షస్య చానుత్పాదే ప్రతిబంధకీభూత [redacted] స్యోక్త సంబంధేన వృత్తి విశిష్టానుమితి ప్రాగభావ
స్య వృత్తి విశిష్ట ప్రత్యక్ష ప్రాగభావస్యాసత్వాదితి తస్మిన్నుపదర్శిత సామగ్రీ చతుష్టయ సంవలన దశాయాం వహ్న్యాది ప్రత్యక్షోత్పా
దాభ్యుపగమే న ప్రతిబంధకీభూత స్యోక్త సంబంధేన వృత్తి విశిష్ట ప్రత్యక్ష ప్రాగభావస్యాసత్వాద్వహ్న్యాద్యనుమిత్యుత్పాదాసంభవేనా
నుమితి ప్రత్యక్షయో ర్యౌగపద్య ప్రసంగాభావాత్ నచ తదానీం వహ్న్యాది ప్రత్యక్ష ముత్పద్య తత్ర వహ్న్యాద్య ఘటానుమితి రేవోత్పద్యత ఇతి
వినిగమకాభావాత్ వహ్న్యాది ప్రత్యక్షోత్పాదాభ్యుపగమో న సంభవతీతి వాచ్యం సమానవిషయే ప్రత్యక్ష సామగ్ర్యా బలవత్వస్య వినిగ
మకత్వాత్ తత్సాధారణ పదర్శిత యుక్త్యా అనుమితి ప్రాగభావ [illegible] సిద్ధ్యా ప్రాగభావ ఘటితత్వాది త్రితయ సంబంధేన ఘటాభావాది తాన్యవహిం[illegible]
పరామర్శ విశిష్టస్య కార్యతావచ్ఛేదకత్వే న కోపి దోష ఇత్యాహుః అస్మాత్తు అవ్యవహితత్వం స్వాధికరణ వృత్తిమత్వం ఉత్తరత్వం
త్వపూర్వనిరుక్తమేవేతి వదంతి తేషాం బహూనామయః అవ్యవహితత్వం నిరుక్తరూపం కింతు స్వాధికరణ వృత్తిమత్వ మేవ ప్రా
గభావాద్యఘటితత్వేన లఘుత్వాత్ స్వాధికరణ వృత్తిమత్వం చ కాలిక సంబంధేన ధూమపరామర్శ చతుష్టాది క్షణ ఘటితమన్యత్ర

గకాసుమితౌ చ న ధూమపరామర్శాధికరణ వ్యాప్యత్వం కృతేః క్షణద్వయవత్త్వాత్ స్థాయిత్వాదతో న తత్ర వ్యభిచారః న చ స్వాధికరణ
క్షణనవృత్తిమేవ ప్రవృత్తిం తత్త్వమస్త్వితి వాచ్యం అపేక్షాబుద్ధేః క్షణత్రయస్థాయిత్వేన ధూమపరామర్శద్వితీయక్షణోత్పన్నప్రత్యక్షే
ఋథాత్సర్గం యస్య ధూమపరామర్శాధికరణక్షణం తద్వృత్తిత్వస్య ధూమపరామర్శచతుర్థక్షణోత్పన్నస్య లింగకాసమితౌ సత్త్వేన తత్ర
వ్యభిచారాపత్తేః న చ తథాపి భావిశేషమాదాయ వినిగమనావిరహాదితి వాచ్యం సవ్యభిచారాత్తు తత్ర ధూమానాఖ్యాతేన యథా ద్యశక పరామర్శ
కాలే ఇష్టాయా నైయాయికత్వసత్త్వే రామపర్శస్య సాధ్యానుమితేరసంగ్రహాపత్తేః అత ఏవ సుఖాదిని వేశమాదాయ రూపిని విని గమనా విరహాః సర్వ
దాసు ఖాద్యుత్పత్తౌ విహానాఖ్యావాత న చ సర్వదా కృతేరుత్పత్తౌ వపి మానాభావ ఇతి వాచ్యం అంతతః స్మార్యత్రికస్య వనయోని కృతే
శేవ పరామర్శకాలే ఉత్పాదసంభవాత్ నను జీవనయోని యత్నానాం భావేః న చా[redacted]ంత్రా నియునవిశేషణ మనవచ్ఛిన్నా క్రియాయత్న
ప్రిన్యా ప్రాయత్నక్రియా తాపత్తే[redacted]దేరితవాయుక్రియా వదిత్యనుమాన మేవ తత్ర మానమితి వాచ్య[redacted]వాయుక్రియా
యత్నం వ్యభిచారేణ తాదృశానుమానస్య దుష్టత్వాత్ అథ ఇష్టానాదీనాం జీవనకారణత్వం యత్ర విభుసమవేతయోగ్య విశేషగుణా
నాశం ప్రతి స్వోత్తరోత్పన్న స్వసమానాధికరణ విశేషగుణస్య కారణత్వమవశ్యం వాచ్యం తథా చ సుషుప్తి ప్రాక్కాలీన
ఇష్టానాం నాశార్థం జీవనయోనియత్న స్వీకారే తదాని మాత్సర్గ తద్విశేషగుణోత్పత్తే రాభావాత్ నను స్వోత్పన్ను
సుగతత్త్వ తారాన్ని తాదృశకారణ తాసంభవేన విశిష్టకారణతా విశ్రామేయుదుత్తరం యస్యానాశో అనుభవసిద్ధస్తస్యైవ తత్
ప్రాకారణత్వం కల్ప్యత ఇతి న జీవనయోనియత్నసిద్ధిరితి వాచ్యం త్రప్తి యోగతాసంబంధేన విభుసమవేతయోగ్యవిశేష
గుణనాశత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి స్వపూర్వవర్తిత్వ సమానాధికరణాత్వ సంబంధేన విశేషగుణానాం కారణత్వే అననుగమ
ప్రావాత్ అత్ర స్వోత్పత్తి నాశ్య సంస్కారస్య స్వగాదినాశ్యత్వ కృత్తిస్య సంగ్రహాయ యోగ్యతి న చ యోగ్యత్వ స్వత్త తత్ర వృత్తి విష
య[redacted]త్వరూపస్య ~~తృతీయ క్షణ వృత్తి ధ్వంస~~ వివికల్పకే ~~సాధారణత్వం~~[redacted] ~~నాధ్వైవం త్వరూపస్యనివికల్పకే~~ అథ

౧ [redacted] జ్ఞాతి పాత్వరూపస్యాత్ర నివేశే నజ్ఞాన తాప్యధికమాదాయ నిర్వికల్పకస్య

పాత్రస్య తృతీయక్షణే నాశస్యాదితి వాచ్యం యోగ్యత్వస్య లౌకిక ప్రత్యక్ష విషయత్వ సంస్కారత్వ జాత్యాదిమాదాయ సంస్కారస్య యోగ్యత్వాపత్తేః
యత్ర జ్ఞానానాం నాశస్యాదితి వాచ్యం సంస్కారత్వ జాతౌ మానాభావాత్ వాచే గావృత్తిత్వేన జాతివిశేషాణాం యత్ తద్ధితిచేత్ ముక్త్యవృత్తి పూర్వవర్తి
త్వేన మపేతం యోగ్యవిశేష గుణానాం కార్యకారణభావాసంభవేనాగత్యా విశిష్ట్య వనాశ్యనాశక భావస్య వాచ్యత్వా
యోః సుషుప్తి పూర్వకాలీన జ్ఞాననాశానుపపత్త్యా సజాతీయ నయోనియత్న సిద్ధేః తదపనురోధేన సుషుప్తికాలీనస్య కస్యచిదాత్మ సమవేత విశే
గుణస్య సిద్ధావపి తస్య జ్ఞానత్వాదినా ప్యుపపత్త్యా యత్నత్వసిద్ధేశ్చ కాదాచిత్కస్య సుషుప్తికాలీన యత్నస్య సిద్ధావపి సార్వత్రికస్య జీ
వన[redacted]స్యాసిద్ధ్యా స్వాధికరణ కృత్తి మత్త్వాదిఘటిత తత్తయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శ విశిష్ట యత్నస్య కార్యతావ
చ్ఛేదకత్వాసంభవాచ్చైతచ్చైవం జీవనయోనియత్నాసంగ్రహేర విరంతర జ్ఞానోత్పత్తియ జ్ఞానద్వయసామగ్రీ దశాయాం తదేకగపదా
పత్తివారణాయ స్మృతివిధ జ్ఞానం ప్రతి గురుభూతాయా అన్యవిధ జ్ఞాన సామగ్ర్యా యథా సుఖ మనంతర విషయ ఘటిత నానంత ప్రతిబంధ
కత్వకల్పనే గౌరవం తదంగీకారే ఏకవిధజ్ఞానం ప్రతి స్వవృత్తి ప్రతియోగికత్వ సంబంధేన కృత్తి విశిష్టస్యాన్య విధజ్ఞాన ప్రాగభావ మాత్రస్య ప్ర
పతిర్విత్రాత్ప్రతిబంధకత్వే లాఘవమితి యదుక్త్వా సార్వత్రిక జీవనయోనియత్న సిద్ధిః అనయా యుక్త్యా మనుమితి ప్రాగభావస్య
సిద్ధిః తేన తత్ క్షుధి తేయోత్తరత్వస్య నకాదృశాభావ చ్ఛేదకతా ఘటక సంబంధతావ సుపపత్తేః నచోక్త సంబంధేన కృతి విశిష్టత్వమ నర్హత్వా
అనుతాపదార్థ నమనమింత్యాద్యనుతావదస్తోక్త సంబంధేన కృతి విశిష్టత్వావచ్ఛిన్న ఇత్యస్య అన్యత్ర యదా స్వోక్తం యదుక్త్వా జీవనయోనియ
త్న ప్రాగభావయోసిద్ధిరితి వాచ్యం ఉత్పత్తి జ్ఞప్త్యోరవాన్యాన్యత్రయ స్వరూపతయా క్షతత్వాన్యత్రయం స్వకార్యకారణాభా
వావిఘటకతయా అదోషత్వాత్ అత ఏవ గురుతావచ్ఛిన్నం ద్రవ్యం లౌకిక ప్రత్యక్షవారణాయ లౌకిక ప్రత్యక్ష విషయత్వేన హేతుత్వం
సిద్ధాంత సిద్ధం సంగచ్ఛతే అన్యథా విషయత్వస్య లౌకిక విషయతాశాలిత్వ ఘటితతయా అన్యోన్యాశ్రయేణ తాదృశ హేతుతాయా

ద్వైదాపత్తేః కించ ప్రాణపంచకసంచారాస్యానుపపత్త్యాపి జీవనయోనియత్నసిద్ధిః తథాహి పూరకరేచకాది ప్రాణక్రియాయాం ప్రయత్నవిశే
షస్య విశేషస్య త్వదర్శనాత్ తథావనాద్యనుకూలయత్నవిశేషవతః ప్రాణక్రియా విశేషరూపశ్వాసోచ్ఛ్వాసస్య దర్శనాచ్చ ప్రాణక్రియా
త్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి యత్నత్వేన కారణత్వమవశ్యం వాచ్యం తథా చ సర్వదా ప్రాణపంచకసంచారాత్మక ప్రాణక్రియా విశేషకారణత్వేన సార్వదిక
జీవనయోనియత్నస్యావశ్యకత్వమ్ ఆవశ్యకః అత ఏవ జీవనం ప్రాణపంచకసంచారాత్మకం ప్రాణక్రియా విశేషస్తస్య యోనిః కారణమిత్యర్థః
సంస్కారో తస్య జీవనయోనిరితి వ్యవహారః సర్వేషామపి సంగచ్ఛతే న చ సర్వదా ప్రాణక్రియాయా అకాలే న ప్రాణక్రియా విశేషస్య శ్వాసోచ్ఛ్వాసస్య
చ వారణాయ తత్తత్క్రియావిశేషే తత్తద్విశేషస్య హేతుతాంతరా అవశ్యం వాచ్యేతి యథా ప్రాణక్రియాత్వావచ్ఛిన్నే యత్నత్వేన సామా
న్య హేతుత్వే మానాభావః ఇచ్ఛావిశేషయోరివ తస్య దినియమస్య చ అప్రయోజకత్వాదితి వాచ్యం శరీరాభావాధికరణత్వేన కారణాభావాధికర
ణత్వస్య ప్రయోజకత్వ సామాన్యశూన్యకాలవృత్తి ప్రాణక్రియాత్వావచ్ఛిన్నాభావాధికరణత్వే తత్తత్ విశేషాభావకూటాధి
కరణత్వస్య ప్రయోజకత్వకల్పనే గౌరవాల్లాఘవేన ప్రాణక్రియాత్వావచ్ఛిన్నాభావాధికరణత్వస్య ప్రయోజకత్వమితి యత్నసామాన్యస్య హేతు
తాసిద్ధేః ఏవం జీవనయోనియత్నస్యైవ చైత్రః శ్వసితేత్యాది ప్రయోగేషు లక్షణం వినైవోపపద్యతే ఆఖ్యాతస్య యత్నవాచకత్వే
న ప్రాణక్రియానుకూల స్య జీవనయోనియత్నస్య సర్వదా సత్త్వే సతతం అస్య సర్వదా శ్వాసానుకూలయత్నాం
రాభావేన తాదృశప్రయోగానుపపత్త్యా ఆఖ్యాతస్య స్వాశ్రయసంయోగిత్వ సంబంధావచ్ఛిన్నప్రయత్నే లక్షణామపగమ్యైవ తాదృశ
ప్రయోగస్యోపపాదనే గౌరవాపత్తేః అత ఏవ విధివాదే జీవనయోనియత్నసాధ్యప్రాణపంచకసంచారే ప్రవృత్త్యాపత్తివారణాయ
కృతిసాధ్యత్వప్రకారకజ్ఞానస్య ప్రవృత్తి హేతుత్వం చింతామణికారోక్తం సంగచ్ఛతే అన్యథా తదసంగతమేవ స్యాత్ ఏతేన సర్వాధికరణే
స్య నభోవాయాదిపరమాణుకర్మ సంభవతి జీవనయోనియత్నమానాభావాత్ న చ ప్రాణపంచకసంచారాస్య
నుపపత్త్యా తత్సిద్ధిరితి వాచ్యం అదృష్టవదాత్మసంయోగాదేవ తదుపపత్తేః న చ జీవనయోనియత్నానంగీకారే సమవేత త్వావచ్ఛిన్న

ప్రత్యక్షత్వేన సాధ్యతాంతాయాం సర్వదాత్మమయూంపకారకాణాం సత్త్వాద్ ఆత్మసమవేతాపత్తివారణాయ యత్కార్యోపకారకాణాం నష్టలక్షణనైవ ఇతరకారణాస్య
సహకారిత్వం కల్ప్యనీయం తచ్చ వింతి గౌరవం తదంగీకారేతు సర్వదాత్మసమవేతస్య తత్ప్రత్యక్షాపత్త్యాత్మసమవేతాపత్తావిశేషాపత్త్యానేతరకార
ణ సహకారిత్వం కల్ప్యత ఇతి లాఘవాత్ తత్త్వేన హేతురితి వాచ్యం తదనంగీకారేపి సర్వదాత్మసమవేతస్య సతతపరిస్పందవదనావవనాత్మసం
యోగతాదృశపరమాణ్వాత్మసంయోగం విశేష్య ప్రత్యక్షత్వేతరకారణ సహకారిత్వాకల్పనేన తదనంగీకారస్య ప్రత్యక్షత్వాద్ విశేషాంచిత్ర
లపితవమహాస్త్రం [illegible]యయుక్తి సిద్ధస్య జీవనయోనియత్నస్య గీర్వాణగురుంశ్యపలాపితుమశక్యత్వాత్ ఏవం జీవనయోని[illegible]య
త్వానుమితిప్రాగభావయోస్సిద్ధాయుక్త్యంతరమప్యస్తి తథాహి పర్వతోవహ్నిమానిత్యాది సిద్ధిదశాయాం పర్వతోవహ్నిమానిత్యాద్యనుమి
తేరనుదయాత్ప్రత్యక్షతాయా అనుమితిప్రతుత్వేన పర్వతాద్యుద్దేశ్యకవహ్న్యాదివిధేయకానుమితిం ప్రతి పర్వతాదివిశేష్యక[illegible]వహ్న్య
దిత్రి[illegible]కారకనిశ్చయాభావస్య కారణత్వం సర్వసిద్ధం తత్రానుమితౌ సత్త్వస్యానుమిత్సుదయాదనుమితౌ[illegible] వాచ్యా సిద్ధిసత్త్వే
ఏవంచ తదంగీకారే పర్వతోద్దేశ్యకవహ్నివిధేయకానుమితిజనకతామిత్యాద్యనుగతేష్టానాం పర్వతోద్దేశ్యకవహ్నివిధేయా
౬.స నుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛాత్వాద్యనుగతరూపేణోత్తేజకత్వసంభవేపి అనుమితిజనకతామిత్యాద్యనంతానుగతేచ్ఛానామనుగ
తరూపేణోత్తేజకత్వసంభవాద్యనుగతతత్తద్వ్యక్తిత్వేనోత్తేజకత్వకల్పనే గౌరవం నచ తాసామనుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛాత్వాద్యనుగతరూ
పేణోత్తేజకత్వం సంభవతీతి వాచ్యం తథాసతి అనుమితిజనకతామిత్యాస సత్త్వే పర్వతోవహ్నిమానితి సిద్ధిసత్త్వే ఘటాద్యనుమి[illegible]
సామగ్రీసత్త్వే పర్వతోవహ్నిమానిత్యనుమిత్యాపత్తేః నచేష్టాపత్తిః తదానీం తాదృశసిద్ధప్రతిబంధకీభూతఘటాద్యనుమిత్యుత్పత్త్యాపి ఇచ్ఛావి
షయసిద్ధిసంభవే నేష్టాపత్తేరసంభవాత్ తయోరంగీకారేతు తాసాం స్వవృత్తిప్రతియోగికత్వసంబంధేన కృతివిశిష్టపర్వతత్వావచ్ఛిన్నని[illegible]
తానిరూపితవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయతాకానుమితిప్రాగభావవిరహవిశిష్టానుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛాత్వాద్యనుగతరూపేణోత్తేజక
త్వకల్పనే లాఘవం నచోత్తేజకాభావాంతదానీం ఘటాద్యనుమితేః స్వావ్యవహితపూర్వత్వం స్వజీవనయోనికృతౌ కాలికవిశేషణతాసం

గథా ౧౭ ... (marginal note)

బంధైనవర్తమానత్వం యథా తత్ప్రాగభావస్య స్వవృత్తి ప్రతియోగికత్వసంబంధేనకృతివిశిష్టత్వం యథాకృతివిశిష్టత [redacted] విశిష్టప్రాగభావసత్వేసతి
ద్విరహావిశిష్టానుమితిత్వప్రకారకేచ్ఛాయాం అసత్వేన తాదృశేచ్ఛావిరహం విశిష్టసిద్ధిరూపప్రతిబంధకసత్వేన తస్యామేవానుమిత్యుత్పత్తిప్రసంగాత్ అత్రాచార్యాః
...త్రైకాలికత్వేన అనుమిత్యాప్తిః నచ ప్రవర్తేతస్యైవ పర్వతోవహ్నిమానిత్యనుమిత్యనుత్పాదప్రయుక్తం తథావిధవిశిష్టప్రాగభావసత్వం తథావిధవిశిష్టప్రాగభావప్రయుక్తేష్వనుమిత్యనుత్పాదః తథైవ తత్ర హానంతత్ర ప్రతిబంధకభూతతథావిధప్రాగభావవిరహవిశిష్ట
విరహావిశిష్టసిద్ధిరూపప్రతిబంధకసమవధానసంభవాదితి వాచ్యం పూర్వోక్తప దర్శితరీత్యా ఉత్పత్తిప్రసక్త... తేవానుమిత్యాప్రయుక్త స్వమే
షత్వయా ఏతాదృశానుమిత్యాప్రయుక్తస్వాధీనషత్పక్షనిర్వాదం తథైవసంభవతి యదిని ద్రవ్యభావహేతుత్వే ప్రమాణాభావాత్ తదేవ సిద్ధిరా అ
మిత్యంగీకారేకృతివిరహాదితిచేదత్రాచార్యమతానుయాయినః అనుమితౌ లింగోపహితత్వేన లింగస్య భానస్య ప్రమాణాసిద్ధతయా న చృభా
వహేతుత్వాభావశ్చైతం అన్యధానకలానుమితేనామేవపరామర్శరూపత్వం యథా అనుమితికారణే అనుమితిసామగ్య్రానియమతః సత
దనుమితిస్థానాపత్తేరితి వదంతి లైషాముయమాశయః లింగానుపధానమతే అన్యలింగకానుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ తత్త
ల్లింగకపరామర్శజన్యతావచ్ఛేదకకోటౌ గురుతరశరీరతత్తల్లింగకపరామర్శవ్యవహితోత్తరత్వనివేశాద్గౌరవం లింగోపధా
నమతేతు వహ్ని వ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాదిపరామర్శజన్యతావచ్ఛేదకకోటౌ ... లఘు శరీరస్య ధూమోపధానకత్వస్యైవ నివేశాత్ లాఘవం ఇత్యాదీ
స్థానివేశనైవ వ్యభిచారవారణసంభవాత్ వ్యవహితోత్తరత్వంనచ శృత ఇతి లాఘవాదనుమితౌ లింగోపధానసిద్ధిః నను లింగానుపధానే
తే అవ్యవహితోత్తరత్వనివేశే పర్వతో వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ స్యాదిత్యాద్యాపత్తి తాపద్విత్వప్రతివహ్ని [redacted] తోత్తరత్వాదిసంబంధే
తత్తల్లింగకపరామర్శవిశిష్టానుమితిం ప్రతి తత్తల్లింగకపరామర్శస్య హేతుత్వకల్పనేనైవ నివారణాత్ లింగోపధానమతేతు తాదృశాపత్తిప్ర
తితాదృశాపాద్యవ్యతిరేకనిర్ణయస్య స్వతంత్ర్యేణ హేతుత్వకల్పనస్యావశ్యకతయా గౌరవమితి నోక్తయుక్త్యా లింగోపధానసిద్ధిరితి
చేత్సత్యమపి తదైవశక్యతేవక్తుం యదిలింగోపధానమతే తాదృశాపత్తిం ప్రతి తాదృశాపాద్యవ్యతిరేకనిర్ణయస్య స్వతంత్ర్యేణ హేతు
త్వాద్యప్యధూమవత్తానిష్టస్యలింగపాద్యవ్యతిరేకనిర్ణయయుక్తప్రయాసపృథక్సత్వ...

౨౧

ధూమావచ్ఛేదకం స్యాత్ తదేవ న తన్మతేపి క్లృప్తే నైవ నిర్వాహాత్ తథాహి ఆపత్త్యాపాద్యవ్యతిరేకస్య ధర్మితావచ్ఛేదకతయా భానాభ్యుపగమేన వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్
పర్వతో వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ స్యాదిత్యాద్యాకారికాయా ఏవాపత్తేరభ్యుపగమాత్ తస్యాశ్చ లింగోపధానమతేపి ఆపాద్యవ్యతిరేకధర్మిణ్యాం తత్ర ధూమా
దిపరామర్శనిష్పత్తావప్యేకదేశవహ్నివ్యాప్యధూమపర్వతత్వోభయాభావవిశిష్టశాలిజ్ఞానత్వాక్రాంతతయా క్లృప్తే నైవ నిర్వాహాత్ సాపాద్యవ్యతిరేకమా
పాదయామీత్యనువ్యవసాయాపత్తేః ఆపత్త్యాపాద్యవ్యతిరేకాంశే ఆపత్తిత్వం గౌరవేణ తస్యాంశికత్వాపత్త్యా సర్వనిష్ఠమానసత్వవ్యాప్యత్వాతిరు
పత్త్యాప్రసంభవ ఇతి వాచ్యం లింగానుపధానమతేపి ఆంశికత్వాపత్తిభియా అనుమితౌ పర్వతాద్యంశే అనుమితిత్వవిషయతాసత్త్వేపి విధేయతాస్వాతిరిక్తవిష
యతాయా అభావాత్ ధూమసత్త్వేన పర్వతాదికమనుమినోమీత్యాద్యాకారకానువ్యవసాయాపత్తేః సంభవాత్ యది చ పర్వతాద్యంశే అనుమితివిషయ
తాసత్త్వేపి విధేయతాస్వాతిరిక్తవిషయతాయా అభావాదేవ న పర్వతాదికమనుమినోమీత్యనువ్యవసాయాపత్తిరిత్యుచ్యతే తదా మమాపి ఆపాద్యవ్యతి
రేకాంశే ఆపత్తివిషయతాసత్త్వేపి ఆపాద్యతాస్వాతిరిక్తవిషయతాయాః అభావాదేవ నాపాద్యవ్యతిరేకమాపాదయామీత్యనువ్యవసాయాపత్తిరితి
తుల్యం ఏతేన లింగమనుమినోమీత్యనువ్యవసాయాపత్త్యా లింగస్యానుమిత్యవిషయత్వేన లింగోపధానాసంభవ ఇతి ప్రత్యుక్తం న చ యత్రాదావలౌ
కికాపాద్యనిశ్చయస్తతః ఆపాద్యవ్యాప్యాపాదకవత్తానిశ్చయాత్మక ఆపాద్యవ్యతిరేకాంశే లౌకికాపాద్యవ్యతిరేకనిశ్చయస్తత ఆపత్తిః తత్రాపాద్యనిశ్చయ
స్య ప్రతిబంధకస్య సత్త్వేనాపాద్యవ్యతిరేకస్య ధర్మితావచ్ఛేదకతయా భానం న సంభవతీతి మానసాపాద్యాభావవిశిష్టబుద్ధౌ ఆపాద్యనిశ్చయస్సామాన్యతో
ప్రతిబంధకత్వాదితి వాచ్యం తత్ర క్షణవిలంబేన ఆపాద్యనిశ్చయనాశానంతరమేవాపత్తిసంభవాత్ అత ఏవ యత్రాదావలౌకికః పక్షే లింగాభా
వనిశ్చయస్తతో లింగాంశే లౌకికః పరామర్శస్తతః అనుమితిః తత్ర లింగాభావనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకస్య సత్త్వేన అనుమితౌ లింగకారణ్యాసంభవేపి
త్వాత్ క్షణవిలంబకల్పనాయాం మానాభావ ఇతి వాచ్యం తత్ర లింగకపరామర్శస్యానంతరం లింగభానేన అవ్యవహితోత్తరత్వం నివేశ్యానంతరం తత్కార
ణత్వకల్పనాపేక్షయా లాఘవేన క్షణవిలంబకల్పనాయా ఏవౌచిత్యాత్ ఏవం క్షణవిలంబకల్పనామంగీకృత్య లింగోపధానే గౌరవప్రకారాంతరేణ విలా
ఘవం సంభవతి తథాహి లింగానుపధానమతేపి వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవాన్ పర్వత ఇత్యాద్యాకారకవిశేషణతావచ్ఛేదకప్రకారకనిర్ణయఘటితా
నాం వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవత్పర్వతవానయం దేశ ఇత్యాది విశిష్టవైశిష్ట్యావగాహిప్రత్యక్షాదిసామగ్రీణాం ఇచ్ఛావిశేషవిశిష్టానాం వహ్న్యనుమి

తాప్రతిబంధకతాకల్పనాధిక్యాత్ప్రాచ్యలింగోపధానమత ఇతి తు తాదృశసామగ్రీషు తుల్యసత్త్వాత్ విశేషణతావచ్ఛేదకాదిప్రకారకనిర్ణయస్య బాధవిఘ
యాంశస్య ప్రతిబంధకత్వస్యైవోపపత్తేః తదకల్పనాల్లాఘవం ఏవం తాదృశవిశేషవైశిష్ట్యావగాహిప్రత్యక్షే తాదృశవ్యాప్తివిశిష్టపక్షత్వానుమి
౨౮ తిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వకల్పనేనాపి లాఘవం లింగోపధానమతే తాదృశవిశేషణతావచ్ఛేదకప్రకారకాదినిర్ణయఘటితప్రత్యక్షసామగ్ర్యాః
తాదృశవిశేషణతావచ్ఛేదకప్రకారకనిర్ణయాభావాదిరూపబాధాభావాదిఘటితపక్షధర్మతానుమితిసామగ్ర్యాశ్చ సంవలనస్యైవాసంభవాత్ న చ లింగాన
పధానమతే విశేష్యమోక్షాదిసాధారణప్రతిబంధకతయా విషయాంతరసాధారణప్రతిబంధకతయా వా నిర్వాహే మోక్షైకక్షణే సామగ్రీప్రతిబంధకతా
కల్పనాధిక్యమితి వాచ్యం ఇష్టావిశేషాణాం పృథక్ పృథగుత్తేజకత్వానుసంధానమత్వాదిఘటితవిషయభేదేన చ ప్రతిబంధకతాభేదస్యావశ్యకత్వా
త్ అత్రైతాదృశలాఘవానుసంధానేన పదార్థాంతరవిషయకత్వమప్యనుమితేః స్యాదితి చేన్న అనుపస్థితపదార్థవిషయకత్వస్యానుభవవిరో
౬౧ ధేన అంగీకారాత్ లింగస్యానుమితిపూర్వం నియతముపస్థితత్వాత్ తద్విషయకత్వే అనుభవవిరోధాభావేన తత్స్యైవాభ్యుపగమాత్ న స్వేతా
దృశయుక్తిభిః లింగోపధానస్య ప్రమాణసిద్ధత్వే సిద్ధ్యభావహేతుత్వే ప్రమాణాభావః అనుమితిధారాయాం ప్రాక్ సిద్ధం తద్వ్యాప్యవత్తాప్రకారక
నుమితిం ప్రతి తద్విశేష్యకతత్ప్రకారకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నాభావత్వేన హేతుత్వస్యౌచిత్యం న తు తత్ప్రత్యక్షాదిసాధారణనిర్ణయత్వఘటితసిద్ధి
త్వావచ్ఛిన్నాభావత్వేన తత్ప్రకారకతావచ్ఛేదకయోర్నిర్ణయత్వనివేశే గౌరవాపత్తేరితి చేన్న ఇష్టాపత్తేః తావతాపి తత్రైవానుమిత్యాంశైకతై
త్వస్యావశ్యకతయా అంశే తద్బాధేన నానుమితిప్రాగభావయోః సిద్ధిసంభవాదితి వస్తుతస్తు లింగోపధానాంగీకారేఽపి సిద్ధ్యభా
వహేతుత్వమావశ్యకం తథాహి ఆహార్యపరామర్శాదనుమితేరనుదయేన పరామర్శజన్యానుమితిజనకతావచ్ఛేదకకోటావనాహార్యత్వ
మవశ్యం నివేశనీయం తచ్చ తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదకూటవత్త్వరూపం న త్వనుగతం ఆహార్యత్వస్యానుగతస్య దుర్వచ
త్వాత్ తథా చ సిద్ధికాలే అనుమితిమంగీకృత్య అనుమితిం ప్రతి సిద్ధ్యభావత్వేనాహేతుత్వే సిద్ధికాలే ఆహార్యపరామర్శాదనుమిత్యాపత్తివా
రణాయానుమితిం ప్రతి పరామర్శజనకతావచ్ఛేదకకోటౌ సిద్ధికాలీనతత్తద్ధనం ఆహార్యపరామర్శవ్యక్తీనాం తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియో
గితాకభేదకూటమవశ్యం నివేశనీయం తథా చ తేషాం తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగికాహార్యభేదాంతరాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాదిభిః

సమాశిష్టవిశేషణాభావే వినిగమనావిరహేణానంతకార్యకారణభావప్రసంగాద్గౌరవం దుష్పరిహరమేవ అనుమితిం ప్రతి సిద్ధేః ప్రతిబంధకత్వేతు తదా సిద్ధ్యభావరూ
పకారణాభావాదనుమిత్యనుత్పాదప్రసంగాపత్తివిరహేణాసిద్ధికాలీనానాహార్యపరామర్శాత్ తత్రానుక్తత్వాపత్తిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకానాం పరామర్శా
ష్ఠానుమితిజనకతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశాభావేన నోపదర్శితగౌరవావకాశ ఇతి కించానుమితిం ప్రతిసిద్ధ్యభావస్య హేతుత్వే సిద్ధికాలీనాహార్యతద
భావవ్యాప్యవత్తాజ్ఞానాదీనాం తత్ర వ్యక్తిత్వేన కల్పనప్రయుక్తలాఘవాద్యవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వాదాననివేశ్యబాధితతదభావవ్యాప్యవత్తాజ్ఞానా
దీనాం అనుమితిప్రతిబంధకత్వాకల్పనప్రయుక్తలాఘవముక్తభ్రమమేవ తథావిధసిద్ధిం ప్రతిబంధకత్వవాదిమతేపి సిద్ధికాలీనస్యాహార్య
బాధబుద్ధ్యాదిసత్వే అనుమితేరనుదయేన అనుమితిం ప్రతి బాధాభావాదికారణతాయాం వ్యభిచారాభావాత్ తత్తదాహార్యవ్యక్తిఘటితానాం తత్తత్ప్రా
గ్భావప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకకోటౌ నివేశే ప్రయోజనాభావాదిత్యుపదర్శితలాఘవఖలాదనుమితిం ప్రతి సిద్ధ్యభావత్వేన హేతుత్వం యుక్తమేవేతి
ప్రాతిత్యుపదర్శితరీత్యా ఆహార్యపరామర్శానుమితికారణతావచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్టపరామర్శత్వఘటకత్వసంగ్రహాదేవ తత్స్థాదనుమితిహారకపరా
మర్శనిష్ఠానుమితిజనకతావచ్ఛేదకకోటౌ వనాహార్యత్వనివేశ ఏవ నాస్తీతి తేనోపదర్శితలాఘవేన సిద్ధ్యభావహేతుతాసిద్ధిరితి పరాస్తం తావతాప్యనా
త్రైకోక్తలాఘవేన సిద్ధ్యభావేన సిద్ధ్యభావహేతుత్వస్యప్రాప్తాపి వారయితుమశక్యత్వాదిత్యలమనల్పజల్పనేన పరే తు కాలికవిశేషణతాస్వవృత్తి
ప్రాగభావహేతుత్వవత్ప్రతియోగిత్వస్య సామానాధికరణ్యత్రితయసంబంధేన ధూమాదిపరామర్శవిశిష్టత్వమేవ ధూమాదిలింగకత్వమను
మితేవదంతి తత్ర పరేషామయమాశయః ప్రతియోగిస్వాధికరణవృత్తిమత్త్వరూపావ్యవధానివేశే స్వాధికరణత్వస్య వృత్తిమత్త్వస్య చ కాలికసం
బంధేనైవ వాచ్యతయా ద్వితీయకాలికసంబంధప్రవేశే అనంతకృతిప్రవేశే చ గౌరవాత్ కాలికసంబంధరూపావ్యవహితత్వస్యైవ కార్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబం
ధత్వముచితం ధూమపరామర్శవతు ధూమాదిలక్షణో ద్వ్యంశానాం లింగకానుమితౌచ కాలికసంబంధేన ధూమపరామర్శవిశిష్టత్వం విభిన్నకాలీనయోరాద్య
కాలికయోరభావవిరహాదతో న తత్ర వ్యభిచారః నచైవం ధూమపరామర్శవ్యవహితపూర్వక్షణోత్పన్నాన్యలింగకానుమితావపి ఉత్పత్తిక్షణావచ్ఛేద
నకాలికసంబంధేన ధూమపరామర్శవిశిష్టత్వాభావాదేవ వ్యభిచారాప్రసక్తౌ స్వవృత్తిప్రాగభావప్రతియోగిత్వరూపోత్తరత్వస్య నివేశో వ్యర్థ ఇ
తి వాచ్యం పరమతే అవహితమార్గేణైవ వ్యాప్య ధూమపరామర్శాత్మకకార్యధూమపరామర్శాత్ తత్రానుమితౌ వ్యభిచారవారణాయోత్తరత్వనివేశా
దయుత్వే సతి పరామర్శత్వోత్పత్తిక్షణోత్పన్నానాయావినశ్యదవస్థపరామర్శజన్యానుమితేరసంగ్రహాః తత్ర కాలికసంబంధేన పరామర్శవిశి